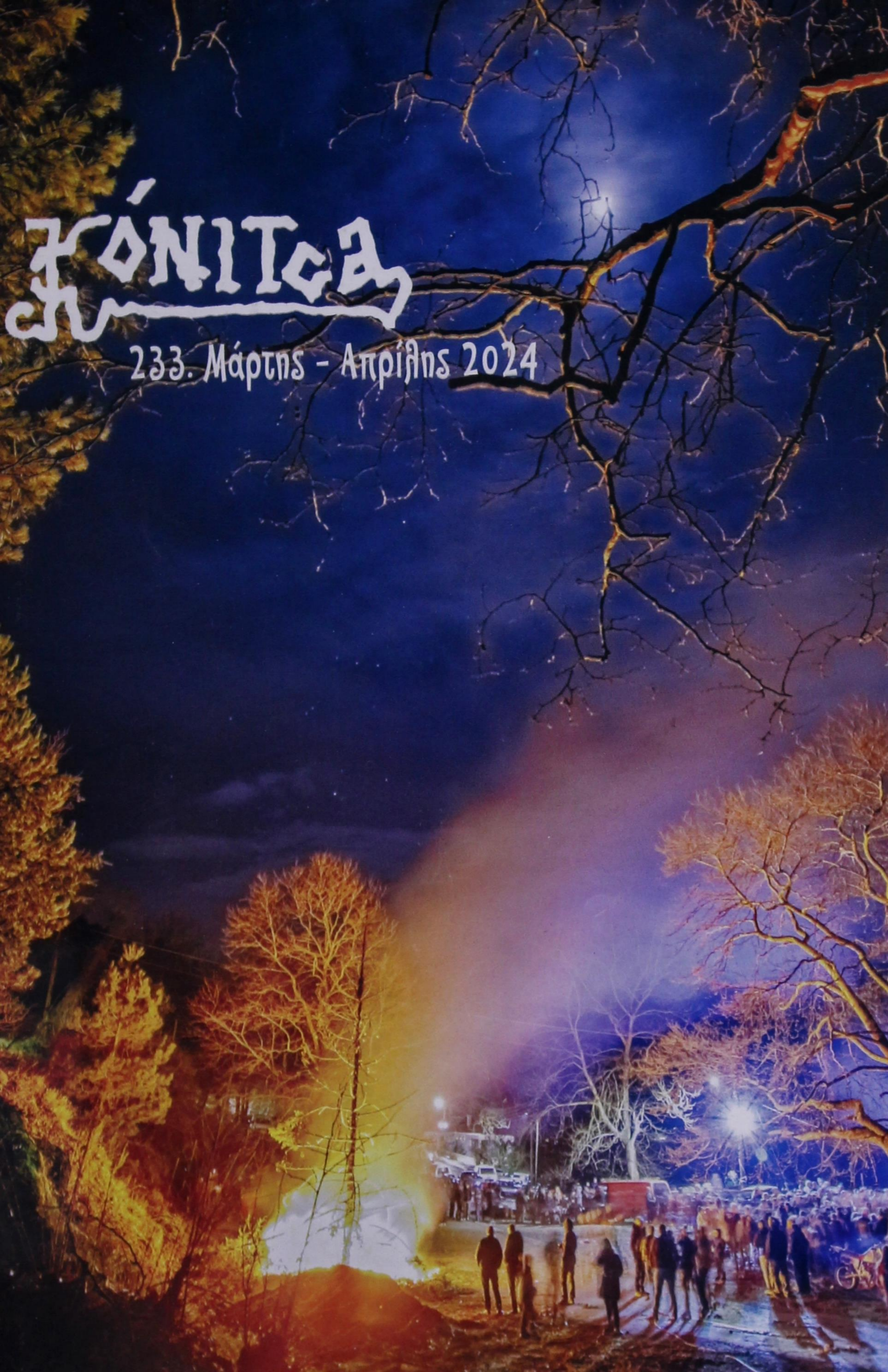
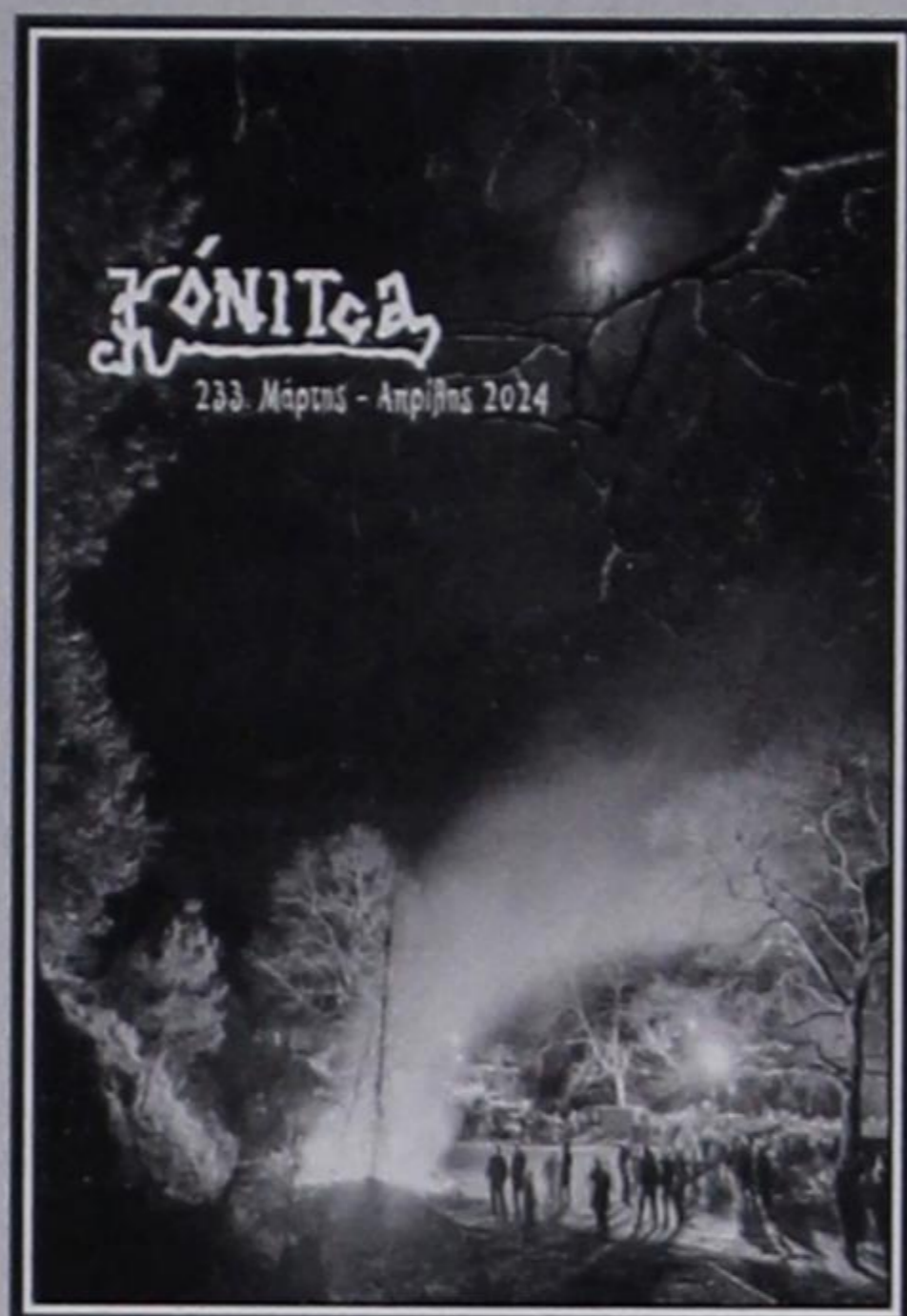

ΚΟΝΙΤΣΑ

233. Μάρτης - Απρίλης 2024

233. Μάρτις - Απρίλης 2024
(Φωτ.: Π.Σ.Τ.
"Ο αποκριάτικος "φανός".
Κόνιτσα 2024")

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. - fax. 26550 22212
Κιν. 6979 138 737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 20 Ευρώ,
Εξωτερικού 40 Ευρώ ή 50 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη
ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 233 Μάρτις - Απρίλης 2024 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

73	Περί Συλλόγων, Σ. Τ.
74	25η Μαρτίου 1821
78	Ξαναζωντάνεψε το Καρναβάλι, Σ. Τ.
79	Φτωχή Ήπειρος, Η. Ανδρέου
83	Μονή Στομίου, Χ. Γ. Γκούτου
89	Πολιτεία Μουχτάρηδων
91	Ιπποκρατικός Όρκος, Β. Αρχιμανδρίτη
93	Τα χρόνια που πέρασαν, Ντ. Καραγιάννη
95	Ο Σταθμός Χωρ/κής Μολίστης, Δ. Παπαλάμπρου
98	Μια εξαιρετική ομιλία, Σ. Τ.
99	Εμφύλια μίσση και πάθη, Χρ. Ζάνη
101	Ανοιξιάτικη διάλογοι, Γ. Μαυρογιάννη
107	Εύθυμα και σοβαρά, Μ. Σπηλιόπουλου
112	Παρουσίαση βιβλίου Δημ. Βιβλιοθήκη
117	Καταχνιά (ποίημα), Φωτ. Γιαννούχου
118	"Το λυχνάρι που δεν έσβησε" (βιβλιοπαρουσίαση)
119	Το άναμα των κανδηλιών, Π. Μπελθηκιώτη
121	100 χρόνια από την εγκατάσταση Μικρασιατών την Κόνιτσα, Θ. Φατσ
126	"Ους κιντ ουσια", Α. Γραμμόζη
128	Αναμνήσεις προσωπικές, Σωκ. Οικονόμου
129	Παιχνίδια παλιού καιρού, Σ. Τουφίδη
132	Αναμνήσεις Στεφ. Σερίφη από 1940, Ν. Φασσούλη
144	Από τον Δήμο
149	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Πριν από μερικές δεκαετίες, μια ομάδα που ήθελε να προσφέρει στα κοινά, είχε δημιουργήσει τον «Εξωραϊστικό Σύλλογο». Η δράση του υπήρξε αξιόλογη. Εκδηλώσεις, εκδρομές, δέντροφυτεύσεις (πλατεία, Αν Γιάννη, Σαρ-Κατή κ.α.).

Τοποθέτηση καμπάνας στην πέτρινη γέφυρα και ίδρυση Λαογραφικού Μουσείου με ανέγερση κτηρίου στη θέση «Δέντρο» όπου συγκεντρώθηκαν με δωρεές και αγορά διάφορα παραδοσιακά αντικείμενα για τον εμπλουτισμό του.

Το κτήριο έγινε σε χώρο που παραχωρήθηκε από τον Δήμο και χρηματοδότηση του Υπουργείου Πολιτισμού.

Εδώ και αρκετά χρόνια η δράση του Συλλόγου ατόνησε. Μήπως πρέπει να φροντίσουν ο νέος Δήμαρχος και το Δημ. Συμβούλιο για την επαναδραστη-

ριοποίηση του Συλλόγου και την αξιοποίηση του Λαογραφικού Μουσείου;

- Πρόσφατα έγιναν αρχαιρεσίες για το νέο Συμβούλιο του Ορειβ. Συλλόγου. Ευχόμαστε «καλή δύναμη» και πολλές αναβάσεις και εκδηλώσεις.

- Έχουμε και ίδρυση νέου Συλλόγου Γυναικών και συζητιέται σύσταση Θεατρικής Ομάδας.

Όλα αυτά είναι χρήσιμα στην πόλη αρκεί να έχουν μακροπρόθεσμη διάρκεια, γιατί εμείς οι Ρωμιοί ξεκινάμε με ενθουσιασμό και πολλά όνειρα για έργα και πολλές φορές πέφτουμε σε αδράνεια και καταλήγουν οι Σύλλογοι ή οι Αδελφότητες στους «τρεις κι ο κούκος» με τη σφραγίδα!...

Σ.Τ.

Μια εικόνα από το εσωτερικό του Μουσείου.
From the inside of the Museum.

25η Μαρτίου 1821

Η μεγάλη Γιορτή της Παλιγγενεσίας ξεκίνησε με τον γενικό σημαιοστολισμό από την Παρασκευή (22/3) και εκδηλώσεις με σχετικές ομιλίες σε όλα τα σχολεία της πόλης και κατάθεση στεφάνων από τους μαθητές στο Μνημείο Ηρώων μπροστά από το Δημαρχείο.

Το πρωί της 25ης Μαρτίου τελέσθηκε Θεία Λειτουργία και επίσημη Δοξολογία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτισης και στη συνέχεια επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο των Πεσόντων έξω από το Δημαρχείο, κατάθεση στεφάνων και ανάκρουση Εθνικού Ύμνου από τμήμα των ενόπλων δυνάμεων και τη Φιλαρμονική του Δήμου «Ελευθέριος Χ. Παγγές».

Η Μικρή Χορωδία του Δήμου παρουσίασε ένα υπέροχο μουσικό επετειακό πρόγραμμα υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του μαέστρου Γιάννη Γαλίτη, ο Δήμαρχος Ανδρέας Παπασπύρου απηύθυνε έναν σύντομο χαιρετισμό στους παρισταμένους, ενώ τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η Φιλολόγος του Επαγγελματικού Λυκείου Κόνιτσας κυρία Καλλιόπη Στυλίδου με θέμα: «Διπλή γιορτή για το Έθνος μας». Στη συνέχεια παρατέθηκε δεξίωση στο χώρο του Δημαρχείου.

Κατόπιν πραγματοποιήθηκε μπροστά στην εξέδρα η παρέλαση μαθητών

όλων των σχολείων, τμήμα του 583 Τ.Π. και εθνοφυλακής και οι εκδηλώσεις έληξαν με παραδοσιακούς χορούς από μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην κεντρική πλατεία. Τις εκδηλώσεις παρακολούθησε πολύς κόσμος που καταχειροκρότησε τα ελπιδοφόρα νιάτα.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους: ως εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης η γενική Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής κυρία Δήμητρα Λυγούρα, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτισης κ.κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, ο Διοικητής του Τάγματος Προκαλύψεως Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Γιαννούλης Αθανάσιος, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ντόλκας Κωνσταντίνος, ο Υπαστυνόμος Τσεκούρας Ελευθέριος ως εκπρόσωπος του Διοικητή Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Κόνιτσας Αντιπύραρχος Καραλής Λεωνίδας, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Πρόδρομος Γαϊτανίδης, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Βασίλειος Σπανός, οι Αντιδήμαρχοι Δημήτρης Κοτσιάφτης, Πέτρος Γκίκας, Νικόλαος Στράτος και Γεώργιος Μήτσος, οι πρώην Δήμαρχοι Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης και Νικόλαος Εξάρχου, οι Δημοτικοί Σύμ-

βουλοι Κατερίνα Δημάρατου, Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, Αγγελική Χούσου και Χριστίνα Γιαννούση, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Αριστοτέλης Ντεντόπουλος και Πρόεδροι των λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας. Ως εκπρόσωπος της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματι-

κών Στρατού ο Σπυρίδων Καρατζήμος και του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Ν. Ιωαννίνων ο Κωνσταντίνος Παγανιάς, οι διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί των σχολείων μας, εκπρόσωποι κομμάτων, τοπικών φορέων, οργανώσεων.

Κόρυθα

Φωτ. Π. Τσιγκούλη

Ξαναζωντάνεψε το Καρναβάλι

Το Καρναβάλι της Κόνιτσας, που γινόταν πολλά χρόνια αλλά είχε ατονήσει τελευταία λόγω κορωνοϊού κ.λ. ζωντάνεψε φέτος με τη φροντίδα του Συλλόγου Καρναβαλιστών. Όπως παλιά, την παραμονή της Αποκριάς, οι «προσωπιδόφοροι» με τον γαμπρό και τη νύφη επισκέφτηκαν τα μαγαζιά μετά μουσικής δίνοντας τον γιορτάσιμο τόνο στην πόλη.

Την Κυριακή το απόγευμα πλήθος κόσμου παρακολούθησε την προσέλευση των μασκαρεμένων ως την κεντρική πλατεία όπου άρχισε τρικούβερτο γλέντι προς ευχαρίστηση μικρών και μεγάλων, ντόπιων και επισκεπτών που ήρθαν από τα κέντρα στην πόλη μας.

Το βράδυ ο Σύλλογος «Άγιος Νικόλαος» άναψε στα Πλατανάκια τον πατροπαράδοτο «Φανό» (μεγάλη φωτιά) με πυροτεχνήματα και γλέντι.

Οι Αποκριάτικες εκδηλώσεις έληξαν την Καθαρά Δευτέρα με το αντάμωμα του κόσμου στα Πλατανάκια όπου προσφέρθηκαν τα σαρακοσιανά εδέσματα και ο ουρανός γέμισε από πλήθος πολύχρωμων καρταειτών στον Αν Θάναση και Αν Λιά.

Σ.Τ.

Φτωχή Ήπειρος Φτωχική μου Κόνιτσα

του Ηλία Ανδρέου

Ένα από τα αγαπημένα τραγούδια της γενιάς μου ήταν και θα είναι διαχρονικά το «..... παρ' το γεράνι μας παρ' το στεφάνι μας, στη Δραπετσώνα δεν έχουμε ζωή κράτα το χέρι μου και πάμε ασέρι μου εμείς θα ζήσουμε κι' ας είμαστε φτωχοί». Σ' αυτόν τον κόσμο η φτώχεια ήταν είναι και θα είναι ενδημική. Οι προπάτορές μας έζησαν σε πλήρη ένδεια, οι γονείς μας συγκρότησαν την στρατιά και ήταν η γενιά των «αδικαίωτων». Καθιέρωσα αυτόν τον όρο γιατί ήταν εκείνοι οι οποίοι με την σκληρή εργασία και με χίλιες δυό σερήσεις κράτησαν όρθια την Ελλάδα μας πλην όμως δεν απήλαυσαν αυτά που εδικαιούντο, πολλοί δε μάλιστα δεν πρόλαβαν όχι μόνον συντάξεις, αλλά ακόμη και την ελάχιστη ανάπαυση. Έφυγαν απ' αυτή τη ζωή τσακισμένοι και θρυμματισμένοι.

Εμείς σήμερα απολαμβάνουμε την εξέλιξη του πολιτισμού, της επιστήμης και της τεχνολογίας που αθροιστικά δημιούργησαν πλεονάζοντα πλούτο. Εν τούτοις η φτώχεια όχι μόνον δεν εξαλείφθηκε αλλά ως αράχνη έχει υφάνει ανάμεσά μας τον ιστό της όπου παγιδεύονται δισεκατομμύρια αδύναμων και ανίσχυρων συνανθρώπων μας.

Η αποκαλούμενη ανισοκατανομή του πλούτου δεν είναι μόνον πλανητικό φαινόμενο, πλούσιος βορράς φτωχός νότος, αλλά και στις ανεπτυγμένες χώρες και κοινωνίες παρατηρείται μια διαστρωμάτωση των πλούσιων στην κορυφή, των ευκατάστατων μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων για να βυθιστούμε στο υπόστρωμα και στην υπόβαση του οικοδομήματος όπου συναντούμε τους φτωχούς. Το ερώτημα, γιατί αυτοί οι άνθρωποι είναι φτωχοί, έχει απαντηθεί κατ' επανάληψη από επώνυμους οικονομολόγους, κοινωνιολόγους, ανθρωπολόγους και φιλοσόφους και πέραν και μακράν αυτών ο Κύριος Ημών Ιησούς Χριστός μέσα από τις υπέροχες παραβολές του Κηρύγματός Του, μας έδειξε την οδό απάλειψης αυτού του φαινομένου. Επαναστάσεις επί επαναστάσεων αντί να δώσουν ένα τέλος στο δράμα των φτωχών, τους βύθισαν έτι περαιτέρω στη φτώχεια και στην εξαθλίωση αυταρχικών καθεστώτων φεύ! Η πλεονεξία και η αρχομανία των ολίγων τροφοδοτεί με καύσιμη ύλη το καμίνι των κολασμένων αυτής της γης.

Εμείς θα ζήσουμε κι' ας είμαστε φτωχοί λέει το τραγούδι, αλλά η ψυχή αυτών των ανθρώπων γνωρίζει μόνον τι

πάει να πει φτώχεια .

Ας έλθουμε όμως στο πρόβλημα φτώχεια που συντροφεύει την δική μας κοινωνία.

Η εφημερίδα τα «ΝΕΑ» της 17-18 Φεβρουαρίου σε άρθρο του Μιχαήλ Μήτσου θίγει το θέμα πλούτος ως ακολούθως «Επιτέλους φορολογήστε τους - οι δισεκατομμυριούχοι πολλαπλασιάζονται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς, φτάνουν σήμερα τους 2.640 σε όλο τον κόσμο 19 φορές περισσότεροι σε σχέση με το 1987. Μαζί τους δεν τα βάζουν πλέον μόνο αριστεροί διανοούμενοι αλλά και συγγραφείς και εφημερίδες. Πρέπει επιτέλους να τεθεί κάποιο όριο στον πλούτο. Οι φτωχοί θα είναι πάντα μαζί μας αλλά για τους πολύ πλούσιους πρέπει να ληφθούν κάποια μέτρα».

Ένα άλλο δημοσίευμα της εφημερίδας το ΒΗΜΑ της Κυριακής 4 Φεβρουαρίου με τίτλο «Η Ελλάδα των πατρικών και των πληθειών» μας φέρνει πολύ πιο κοντά στο πρόβλημα της φτωχικής μας Κοινοσιώτικης Κοινωνίας.

Εν συνεχεία το δημοσίευμα αναφέρει: Τις χαοτικές οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες καταγράφουν τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Στατιστική Υπηρεσία). Η Αθήνα των υψηλών εισοδημάτων και το χαμένο στοίχημα της περιφέρειας.

Δύο διαφορετικές «χώρες» κρύβει στο εσωτερικό της η ελληνική επικράτεια. Η μία αποτελείται από τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, την Αθήνα-Αττική και

τη Θεσσαλονίκη, όπου συγκεντρώνεται περίπου ο μισός πληθυσμός της χώρας και παράγεται πάνω από το ήμισυ του ΑΕΠ, ενώ η άλλη περιλαμβάνει το σύνολο της ελληνικής περιφέρειας. Η ψαλίδα μεταξύ των δύο είναι καώδης.

Όπως προκύπτει από τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που δημοσιοποιήθηκαν την Τετάρτη, το 2021 η Αττική συμμετείχε σε ποσοστό 47,9% στην εγχώρια Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, με την Κεντρική Μακεδονία να ακολουθεί με 13,7%. Στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται τα Ιόνια Νησιά με 1,6% και τα νησιά του Βορείου Αιγαίου με 1,3%. Όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, η Αττική βρίσκεται και πάλι στην κορυφή με 23.335 ευρώ, με το Νότιο Αιγαίο να ακολουθεί με 16.639 ευρώ. Στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται η Ήπειρος με 11.981 ευρώ και το Βόρειο Αιγαίο με 10.658 ευρώ.

Η Αττική αποτελεί και τον μεγαλύτερο «εργοδότη», καθώς συγκεντρώνει 1.823.968 εργαζομένους, περισσότερους από το άθροισμα του συνόλου της Βόρειας Ελλάδας (1.221.538) και των νησιών του Αιγαίου μαζί με την Κρήτη (519.596). Πώς ερμηνεύεται αυτή η απόσταση μεταξύ της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης χώρας;

Κατά τον Στέλιο Γκλιάνη, αναπληρωτή καθηγητή Οικονομικής και Εργασιακής Γεωγραφικής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, η οικονομία της ελεύθερης αγοράς οδηγεί εγγενώς στην ανισόμετρη ανά-

πτυξη κέντρου και περιφέρειας, ωστόσο στην Ελλάδα το φαινόμενο αυτό είναι πιο έντονο λόγω της απουσίας «σαφούς πλαισίου προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης με ισχυρά προγράμματα». Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι αγροτικές δραστηριότητες και ο μεγαλύτερος άτυπος τομέας, που κυριαρχούν στην περιφέρεια της χώρας, να οδηγούν σε μικρότερα εισοδήματα «σε σχέση με τη μεγάλη μισθωτή αγορά εργασίας και τους ελεύθερους επαγγελματίες που συγκεντρώνονται στα μεγάλα αστικά κέντρα».

Εμείς από την πλευρά μας, με βάση το δημοσίευμα, τι έχουμε να προσθέσουμε τι έχουμε να προτείνουμε.

Κατ' αρχάς επισημαίνω ότι το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Κόνιτσα είναι πολύ χαμηλότερο από αυτό τις 11.981 της Ηπείρου δεδομένου ότι σ' αυτό υπεισέρχονται τα εισοδήματα των πόλεων Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας όπου το εισόδημα είναι σαφώς υψηλότερο της υπαίθρου. Θα σταθώ στην παράγραφο του δημοσιεύματος το οποίο ως ένα παράγοντα της κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας κέντρου και περιφέρειας θεωρεί «την απουσία σαφούς πλαισίου προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης με ισχυρά προγράμματα».

Ερχόμαστε λοιπόν στο διά ταύτα. Τόσο ο Αξιότιμος Περιφερειάρχης αγαπητός σε όλους μας κ. Αλέκος Κακριμάνης όσο και ο Αξιότιμος Δήμαρχος κ. Αν-

δρέας Παπασπύρου, θα πορευθούν στην πενταετία της θητείας τους έχοντας κατά νουν την υστεροφημία τους αφήνοντας πίσω τους μια ευημερούσα Ήπειρο και Κόνιτσα;

Η αδιάλειπτη συνεργασία των ανωτέρω πρέπει να στοχεύει στα «ισχυρά προγράμματα ανάπτυξης που αναφέρει το δημοσίευμα.

Δεν είμαι εκείνος ο οποίος έχει την εμπειρία αυτών των ισχυρών προγραμμάτων καθώς και την δυνατότητα προτάσεων.

Η Χώρα μας είναι ενταγμένη στο παγκόσμιο σύστημα ελεύθερης αγοράς και όχι στο σύστημα του κρατικού καπιταλισμού όπως το εκπροσωπεί η Κίνα. Το κράτος από την φορολογία πρέπει να προασπισθεί την εδαφική μας ακεραιότητα και την ζωή των πολιτών του, να στηρίξει το σύστημα υγείας και την παιδεία, να συνδράμει τους αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας και εκείνους οι οποίοι ενδεχομένως θα πληγούν από φυσικές καταστροφές, να δημιουργήσει υποδομές.

Θεωρώ ότι πολλά πρέπει να γίνουν από εμάς που συναποτελούμε την Κοινωνία της Κόνιτσας. Ήλθε η ώρα Άρχοντες-Δημοτική Αρχή και Αρχόμενοι Πολίτες να ενηλικιωθούμε.

Δεν ζούμε σε μια κοινωνία με κεντρικό σχεδιασμό της οικονομίας, αλλά την κορύφωση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας που ενισχύει και το κράτος με πριμοδοτήσεις.

Ο εκσυγχρονισμός της κτηνοτροφίας και της γεωργίας για την περιοχή μας είναι μονόδρομος. Φωτεινός σηματοδότης προς την λεωφόρο αυτή αποτελεί ο κ. Δημήτριος Καρακατσάνης του οποίου την εκσυγχρονισμένη κτηνοτροφική μονάδα έχουμε χρέος να την παρουσιάσουμε στο περιοδικό.

Πολλά μπορούν να γίνουν στον ορεινό ορειβατικό τουρισμό. Η περιοχή μας έχει ένα πλεονέκτημα ότι σ' αυτόν τον τομέα βρίσκεται σε εμβρυακή κατάσταση οπότε ότι γίνει πρέπει να φέρει την σφραγίδα της τελειότητας. Μέχρι στιγμής καθαυτό ορειβατικό καταφύγιο είναι ένα στο Παλαιοσέλλι για το οποίο ήλθε η ώρα της επέκτασης και εκσυγχρονισμού.

Η Χαράδρα του Αώου αποτελεί όχι μόνο για την Κόνιτσα αλλά και για την Χώρα μας στολίδι της Φύσης. Ήλθε η ώρα να παρακάμψουμε τις εκ του ασφαλούς αντιστάσεις των σαλονάτων οικολόγων και να προσφέρουμε στους πολυπληθείς επισκέπτες ασφαλή -ελεγχόμενη- μηχανική πρόσβαση έως το Μοναστήρι του Στομίου.

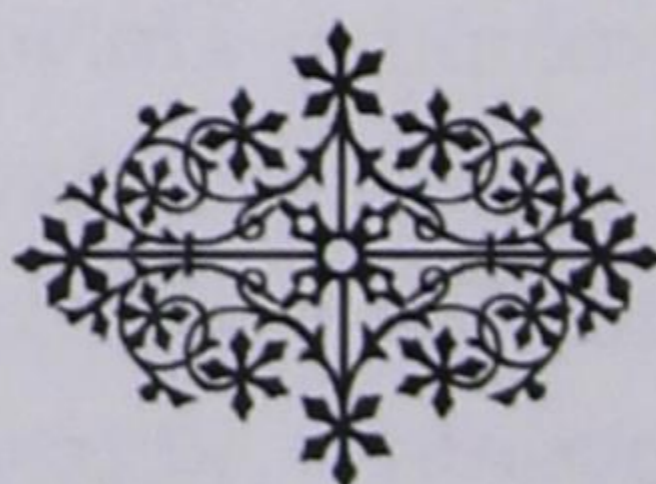
Ας ανακεφαλαιώσουμε και να συμπεράνουμε ότι η Κόνιτσα είναι φτωχή. Δεν υπήρξα ποτέ οπαδός του καταναλωτισμού, ούτε υπέκυπα στα φετίχ των πάσης φύσεως εμπορευμάτων.

Η παρουσία πολυτελών αυτοκινήτων στην Κόνιτσα δεν με παγιδεύει σε λαθεμένα συμπεράσματα. Στην φτωχή μας κοινωνία προνομιούχοι είναι μόνον οι μισθωτοί και συνταξιούχοι του Δημοσίου.

Ακόμη και οι μετρημένοι επώνυμοι επιχειρηματίες, είναι δέσμιοι στην επιβίωση της επιχείρησης.

Το 1985 ο αείμνηστος Ανδρέας Παπανδρέου είχε πει: Ήλθε η ώρα ή η Ελλάδα θα εξαφανίσει το χρέος ή το χρέος θα εξαφανίσει την Ελλάδα. Έτσι και για την Κόνιτσα ισχύει: Ή η Κόνιτσα θα σταματήσει την παρακμή ή η παρακμή θα φθάσει στον ορίζοντα γεγονότων της μαύρης τρύπας η οποία με την βαρύτητά της θα μας εξαφανίσει σαν κοινωνία.

Το τραγούδι λέει: Στη Δραπετσώνα δεν έχουμε ζωή. Ευχή όλων μας αυτό να παύσει να ισχύει για την Κόνιτσα.

Η ΜΟΝΗ ΣΤΟΜΙΟΥ

Χαρίλαος Γ. Γκοῦτος

Γιά τό παρελθόν τῆς μονῆς Στομίου, ἔχω δημοσιεύσει πληροφορίες ἀρχικῶς στό περιοδικό «Κόνιτσα», τχ 130/2006 (ἀποσπάσματα ἀπό 9 δημοσιεύματα) καί ἔπειτα στό βιβλίο μου «Ἀπό τήν ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας»τ. Α΄ 2017, σελ. 220-226 (συνοπτική ἀφήγηση διά συνθέσεων καί ἄλλων ἱστορικῶν πηγῶν). Ἐδῶ παραθέτω συμπληρωματικῶς πρόσθετες σχετικές μαρτυρίες πού βρήκα σέ ποικίλα δημοσιεύματα.

1. *Ἰδρυση ὄχι τό 1590.* Ὁ ἱστορικός Παν. Ἀραβαντινός τό 1866 ἔγραψε τά ἐξῆς:¹ *Ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Πατέρων ἐν Ζήτη εὐρίσκεται χονδρά τις τετράγωνος σανίς, ἐπικρεμαμένη εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ, ἐν ἣ ἔγγεγλυμένη ἐστὶν ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή, εἰκάζομεν δὲ ὅτι ἡ σανίς αὕτη, εὐρισκομένη εἰς τὴν ἱεράν μονὴν τοῦ Στομίου τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν Κονιτσαίαν χώραν, περιῆλθεν εἰς τὸ προμνησθὲν μοναστήριον ἐκ περιστάσεως τινός, ἔχει δὲ οὕτως: «Ἀνηγέρθη καὶ ἀνοικοδομήθη ἐκ τῶν θεμελίων ὁ θεῖος οὗτος καὶ πάνσεπτος ναὸς τῆς πανυπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς καλουμένης Καταφυγῆς, διὰ συνδρομῆς μόχθων καὶ ἐξόδων τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Βελλᾶς Κυρίου Μανασσῆ, τοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν καθηγουμένου, σὺν πάσῃ τῇ ἀγαπητῇ αὐτῷ συνοδίᾳ ἱερομονάχοις τε καὶ μοναχοῖς, ἐν ἔτει 7098 (1590) ».*

Ὅμως, θεωρῶ ὡς ὀρθή τὴν γνώμη ὅτι ἡ ὡς ἄνω ἐπιγραφή ἀναφέρεται ὄχι στήν μονή Στομίου, ἀλλὰ στήν μονή τῶν Πατέρων, τῆς ὁποίας τό καθολικό, σύμφωνα καί μέ ἐπιγραφή ἐπὶ τοίχου του, κτίσθηκε τό 1590, ἦταν δὲ ἀφιερωμένο στήν Γέννηση τῆς Θεοτόκου.²

2. *Τόπος τῆς Λεσινίτσας.* Ἀπό τό 1790 τουλάχιστον μέχρι τό 1921, ἡ ἐδαφική περιοχή τῆς μονῆς Στομίου ἀνήκε νομοτύπως, σχεδόν συνεχῶς, στό γειτονικό χωριό Λεσινίτσα (Βρυσοχώρι), ἀλλὰ κατεχόταν ἀυθαίρετως ἀπό μπέηδες τῆς Κόνιτσας. Τοῦτο συνάγεται ἀπό ἔγγραφα πού ἀναφέρουν τά ἀκόλουθα: Τό 1797 καί τό 1811 ἡ περιοχή ἐπιδικάσθηκε στήν Λεσινίτσα καί ὄχι στοὺς ἀντιδίκους τῆς μπέηδες σπαχῆδες. Τό 1818 ὁ Ἴζέτ μπέης ἔστειλε μπουγιουρντί στόν καλόγηρο τῆς μονῆς Λαυρέντιο. Τό 1820 τρεῖς μπέηδες Κονιτσιῶτες ἀπαίτησαν ἀπό τοὺς καταληψίες τῆς μονῆς Λεσινιτσιῶτες νά τοὺς δείξουν τό μπουγιουρντί τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, μέ τό

1. Π. Ἀραβαντινός, Περιγραφή τῆς Ἠπείρου, 1964, τ. Γ΄ σελ. 12.

2. Ἀρ. Καραμπερίδη, Ἡ μονή Πατέρων, 2006 σελ. 16-17, 7.

όποιο διατάχθηκαν οί καλόγεροι νά παραδώσουν τήν μονή στους Λεσινιτσιῶτες. Τό πρωτοδικεῖο τό 1919 καί τό ἐφετεῖο τό 1921 ἐπιδίκασαν τήν περιοχή τῆς μονῆς στήν Λεσινίτσα, ἀπορρίπτοντας σχετική ἀγωγή πού ἄσκησε ὁ καλόγηρος τῆς μονῆς τό 1914. Ὅμως, συνεχίσθηκε ἡ κατοχή τῆς περιοχῆς ἀπό Κονιτσιῶτες, διότι ἡ Λεσινίτσα δέν ἐνδιαφέρθηκε νά ἐκτελεσθεῖ ἡ ἐφετειακή ἀπόφαση.³

3. *Ἐνθυμήσεις γιά τήν μονή.* Ὁ π. Γεώργιος Παῖσιος καί ὁ Ἄν. Εὐθυμίου ἔχουν βρεῖ καί ἔχουν μεταγράψει τίς ἀκόλουθες κυρίως χειρόγραφες χρονογραφικές σημειώσεις (ἐνθυμήσεις) σέ παλιά βιβλία.⁴ Μεταφέρω ἐδῶ τίς πληροφορίες τῶν ἐνθυμήσεων πού ἀφοροῦν στήν μονή Στομίου καί συνιστοῦν σημαντικές πηγές τῆς ἱστορίας.

1716. «Ἔτους 1716 ἤγουν αψιζτ μαρτιω 14. Ἐτούτο τω εὐχολογηων ἦνε τῆς υπεραγίας Θεοτόκου και ὀπιος το αποξενόσι να ἴνε αφορεσμένος [...] Χρῦσανθος και διάκος Γερμανὸς ὀποῦ ἔγραφαν ι δῖω.»

1724. «ἐγὼ ὦ ταπεινὸς δοῦλος και ἀνάξιος γράφω τάνωθεν γράμματα διὰ νὰ τὰ καταλάβουν ὅσοι μέλλουν νὰ χειροτονόνται ἀδελφοὶ νὰ τὸ μαθένουν και ὅσι δέν τὸ διαβάζουν ἄς ἔχουν τὸ ἄδικον ἔτους 1724 ἀπὸ Χριστοῦ. Ἰωαννίκοιος Ἱερομόναχος ἔγραψα».

1735. «Ἔτους χιληου και επτακοσηου και τρηάκοντα πέντε ἦρθα ης το αγηὸν μ... (οναστήριον) οτε μονασα ης το ανοθεν και ης τοὺς χηληους επτακοσίους τριάκοντα..... (ε;) γινον..... Χρῦσανθος; Ἱερομόναχος 1735 αναπαυτητε κε ο μακαρητης... ...ρας.»

1756. «Εφτιασαμεν τον οντα και ηταν ο κυρ μυχος του πότζη πρότος..... και βοθησαν και αλη μερικοὶ χριστηανοὶ και ἐπερασα..... (δευτέρι;) εσερης τον μαστορον και μὰς τα πῆρε ο μουσταφα πασιὰς..... να μας παρη θελησε..... 1)756».

1774. Ἄνωθεν τῆς ἐξωθύρας τῆς αὐλῆς ἐπὶ τῆς γεφυρώσεως δεξιά: «1774». Ὁμοίως ἐπὶ ἐντετοιχισμένης πλακὸς δεξιά: «ὄταν ἰκοδομίθι ἱπεραγία Θεοτόκο Μα(ρία).... χωρίο Καστάν(ι)ανη 1774 Ἰούλιος 18». Ὁμοίως ἐπὶ πλακὸς ἀριστερά: «ὄταν ἀνηκοδομίθι ἡ ἀγία Μονὴ τῆς Θεοτόκου ἐπίτροπος..... ἠγούμενος(;) Παῖσιος (;)».

1778. *Αψοή (=1778) μαΐου κθ' (=29) ἦλθαμεν καγὼ ὁ ἀρχιερεὺς Βελᾶς και Κονίτζης ὀμοῦ με τοὺς.... εὐγενεστάτους ἄρχοντας κυρ Μιχάλην παναγιώτον πότζιον και κῦρ μ.... και κῦρ Ἰωάννην Διαμαντίου μήνου εἰς ἐτοῦτο τὸ σεβάσμιον μοναστήριον τῆς ὑπ(εραγίας Δε)σποίνης ἡμῶν θε(οτόκ)ου γεννέσιον τοῦ ὀνομαζομέν(νου)*

3. Γ. Οἰκονόμου, εἰς Κόνιτσα, τχ 99/2001, Π. Τζιόβας, εἰς Ἡπειρωτικὴ Ἑστία, τ. 1981 σελ. 578, Β. Παναγιωτόπουλος, Ἀρχεῖο Ἀλῆ πασᾶ, τ. Γ' 2007, σελ. 462.

4. Βλ. π. Γ. Παῖσιος, εἰς Ἡπειρ. Ἑστία, τ. 1956 σελ. 561-563. Γιά τίς ἐνθυμήσεις τῶν ἐτῶν 1716, 1735, 1756 καί 1785, βλ. Ἄν. Εὐθυμίου, εἰς Ἡπειρ. Ἑστία, τ. 1970, σελ. 26-28.

στομί(ου) καὶ ἡγουμενεύων (ὁ ὄσι)ώτατος Παΐσιος υἱὸς τοῦ ποτὲ γεωργίου βόντα, παπουτζῆ τοῦ ἐκ μποράτζανης [...]. Ὁ Ἀρχιερεὺς Βελλᾶς καὶ Κονίτζης Παΐσιος ἔγραψεν».

«1785 Ἀπριλίου 12. Το παρὸν μηνεον ὑπάρχη τῆς ὑπεραγίας θετοκου ἐπονομαζομένο στόμηον ἐκ τῆς πολητίας κονίτζης και ἀγωρασθησαν παρα του πανοσιοτάτου καὶ ἡγουμένου κυρ παγκρατίου τα δόδεκα μηνέα καὶ τὸ πεντηκοστάσιον [...]».

1786. «Ἔ γράφο θοίμοιση ἀφοῦ καὶ Ἰρθα ἐγὼ ὁ Ἄνθιμος στὸ μοναστήρι τὸν καιρὸν τοῦ νιζᾶ(;) ἄντας πολεμόσαν στὴν Κόνιτσα ἐν ἔτι 1786 Ἰανουαρίου:2:».

1791. «Γράφω θύμηση ὅπου ἦρθε ὁ κύριλλος ὁ νεοφότιστος στὸ μοναστήρι τῆς κ(όνιτζας) ὅπου κῦτε ἠποκάτωθεν τοῦ ὄρους τῆς καμήλας τοῦ ἐπονομα(ζομένου στομίου) ἐν ἔτ(ει) 1791 ἀπριλ. 19. ὁ Γράψας Ἄνθιμος Ἱερομόναχος».

1793. «ἐτούτη ἡ παροῦσα φηλάδα ὑπάρχη τῆς ἡπεραγίας ἐνδόξου δεσπίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας τῆς ἐπονομαζομένης στομηώτισας ὅπου κῦτε ἠποκάτωθεν τοῦ ὄρους τῆς καμήλας εὐροίσκονται δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἀγίαν καὶ ἡεράν μονὴν πολλοὶ ἀσκυτέ (=ἀσκηταὶ) εὐρήσκετε δὲ ἡγούμενος αὐτῶν ὁ ὄσιος μαρούδης ὁ ὡποῖος ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀσκυσιν δὲν ἐβγῆκεν ἀπὸ τὴν ἀγία μονὴν πόποτε σηνομιλόντας καὶ διδάχνοντας τοὺς πατέρας. ὁ γράψας Ἄνθιμ(ος): 1793:ἰανουαρίου 12».

Σύγχρονος. «Ἐτοῦτο τὸ παρὸν Εὐαγγέλιον εἶναι τοῦ ἀγίου μοναστηρίου καὶ ὅποιος διαβάζει εἰς αὐτὸ νὰ εἶναι εὐλογημένος καὶ συγκεχωρημένος [...]. Ὁ Βελλᾶς καὶ κονίτζης Θεοδόσιος».

1827. «Ὑ... τὸ παρὸν βιβλήον τῆς Παναγίας δεσποίνης Θαιωτόκου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας στομηώτισας [...]».

1827. «Παῦσιος... μοναχὸς ἀπὸ στομηο ετίποσα»

1845. «ἦν καὶ νὰ γράφη τινὰς καὶ ἄλλα πολὰ πρὸς κατάληψιν τὸν μεταγενέστερον καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ Ἱερὸν μοναστήριον τῆς ἡπεραγίας Θεοτόκου τὸ ὀνομαζόμενον στόμιον. ἦν τις ἐκῆσε δῖλον ὅτι ἀπὸ πολὰ ἔτη ἦχε τὸ (ἐ)ρημάξη. ἔφθασεν ὅμως Θεοῦ εὐδοκοῦντος διὰ νὰ λάβῃ δυνατὸν μὲ μερικὸν κερὸν πάλιν τὴν ἀρχὴν λαμπρότητα γνωστὸν ἔστω ὅτι ὁ πανοσιώτατος Ἱερομόναχος κύριος γριγόριος πεκλαρίτης ὁ χρηματίσας ἐκ νεότητος εἰς τὸ μοναστήριον τῆς κορινιστᾶς (;) ἀπὸ πολὰ ἔτη ἦχε φίγη. καὶ ἔτῃ περιπλανόνταν ἐνθεν κακῆθεν. ὅθεν εἰς:1840: διὰ προστασίας τῶν παπαδέων ἀπέρασεν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς στρατζανης τὸ ὀπιὸν καὶ ἐκαλιέργησεν. ἀλὰ διὰ παρακινήσεως τὸν λαχόντον προκρίτον κονίτζης θεληματικὸς του ἦλθεν ὁμοῦ μὲ μίαν καλογριὰν καὶ καθὸς εἶπαμαν τὸ ἦβρεν παντέριμον· ἀλὰ ἡ φυσικὴ του ἐπιμέλεια ἄρχισε νὰ τὸ καλιεργήσῃ. ἦλθεν ὁμος ἀπὸ στρατζανην εἰς τοὺς 1843 δεκεμβρίου 10. ἦθε νὰ ἀποκατασταθῇ ἕως τέλος καὶ θέλῃ τὸ διορθόση ἂν καὶ ἡ πολίτε. [οἱ πολίται]

λάβουν τὰ ἀναγκέα μέτρα νὰ τὸν συνδράμουν λόγο τε καὶ ἔργο καθότι πάντες χρέος ἔχουν νὰ τὸν βοηθήσουν διότι εἰς τὴν (ἐ)ἀποχὴν ὅπου ἐστάθη κλισμένο ἀπὸ τὰ μούλκια τοῦ αὐτοῦ τὰ ἐμίραζαν εἰς τὸ κοινόν.... τρέχουν ὅμως σήμερον πολλή καὶ τὸ κατὰ δύναμιν βοηθοῦν ὄχη ὅμως καθὸς πρέπη. ἄμποτες νὰ τοῦ ἐξαπέστελνε ὁ κίριος καὶ κανέναν σινάδελφον Ἱερομόναχον πρὸς βοήθια. διὰ δὲ τὸ θαῦμα ὅπου εἰς αὐτὸν τὸν ἡγούμενον ἔγινε εἰς τοὺς 1844 Ἀπριλίου: 23, ὅρα εἰς τὴν φιλάδα τοῦ νεομάρτυρος γεωργίου τοῦ λαϊνᾶ καὶ ἀρχιερατεύοντος κονίτζης κυρίου Παρθενίου σιφνί(ου;) προστεύοντος νικόλα ζήση (1)845 Ἰουλίου 8. Χρῦ(σανθος) Ἱερ(ομόναχος) ὁ λαϊνᾶς».

1852. «εἶδησις τῶν κερὸν ὅπου ἔφινε ὁ γρηγόριος πεκλαρίτης. 1843: 10μβρίου 13 ἦλθεν εἰς τὸ μοναστήρι στόμειου ὁ γρηγόριος πεκλα(ρίτης) κὲ ἐστάθη ἄξιος ἐπιτιριτις τοῦ μοναστηρίου ἐστάθη ετος 1851 σεπτεμβρίου 14 ἔπιτα ἔφινεν καὶ ἐπῆγεν εἰς τζεπέλοβο μοναστήρι ρουγκοβῶ ὁ κακὴ γνώμι του ὅπου ἔριζεν τὸ κορμί του ὄλων καὶ τὸ ἄφισεν ἔτοιμω διορθομένω καὶ ἔφινεν ὁ διτιχῆς. 1852 ἀπριλίου 7 στόμιου. ὁ γράψας γεώργιος... μὲ τὸν ἀναγνώστη Χρίστου μπούζου(λα).κὲ εἰς τὴν ἀποχὴ (=ἐποχὴ) τοῦ ἀναχωρόντος γρηγορίου ἐστάθη ὁ καλίνηκος καὶ γεράσιμος μαζί μὲ τοὺς χουλιάρεους».

1855. «ἐν ἔτη 1855 στὰς 10 Ἰουλίου ἦρθεν ἡγούμενος ὀνομαζόμενος ἠωανίκκος ἀπὸ χωρίον κρισμπάνι.... ἀπὸ τοὺς Πολίτας ἄνο καὶ κάτο βαροσλίδες ἐφχαρίστος καὶ ἀβηάστος..... διὰ νὰ εὐτρεπίση τὸ μοναστήριον τὸ ὀνομαζόμενον στόμιον ἢ μνήμη αὐτοῦ τὰ γενέθλια τῆς υπεραγίας δεσπίνης ἡμῶν Θεωτόκου καὶ ἀειπαρθενου μαρίας εἰς αὐτὴν τὴν χρονιὰν ἦχαν..... βαροσλίδες τοῦ ἄνο βαρόση καὶ ὄχη τὸ κάτου. Νικόλας ζήση τάτση».

«Ἐν ἔτη 1855 21 αὐγούστου ἦλθαμεν ἡμέρα κυριακὴ βασίλης καμάνα μὲ τὴν σιζιγὸν τοῦ ἀγγελικῆ γεωργ(ίου) κυργηάζου.... τὸν τζηγῶρος καὶ παιδὶ τῆς.... ἀντρέαν ἀνγκῶνι τῆς καὶ παρόντος γραφέως. ἀναστάσιος καὶ ἀναγνώστης καὶ ὄχι τίποτε Χ. μπούσμπουλα(;)».

1862. «εἰς τοὺς 1862 αὐγούστου ἦλθα καὶ ἱερούγησα διὰ ὀνομά μου. Ὁ ἐλάχιστος καὶ ἀνάξιος παπασταῦρος Ζησιάδης ἀπὸ κώνιτσα. Γράψας».

1879. «ἔτος 1879 ὀκτοβρίου 28. Σημιόνο τὸν κερὸν ὅπου ἔλαβα τὸ ὑγουμενιον εἰς τὴν μονὴν ταύτην. Πρότον ἐχρημάτισα ὑποτακτικὸς εἰς γρηγόριον πεκλαρίτην χρόνους ἔνδεκα, ἔπειτα φίγαμαν μὲ τὸν γέροντά μου ὄλι. ἐγὼ ἐχώρησα τὸ ἄλλον ἔτος καὶ πῆγα εἰς γρεβενά καὶ ἐχρημάτισα εἰς ἓν χωρίον διδάσκαλος τεσερα ἔτη μὲ μισθὸν γρόσια 1800 κατ' ἔτος καὶ τὴν ζωοτροφίαν μου, ἔπειτα κατέβηκα εἰς τρικαλα εἰς ἓν χωρίον διδάσκαλος ἔτη ἕξ: ἐδῶ ἐστάθησαν τρεῖς καὶ τέσσεροι ὑγούμενοι εἰς αὐτὰ τὰ χρόνια καὶ ἀπὸ πολλὰς ἐτίας ὄλοι ἔφυγαν διὰ νυκτός. οἱ πολίτε ἐνθυμήθησαν ἐμὲ καὶ κατέπεισαν τὸν ἀρχιερέα Γερμανὸν καὶ ἔστειλεν γράμμα εἰς ἐμὲ μὲ (ὑ)ἀπογραφὰς

πολλὰς τῶν πολιτῶν διὰ νὰ ἔλθω καθὼς καὶ ἦλθα τὸ ἔτος 1867 καὶ ἔλαβα τὸ ὑγούμενιον ἀπριλίου 27 ἀλλὰ φεῦ ἐγελάστηκα διότι με ἄφησαν τὸν κάμπου ἤγουν τὰ χωράφια τρία χρόνια ἔπειτα τὰ ἔδωσαν εἰλιτίζαμι καὶ ἔπερναν τὰ χρήματα οἱ πολίτες ἐμὲ δὲ οὔτε ὀβολὸν δὲν ἔδιδαν. ἠπόφερα καὶ ἐγὼ ἄλλα δέκα χρόνια με μεγάλην δυσκολίαν. διὸ καὶ τρεῖς ἀναφορὰς ἔριξα διὰ νὰ βάλουν ὑγούμενον ἄλλον καὶ νὰ βάλουν κανέν(α) (δὲν) ἔγινεν νὰ ἀφίσουν μέρος τι τοῦ χωραφίου τοῦ κάμπου δὲν ἐστάθη τρόπος, τέλος ἐγύρεψα τοῦ σεβαστοῦ δεσπότι νὰ μοῦ δόση μία πανταχοῦσα διὰ νὰ περιέλθω γρεβενὸν καὶ τρίκαλα ὅπου ἤμουν γνώριμος καὶ αὐτὸ δὲν τὸ ἐπέτυχα δὲν ἠθέλησε νὰ μοῦ δόση. βλέποντας καὶ ἐγὼ τὴν πολλὴν ἀμέλειαν ἦτε τὴν ἐνέργια τοῦ διαβόλου ὅπου πάσχι διὰ νὰ τὸ κλήσι φεῦ ἀπεφάσισα σήμερον καὶ φεύγω χωρὶς νὰ γνωρίζη κανεὶς. 1879 ὀκτωβρίου 27. Γεράσιμος ὑγούμενος στομίου.⁵ ἄλλο δὲ ἔστω εἰς ἐνθύμισην ὅποιος σταθῆ ἔδῳ ἠξεύρετε τοῦτο. ὅταν βλέπετε τὴν βρίσην τῆς λευτοκαριᾶς τὸν νοέμβριον καὶ ὄλον τὸν χιμόνα νὰ ἔχι νερὸν καθὼς τὸ καλοκέρριον μέλι [=μέλει] νὰ εἶναι ἀκρίβια μεγάλη ὅταν δὲ στήβη ἦνε φτίνια μεγάλη».

4. Ἄλλες μαρτυρίες γιὰ περιστατικά σχετικά με τὴν μονὴ κατὰ τὴν περίοδο 1885-19.

Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Γαβριήλ, ἔγραψε σὲ ἐνθύμησή του τὸ 1885 ὅτι διέμεινε στὴν μονὴ Κλαδόρμης (Φούρκας) ἐπὶ 42 ὥρες, φιλοξενούμενος ἀπὸ τὸν ἡγούμενο τῆς μονῆς αὐτῆς Ἀγαθάγγελο, τὸν ὁποῖο χαρακτήρισε ὡς προκάτοχό του. Τὸ 1888 ζήτησε ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα νὰ παρακαλέσει τὸν ὑλοτόμο πού μετέφερε κορμούς δένδρων στό ποτάμι περνῶντας ἀπὸ τοὺς κήπους τῆς μονῆς νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸν ὑπάρχοντα δρόμο, διότι ἡ «Ἐφορία», στὴν ὁποία ὁ ἡγούμενος παραπονέθηκε ὅταν χτυπήθηκε ζῶο του ἀπὸ κορμὸ δένδρου, τὸν διέταξε νὰ ἀνέχεται τὴν κατάστασι αὐτή. Τὸ 1891 διαμαρτυρήθηκε στὸν ἀρχιερέα ἐπειδὴ ἡ «Ἐφορία» παρακράτησε τὸ καλαμπόκι τοῦ κτήματος τῆς μονῆς στό Μάζι γιὰ τίς ἀνάγκες τῶν σχολείων, ἐνῶ ἡ μονὴ ἀδυνατεῖ νὰ πληρώσει τοὺς φόρους της.⁶

Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς Καλλίνικος τὸ 1897 ζήτησε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη νὰ σωφρονίσει τὸν Κονιτσιώτη Κ. Βαγενά γιατί πήγαινε στὴν μονὴ συχνά καὶ ἐπὶ ἡμέρες, χρησιμοποιοῦσε πράγματά της, καταπίεζε, ἐξύβριζε καὶ ἀπειλοῦσε τὸν ἡγούμενο καὶ τὴν καλόγριά του, ἀλλιῶς ὁ ἡγούμενος θά παραιτηθεῖ. Τὸ 1900 παράγγειλε σὲ Χιονιαδίτη ἀγιογράφο νὰ ζωγραφίσει εἰκόνα τοῦ ἀγίου Νικολάου γιὰ

5. Σχετικὴ εἰδηση ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς: «Ὁ ἡγούμενος Γεράσιμος, δυσανεστηθεὶς ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τῶν Κονιτσιωτῶν, ἀνεχώρησε λάθρα, ἐγκαταλείψας τὴν μονήν» (Κόνιτσα, τ. 1981 σελ. 181).

6. Βλ. κατὰ σειρά: Χ. Ἐξάρχου, Ἡ Φούρκα τῆς Ἡπείρου, 1987 σελ. 153, π. Διον. Τάτσης, Ἡ ἱερά μονὴ Στομίου Κονίτσης καὶ ὁ γέροντας Παΐσιος, 2008 σελ. 31-33.

τήν μονή.⁷

Ο Μητροπολίτης τό 1902 ζήτησε από τό ποιμνιό του νά συνεισφέρει σέ έρανο για τήν κατασκευή δρόμου από τήν λίθινη γέφυρα μέχρι τήν μονή. Τό 1903 δόθηκαν χρήματα για τήν ανέγερση κελιῶν κλπ από κατοίκους τῆς Κόνιτσας καί από αποδήμους της στό Κάιρο καί στό Βουκουρέστι.⁸

Τό 1921 ἀνατέθηκε ἡ διαχείριση τῆς μονῆς στόν Χρ. Νέκο καί αὐτός, μέ χρήματα από έράνους, ἐπεράτωσε τήν κατασκευή τοῦ ὡς ἄνω δρόμου καί ἄρχισε νά ἐπισκευάζει τά κτήρια τῆς μονῆς πού εἶχαν καταστεῖ ἐτοιμόρροπα λόγω ἀδιαφορίας τῶν ἀρμοδίων. Τό 1922 ζήτησε οἰκονομική συνδρομή από ἀποδήμους Κονιτσιῶτες, ὅπως καί ὁ κοινοτάρχης τῆς Κόνιτσας. Ἀπέστειλαν ὁ Ρούβαλης από τήν Κων/πολη καί ὁ Π. Μπάκας από τήν Ἀθήνα ἀνά 1.000 δρχ. Ὅμως, από τό 1923 ἡ μονή ἐρημώθηκε, μετά δέ από λίγα ἔτη διέμειναν σ' αὐτήν δύο μοναχές, ἔπειτα ὁ μοναχός Γερμανός για λίγους μῆνες καί ἀργότερα (1932-34) ὁ μοναχός Γεράσιμος Σχίζας.⁹

Σέ χειρόγραφο κτηματολόγιο τῆς μονῆς,¹⁰ πού καταρτίσθηκε τό 1937 μᾶλλον, καταγράφηκαν 43 ἀγροί ποτιστικοί καί ξερικοί, 4 λειβάδια καί 2 κῆποι, συνολικῆς ἔκτασης 265 στρεμμάτων. Τά κτήματα αὐτά βρίσκονται σέ τοποθεσίες τῆς Κόνιτσας καί σέ 7 τοποθεσίες τῆς Κουτσούφλιανης. Κάθε κτῆμα προσδιορίσθηκε καί μέ πληροφορίες για τούς κατόχους τῶν γειτονικῶν του ἀκινήτων, για τόν μισθωτή του καί για τό μίσθωμα πού ἦταν καταβλητέο σέ δραχμές ἢ σέ ποσότητα παραγομένου γεωργικοῦ προϊόντος.

7. Βλ. π. Διον. Τάτσης, ὄ.π. σελ. 34, π. Γ. Παῖσιος, εἰς Ἡπειρ. Ἑστία, τ. 1962 σελ. 319.

8. Βλ. π. Διον. Τάτσης, ὄ.π. σελ. 34-35.

9. Αὐτόθι, σελ. 35-38, 51, 100, ἐφημ. Ἰωαννίνων «Ἡπειρος» 2.4.1992.

10. Βλ. Π. Τζιόβας, εἰς Κόνιτσα, τχ 160/2011.

Πολιτεία Μουχτάρηδων

Επιμέλεια Θωμά Β. Ζιώγα

Εισαγωγή επιμελητή

Στην αθηναϊκή εφημερίδα “Φωνή της Ηπείρου”, φύλλο 162/10-11-1895, σελ. 2, δημοσιεύτηκε άρθρο με τίτλο «Οι μουχτάρηδες», αναφερόμενο στην κατάχρηση εξουσίας των επί τουρκοκρατίας προέδρων/μουχτάρηδων των κοινοτήτων και τα εξ αυτής παθήματα των απλών ανθρώπων, χωρίς βέβαια να λείπουν και οι εξαιρέσεις αγαθών μουχτάρηδων. Φαίνεται πως κάποιοι εξ αυτών είχαν λησμονήσει τον ορισμό των σοφών προγόνων μας, ότι *οι άρχοντες πρέπει να ασκούν την εξουσία όχι προς ίδιον όφελος, αλλά προς ωφέλεια των αρχομένων πολιτών.*

Το περιγραφόμενο επεισόδιο συνέβη στο χωριό Γαναδιό της Κόνιτσας και έχει ενδιαφέρον. Θεώρησα καλό, με την ευκαιρία που έχουμε από την αρχή του 2024 νέες Δημοτικές Αρχές, να το μεταγράψω μονοτονικά πλέον και να το παρουσιάσω εδώ, ως ιστορικό τεκμήριο καταχρηστικής συμπεριφοράς των κακών μουχτάρηδων προς τους δημότες τους, ευχόμενος οι τωρινοί αυτοδιοικητικοί ταγοί να μην τους μιμηθούν ούτε εξ αμελείας, και να φανούν αντάξιοι στις προσδοκίες των πολιτών που τους εμπιστεύτηκαν. Το πρωτότυπο κείμενο, αν και γραμμένο σε καθαρεύουσα γλώσσα, είναι πλήρως κατανοητό και τώρα, έχει δε ως ακολούθως:

ΟΙ ΜΟΥΧΤΑΡΗΔΕΣ

Ο μουχτάρης Μολίστης
άλλου είδους φάμπρικα

Και γενικώς εν Ηπείρω διαπράττονται τοιαύται τυραννίαι υπό των αιμοχαρών πωχοφάγων και ατίμων μουχτάρηδων οίτινες συνεννοούμενοι με τους μουδάρηδες και καϊμακάμηδες και τους λυκιδείς ζαπιέδες προσπαθούσι να καταρροφήσωσι τους πτωχούς χριστιανούς μεταχειριζόμενοι το ρητόν «*φάτε και σεις να φάμε και μεις*». αυτός είναι ο πρώτος λόγος των αντιχρίστων και αντιευαγγελικών μουχτάρηδων.

Μάλιστα εις τα χωρία τόσον φοβούνται οι δυστυχείς χριστιανοί τους μουχτάρηδες όσον ουδέ τον βασιλέα ή τους διοικητάς· αυτοί είναι βασιλείς, αυτοί κρεμώσι και ξεκρεμώσι χωρίς κρίσιν και δίκαιον· κρίνουσι με κείνη τη σκουριασμένη γνώμη των, όπως τους κόψη, και αν κανείς τους εναντιωθή τον καταγγέλουσιν εις τας αρχάς ως υβριστήν της θρησκείας των Τούρκων και τοιουτρόπως ο δυστυχής ρίπεται εις τας φυλακάς και βασανίζεται ως υβριστής του ισλαμισμού· ως εκ τούτου οι άλλοι τρέμουσι και σιωπώσι μήπως και αυτοί καταγγεληθώσι και υποστώσι βάσανα.

Τόσον έγιναν θαρραλέοι οι μουχτάρηδες ώστε και εις το χωριόν Κονίτσης ονόματι Μόλιστα, συνοικία Γαναδιό, ο

μουχτάρης ονόματι Κωνσταντίνος Ν. Χατζής(1) δια να διευκολύνη τας οικιακάς αυτού εργασίας μετεχειρίσθη και μεταχειρίζεται τρόπον φιλοσοφικόν τον οποίον απορεί και θαυμάζει τις πως ηδυνήθη με τη σκουριασμένη γνώμη του να βρη έναν τέτοιον θαυμάσιον τρόπον· μετέβη ο κύριος εις Κόνιτσαν και διέταξε τους εκεί αντιπροσώπους(2) γραμμάτων όπως άμα λαμβάνωσι τα γράμματα δια Μόλισταν να τα αποστέλλωσιν εις αυτόν. Ούτος δε λαβών τα γράμματα ειδοποιεί τας δυστυχείς γυναίκας αίτινες έχουσι γράμματα ή από τους άνδρας των ή από τα παιδιά των και επιβάλλει αυταίς όπως εργασθώσι δυο ημέρας εις το χωράφι του ή εις το αμπέλι του και έπειτα να τους δώση τα γράμματα, και αι δυστυχείς γυναίκες αι οποίαι με τρεμασμένη καρδιά περιμένωσιν όπως ίδωσι τι γράφει ο άνδρας των ή το τέκνον των, τρέχουσι, δουλεύουσι δυο και τρεις ημέρας, διότι ο κυρ Κώτσος με το χονδρό το κεφάλι (που να ανάψη φωτιά να καή και αυτός και τα χωράφια του και τα αμπέλια του) επισκέπτεται την εργασίαν και αν δεν έγινε καλώς επιβάλλει και μιαν ακόμη. Αν εις Μόλιστα, το πρώτον χωρίον Κονίτσης ως προς τα σχολεία, εις τον πληθυσμόν συμβαίνουσι τοιαύτα πόσον μάλλον εις τα μικρότερα χωρία;

Αλλ' ο κυρ Κώτσος είναι και πράττει χριστιανικώτερον, διότι τουλάχιστον δεν αφήνει να κάθηνται οι άνθρωποι αργοί και συνηθίσωσιν εις την αργίαν, ενώ οι άλλοι τους ρίπτουν εις τας φυλακάς.

Σημειώσεις επιμελητή

Ο αναφερόμενος Κων. Ν. Χατζής (185?-1932) διατηρούσε μαγαζί στο μεσοχώρι του Γαναδιού και έχτισε το οικογενειακό του σπίτι το 1887. Διετέλεσε μουχτάρης/πρόεδρος το 1879 και το 1887 τουλάχιστον, ενώ ήταν μουχτάρης και το 1895 όπως από το παρόν κείμενο προκύπτει. [Ιδέ "Η επαρχία Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας", του Χαρίλαου Γ. Γκούτου, Αθήνα 2003, σελ. 171].

Την εποχή εκείνη η ταχυδρομική Υπηρεσία έφθανε μέχρι την Κόνιτσα. Εκεί, οι επιστολές κάθε χωριού αφήνονταν σε ένα ορισμένο εμπορικό κατάστημα, που ενεργούσε ως ταχυδρομικός αντιπρόσωπος της συγκεκριμένης κοινότητας, και μεριμνούσε να φθάσουν στο χωριό, είτε με τους τακτικούς αγωγιάτες, είτε με χωριανούς που έρχονταν συχνά στην αγορά της Κόνιτσας.

Αθήνα, 27-04-2024
Θωμάς Β. Ζιώγας

ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΟΡΚΟΣ

Γράφει ο Γιατρός: **Χριστόδουλος Β. Αρχιμανδρίτης**

Έκ Παπίγκου Ζαγορίου, Όρμώμενος

«Όρκίζομαι στό γιατρό Απόλλωνα, στόν Άσκληπιό, στήν Ύγεία, στήν πανάκεια, καί καλάω σά μάρτυρες όλους τούς Θεούς καί τίς Θεές, πώς θά εκτελέσω σύμφωνα μέ τήν κρίση μου καί μ' όλη τή δύναμη τής καρδιάς μου τούτο τόν όρκο καί τούτη τή συμφωνία:

»Νά τιμάω τής Ίατρικής τό δάσκαλο όμοια μέ τούς γονεΐς μου καί νά τόν συντρέχω σ' ό,τι έχει ανάγκη.

Νά λογίζω τά παιδιά του αδέλφια μου κι' άν μέ χρειαστούν, νά τούς γίνω δάσκαλος τούτης τής τέχνης μ' όλα της τά μυστικά χωρίς κανένα συμφέρον. Νά διδάξω όλη τήν Ίατρική, όπως τήν κατέχω, μονάχα στά παιδιά τά δικά μου, του δασκάλου μου καί στους τακτικούς μαθητές μου, αφού όρκιστούν τόν Ίατρικό όρκο. Νά χρησιμοποιώ σύμφωνα μέ τήν κρίση μου, καί όσο μπορώ καλύτερα τή Θεραπευτική μου για τήν ωφέλεια των άρρώστων καί νά τούς προφυλάξω από κάθε βλάβη καί άδικία. Νά μή δώσω σέ κανέναν θανατηφόρο δηλητήριο όσο κι' άν μου τό ζητήσει. Όμοια νά μή δώσω σέ έγκυο γυναΐκα εκτρωτικό φάρμακο. Νά φροντίζω ή ζωή καί ή τέχνη μου νά μείνουν άμόλυντες. Νά μήν ευνουχήσω ούτε εκείνους πού τό ζητούν, αφήνοντας τή δουλειά αυτή στους ειδικούς.

Σ' όσα σπίτια κι' άν έμπω θάναι για τή σωτηρία των άρρώστων, αποφεύγοντας κάθε λογής βλάβη καί γενετήσια πράξη μέ γυναΐκες καί άνδρες, έλεύθερους ή δούλους. Νάχω άξίωμα μου τή φύλαξη των μυστικών, πού μαθαίνω σά γιατρός καί σάν άνθρωπος.

Κρατώντας λοιπόν τόν όρκον αυτόν, άς τόν έχω μοναδικό σύμβουλο στή ζωή καί στήν τέχνη μου, για νάχω τήν αιώνια εκτίμηση των ανθρώπων. Κι' άν έπιορκήσω άς είμαι καταραμένος». Η Ίατρική σοφία του Ίπποκράτη είναι συγκεντρωμένη στά πολλά βιβλία, πού άφησε. Ίσως μερικά από όσα νομίζονται δικά του νά μήν είναι γνήσια. Άλλά αυτό δέν είναι πιά εύκολο νά εξακριβωθεί σήμερα, γιατί ή συγκέντρωση καί ή ταξινόμηση των έργων του έγινε πολλά χρόνια ύστερα από τόν θάνατό του, στίς μέρες του Πτολεμαίου, γύρω δηλαδή στά 300 π.Χ. πού έβαλε καί τακτοποίησαν τά έργα όλων των σοφών καί μαζί καί του Ίπποκράτη. Τά βιβλία τής Ίπποκρατικής συλλογής είναι 59, όλα γραμμένα σέ Ίωνική διάλεκτο ανάμεσα στά 440 καί 320 π.Χ. καί θεωρούνται από τόν Ίατρικό κόσμο, για τά αρχαιότερα έπιστημονικά συγγράμματα τής Ίατρικής.

Στήν Ίπποκρατική συλλογή εκτός από τά καθεαυτό Ίατρικά βιβλία του πατέρα τής Ίατρικής, υπάρχουν καί οι 24 έπιστολές του. Οι 9 άπ' αυτές είναι σχετικές μέ τήν πρόσκληση πού έκαμε ο Άρταξέρξης στόν Ίπποκράτη νά πάει στήν Περσία.

Οι άλλες 12 είναι σχετικές μέ τήν πρόσκληση πού του έκαμαν οι Άβδηρίτες νά πάει νά γιατρέψει τόν Δημόκριτο, πού τόν νόμιζαν τρελλό, γιατί εκλαιγε για τίς δυστυχίες αυτού του κόσμου. Στό ίδιο περιστατικό αναφέρεται καί ο «περί μανίας» λόγος του.

Η 22α γράφτηκε στό γυιό του Θεσσαλό καί άλλη μία γράφτηκε στό Βασιλιά Δημήτριο μέ συμβουλές για τήν υγεία του. Στήν ίδια συλλογή βρίσκουμε καί τό «Δόγμα των

Ἀθηναίων», δηλαδή τό τιμητικό ψήφισμα τῶν Ἀθηναίων γιά τόν Ἱπποκράτη, τόν «Ἐπιβώριο» πού εἶναι μία ἐπίκληση τοῦ Ἱπποκράτη στούς Θεσσαλούς νά ὑπερασπιστοῦνε τήν Κῶ ἐνάντια στούς Ἀθηναίους, τόν «Πρεσβευτικό» λόγο τοῦ γιου τοῦ Ἱπποκράτη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ζητώντας μ' αὐτόν τήν εὐμένειαν τῶν Ἀθηναίων γιά τοὺς Κῶους, καί τέλος τήν «Ἀπόκριση» τῶν Κῶων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ

α) Μέ γενικό περιεχόμενο: Ὁ Ὅρκος, ὁ νόμος, περί ἀρχαίας Ἱατρικῆς, περί Ἱατροῦ, περί τέχνης, περί εὐσχημοσύνης, παραγγελίαι καί Ἀφορισμοί.

β) Ἀνατομικά καί Φυσιολογικά: Περί ἀνατομῆς, περί καρδίας περί σαρκῶν, περί ἀδένων, περί ὀστέων φύσεως, περί γονῆς, περί φύσεως παιδιοῦ, Διαιτητικά, περί τροφῆς, περί διαίτης, περί διαίτης ὑγιεινῆς.

γ) Γενική παθολογία: Περί ἀερίων, ὑδάτων καί τόπων. Περί χυμῶν, περί κρίσεων, περί κρισίμων, περί ἐβδομάδων, περί φυσῶν.

δ) Προγνωστική: Προγνωστικόν, Προρρητικόν καί Κωακαί προγνώσεις.

ε) Εἰδική Νοσολογία: Περί ἐπιδημιῶν, περί παθῶν, περί νόσων, περί τῶν ἐντός παθῶν, περί Ἱερῆς νόσου, περί τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον.

στ) Θεραπευτική: Περί διαίτης ὀξέων (= δίαιτα γιά τά ὀξέα νοσήματα), περί ὑγρῶν χρήσιος.

ζ) Χειρουργική: Κατ' ἱατροῦ, περί ἐλκῶν, περί αἰμορροΐδων, περί συρίγγων, περί τῶν ἐν κεφαλῇ τραυμάτων, περί ἀγμῶν (= κατάγματα), περί ἄρθρων (= ἐξάρθρηματα), Μοχλικός (= γιά τή χρήση τῶν ἐργαλείων, στά ἐξάρθρηματα).

η) Ὀφθαλμολογία: Περί ὄψεως.

θ) Μαιευτική καί Γυναικολογία: Περί Παρθενίων (= ἀρρώστιες τῶν Παρθένων), περί γυναικείας φύσεως, περί γυναικείων α'. καί β'. , περί ἀφόρων (= στείρων), περί ἐπικυήσεως, περί ἐπταμήνου καί ὀκταμήνου, περί ἐγκατατομῆς ἐμβρύου (= ἐμβρυτομία).

ζ) Παιδιατρική: Περί ὀδοντοφυΐας.

Αὐτά γιά τόν Ἱπποκράτη καί τήν Ἱατρική του.

Ἡ παγκόσμια ἀναγνώρισή του σάν πατέρα τῆς Ἱατρικῆς καί ἡ ἐπίδρασή του στήν ἐξέλιξή της ὡς τά σήμερα, εἶναι οἱ καλύτερες ἀποδείξεις τῆς ἀξίας του.

Στούς χρόνους πού ἀκολούθησαν τόν Ἱπποκράτη φάνηκαν καί ἄλλοι γιατροί, πού εἶχαν πάρει τό ἐπάγγελμά τους στά σοβαρά καί πού δέν ξέχασαν πῶς ἡ Ἱατρική δέν εἶναι ἀπλή ἐμπειρική τέχνη ἀλλά καί ἐπιστήμη.

Τέτοια ἦταν τά παιδιά τοῦ Ἱπποκράτη, Θεσσαλός καί Δράκοντας, ὁ γαμπρός του Πόλυβος, ὁ Χρύσιππος, ὁ Διοκλῆς καί ὁ Προξαγόρας, πού μελέτησε, ὅπως καί οἱ Κινέζοι, τό σφυγμό. Ὅλοι αὐτοί, θρέμματα τῆς Ἱπποκρατικῆς Ἱατρικῆς δέν κράτησαν ἀναλλοίωτο τό περιεχόμενό της κι' ἔτσι ἐνῶ ἐλαχιστότατα πράγματα διώρθωσαν, ἔπесαν σέ μεγάλα σφάλματα. Πρέπει νά σημειωθεῖ ἀκόμη πῶς οἱ φιλόσοφοί μας, μέ τήν πλατειά τους σκέψη, πολύ βοήθησαν στήν ἀνάπτυξη τῆς Ἱατρικῆς. Ἀπ' αὐτούς θάξιζε νά ἀναφέρουμε τόν Πλάτωνα, τόν Ἀριστοτέλη καί τόν Θεόφραστο. Οἱ μεγάλοι αὐτοί ἐπιστήμονες, μέ τήν ἀκούραστη παρατηρητικότητά τους, ἔγιναν οἱ πρῶτοι θεμελιωτές τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης.-

Τα χρόνια που πέρασαν

Κωνσταντίνος Εξάρχου, φύλακας άγγελος των παιδιών
της κατασκήνωσης στο Πεκλάρι

Ντίνος Καραγιάννης

Ε.τ. Δ/ντής Π/Εκπ/σης Ν. Ιωαννίνων

Ο Κωνσταντίνος Εξάρχου, Πεκλαρίτης, ήταν διορισμένος φύλακας της κατασκήνωσης. Φύλακας για το καλοκαίρι, τότε που ο τόπος έσφυζε από ζωή, αλλά και φύλακας τους σκληρούς και παγωμένους χειμωνιάτικους μήνες.

Ο κατασκηνωτικός χώρος, γ' αυτόν και την οικογένειά του, αποτελούσε προέκταση της μόνιμης κατοικίας του. Ο μικρός γιός του, Θανάσης, έλεγε «το σπίτι μου» και έδειχνε το κτίριο της διαχείρισης.

Στο χώρο αυτό είχε γίνει ξύλινη επένδυση στους τοίχους και πάτωμα ξύλινο. Είχε προστεθεί και ξυλόσομπα για να μένει ο Κώστας με την οικογένειά του τους δύσκολους από άποψη καιρικών συνθηκών χειμερινούς μήνες. Έξω πάντα παρκαρισμένο το Ι.Χ. γαϊδουράκι του

Φύλακας των παγωμένων πέτρινων κτιρίων και άλλων εγκαταστάσεων της κατασκήνωσης, αλλά και διασώστης για κάθε διαβάτη, περαστικό και ορειβάτη του δρόμου που συνδέει την Κόνιτσα με τα χωριά της Λάκκας.

Το μικρό φως από το χειμωνιάτικο δωμάτιο του Κώστα, στη Διαχείριση, έδινε θάρρος σε κάθε περαστικό διαβάτη που έχανε τον προσανατολισμό του από τη χιονοθύελλα και το ύψος του χιονιού. Χειμερινός φάρος στην απεραντοσύνη

του χιονιά. Μια εποχή που δεν υπήρχε αμαξιτή σύνδεση αλλά ημιονική με τα χωριά της Λάκκας. Αγωγιάτες πεζοπόροι, διαβάτες, ορειβάτες, κυνηγοί περνούσαν υποχρεωτικά έξω από τα υπνωτήρια χειμώνα -καλοκαίρι (να σημειωθεί ότι η κατασκήνωση δεν είχε περίφραξη γιατί, αν είχε, θα έμοιαζε με στρατόπεδο κατά τους επαΐοντες.

Πολλοί, λοιπόν, είναι εκείνοι που κινδύνευσαν να χαθούν αλλά προσανατολίστηκαν από τη μικρή πυγολαμπίδα στο διάβα τους, έξω από τον κατασκηνωτικό χώρο, και πολλοί είναι εκείνοι που έσπευσαν να πουν τον καλό λόγο στον ερημίτη κυρ Κώστα και να τον ευχαριστήσουν.

Τι να ειπωθεί για την προσφορά του, όταν ο τόπος έσφυζε από ζωή! Άνθρωπος απλός, πράος, προσηνής, τίμιος και με πολιτισμό. Παράδειγμα για μίμηση από μικρούς και μεγάλους! Αξιοπρεπέστατος, μειλίχιος, φιλότιμος και φιλόπονος! Πρόθυμος, εργατικός, ευσυνείδητος, με τρόπους! Ο άνθρωπος που είχε κάνει-όσο λειτουργούσε η κατασκήνωση- τη νύχτα μέρα, αφού τη νύχτα, που τα παιδιά κοιμόνταν στα υπνωτήρια, εκείνος ντυμένος γερά ξενυχτούσε έξω από αυτά προσέχοντας μήπως κάποιο παιδί ξεσκεπαστεί και κρυώσει ή χρει-

αστεί κάτι. Πραγματικός πατέρας και άγρυπνος φρουρός των μαθητών κατά τις νυχτερινές ώρες! Γνώστης κάθε λεπτομέρειας στο λειτουργικό μέρος των εγκαταστάσεων: φούρνο, μαγειρεία, ηλεκτρογεννήτρια, νερό, κτίρια κύρια και βοηθητικά, έλεγχος των κεραμοσκεπών, πόρτες, παράθυρα παντού η γνώση του έβρισκε τη λύση....

Όταν τελείωνε η τελευταία περίοδος της μαθητικής κατασκήνωσης, όλο το υλικό, κρεβάτια, κλινοσκεπάσματα (μετά το πλύσιμο στη νεροτριβή και τη ναφθαλίνη), καρέκλες, τραπέζια, με τη σχολαστική επίβλεψη του κυρ Κώστα έβρισκαν τη θέση τους στους αποθηκευτικούς χώρους. Άγρυπνο το μάτι του για το υλικό που φθάρθηκε, καταστράφηκε ή χάθηκε για να διαγραφεί από την προβλεπόμενη επιτροπή. Κατά καιρούς -κι όταν χρειάζονταν- κατέβαινε στην Κόνι-

τσα για να αναφέρει στην Υπηρεσία τυχόν ζημιές από την κακοκαιρία και στη συνέχεια να βρει τα κατάλληλα συνεργεία για επιδιόρθωση.

Αυτός σε γενικές γραμμές ήταν ο κυρ Κώστας κι αυτή ήταν η προσφορά του στη μαθητική κατασκήνωση της Κόνιτσας με τον χαρακτηριστικό αριθμό 160+40+1, δηλ. μαθητές+προσωπικό+φύλακας.

Υ.Γ. Στην άκρη της φωτογραφίας (με μαύρη φόρμα) ο κ. Κώστας Εξάρχου με στελέχη της Μ.Κα.

Καθιστοί: Ο Νικολαΐδης αποθηκάριος, Βαρβάρα Κωστάκη και Ευτ. Καραγιάννη, κοινοτάρχες και Γ. Καρανάσιος (με το μικρό γιο του φύλακα) διαχειριστής: Με το χέρι πάνω στην Ε.Κ. η νοσοκόμα της Κ.Πολ. Σκράτση και πάνω δίπλα στους μαγείρους ο Δημοσθένης Σκούφιας

Ο ΣΤΑΘΜΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΟΛΙΣΤΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Το πότε ο Σταθμός Χωροφυλακής Μολίστης ήρθε στο χωριό μας κι εγκαταστάθηκε, στο περίφημο, νεόδμητο κι αδειανό σπίτι του Μιλτιάδη και της θεοδώρας Νικά, ξενιτεμένων, σχεδόν, σ' όλη τους τη ζωή, στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας, τη λεγόμενη τότε Βλαχιά, παρότι έφαξα, παντού, δεν τα κατάφερα να το εξακριβώσω. Επίσης, δεν μπόρεσα να μάθω, παρότι προσπάθησα, κάπως καθυστερημένα, βέβαια, αν, γι' αυτό το σπίτι της εγκατάστασης του Σταθμού Χωροφυλακής Μολίστης, το Κράτος κατέβαλε μίσθωμα - πλήρωνε ενοίκιο δηλαδή - ή αν είχε παραχωρηθεί, δωρεάν, η χρήση του, είτε απ' τους ίδιους τους ιδιοκτήτες του, είτε απ' την Κοινότητα, ένεκα των υπηρεσιών φύλαξης και ασφάλειας, που προσδοκούσαν αυτοί οι άνθρωποι κι ολόκληρο το χωριό, ότι θα παρείχε η έλευση και η μόνιμη εγκατάσταση σ' αυτό, ενός τέτοιου Σταθμού, της άλλοτε Ελληνικής Βασιλικής Χωροφυλακής ή, κατά καιρούς, σκέτο, της Ελληνικής Χωροφυλακής.

Όταν ακόμα, ζούσε ο χωριανός μας Μιλτιάδης Αργιάννης, άλλοτε Αρχηγός του Σώματος της Χωροφυλακής, επικοινωνήσα, τηλεφωνικά, μαζί του και ζήτησα, αν ξέρει, να μου δώσει πληροφορίες, σχετικά, μ' αυτό, το θέμα, αλλ' εκείνος ευγενικά, μου απάντησε ότι δεν είναι σε θέση, να μου πει κάτι, συγκεκριμένο, διότι έχουν καταστραφεί τα αρχεία.

Εκείνο, που είναι γνωστό, απ' τις διηγήσεις παλιότερων Μολιστινών, είναι ότι ο εν λόγω Σταθμός Χωροφυλακής, πριν

να μεταφερθεί και να εγκατασταθεί στη Μόλιστα, ήταν εγκατεστημένος και λειτουργούσε στη Μολιστινή τοποθεσία «Παρατσιώτης», τοποθεσία που βρίσκεται, χαμηλά, στο ποτάμι Σαραντάπορος, πάνω στον σημερινό, αμαξιτό δρόμο κι ακριβώς, απέναντι, απ' τη θέση της γέφυρας, που οδηγεί προς το χωριό Πύργος, άλλοτε Στράτσιανη.

Παλιότερα τα Μολιστινά (και των τριών χωριών μαζί) διοικητικά όρια, σ' αυτή την πλευρά, έφταναν λίγο πιο πάνω, απ' τον Παρατσιώτη και περιελάμβαναν και την κορυφογραμμή της «Ντέρτης» και στη συνέχεια και την από δω πλευρά της Μπουλιάνας, λίγο παραπάνω, όπου, απ' την άλλη πλευρά της, άρχιζαν τα διοικητικά όρια της Καστάνιανης, η οποία είναι κτισμένη, χαμηλά, στο βάθος των υπωρειών της.

Τώρα, απ' όσα γράφει και διασώζει ο Γαναδιώτης Γεώργιος Γκούτος (1) γραμματέας, άλλοτε και των τριών χωριών - κοινοτήτων της Μολίστας, είναι βέβαιο ότι ο εν λόγω Σταθμός χωροφυλακής, μέχρι το 1938 ήταν εγκατεστημένος, στη Μολιστινή θέση Παρατσιώτης και ονομαζόταν, «Σταθμός Χωροφυλακής Γέφυρας Στράτσιανης».

Όμως στις αρχές αυτού του έτους, μια σφοδρή νεροποντή φούσκωσε το ποτάμι, το οποίο παρέσυρε τη γέφυρα και τις εγκαταστάσεις του Σταθμού, με συνέπεια, ν' αναζητηθεί νέος τόπος μεταφοράς και εγκατάστασής του.

(1) Βλέπε βιβλίο Χαρίλαου Γκούτου, τα «ΜΟΛΙΣΤΙΝΑ» έκδοση 2023 σελίδες 131-135.

Αρχικά ως κατάλληλη τοποθεσία κρίθηκε το Κρυονέρι, με τις εκεί κτηριακές υποδομές που είχε το χάνι, οι οποίες όμως χρειάζονταν επισκευές και χρήματα.

Εξ αυτού του λόγου, ο τότε Σταθμάρχης του Σταθμού χωροφυλακής Γέφυρας Στράτσιανης, ονόματι Χαράλαμπος Τόσι-κας, αυθαίρετα και με το έτσι θέλω, μετέφερε, προσωρινά, το γραφείο του στο Γαναδιό και απαιτούσε οι κάτοικοι του χωριού να του προμηθεύουν και να του χορηγούν τα πάντα, τροφή, κλινοσκεπάσματα, φωτισμό, καυσόξυλα, νερό, προσόψια, πλύσιμο ρούχων κλπ. κλπ.

Αυτά συνέβαιναν τους πρώτους μήνες του 1938.

Τον Μά'ιο του 1938, υπήρχε η πληροφορία ότι ο ως άνω Σταθμός χωροφυλακής, επρόκειτο να εγκατασταθεί, προσωρινά, στον Ξενώνα του Γαναδιού. Όμως επειδή μια τέτοια ενέργεια δεν ήταν συμβατή, με τα οριζόμενα στη διαθήκη του Ευεργέτη, το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού, μαζί με τις Σχολικές Επιτροπές του Γαναδιού, αντέδρασαν και έκαναν αναφορά, στη Γενική Διοίκηση Ηπείρου.

Στη συνέχεια όμως, ο τότε Σταθμάρχης αυτού του Σταθμού χωροφυλακής Νικόλαος Κωνσταντίνου με τους χωροφύλακες Βασιλείου Γεώργιο και Πάνου Νικόλαο, διέρρηξαν βίαια, την πόρτα της Σπυριδωνίου Σχολής και εγκατέστησαν εκεί το Γραφείο του Σταθμού, ενώ στο χώρο αυτό στεγαζόταν το Κοινοτικό Γραφείο και το Πτωχοκομείο του χωριού.

Έτσι αναγκάστηκαν οι κάτοικοι να ξεσηκωθούν, να ενημερώσουν παρακάτω τις ανώτερες αρχές κι ακόμα να στείλουν τηλεγράφημα και στον Πρωθυπουργό κι

οι Πρόεδροι των τριών χωριών της Μόλιντας να κάνουν αίτηση, προς τον Σταθμό χωροφυλακής Γέφυρας Στράτσιανης, ζητώντας να τους ενημερώσει, ποιο είναι το ύψος της δαπάνης, που απαιτείται για την επισκευή του κτηρίου στο Κρυονέρι, για την εκεί εγκατάσταση του Σταθμού.

Όμως ο Σταθμάρχης του εν λόγω Σταθμού, αρνήθηκε τη μεταφορά του, στη θέση Κρυονέρι επικαλούμενος, προς τούτο, σχετική διαταγή και απαίτησε, απ' τους κατοίκους των χωριών να οικοδομήσουν, άμεσα, οίκημα εγκατάστασής του, με προαιρετικό έρανο, ειδάλλως απείλησε βίαιη επίταξη οικημάτων και κληροδοτημάτων.

Οι κάτοικοι εξ αυτού του λόγου αναστατώθηκαν, γιατί αδυνατούσαν να υποβληθούν σε τέτοιου είδους έξοδα, τα Κοινοτικά Συμβούλια και τα Συμβούλια κληροδοτημάτων βρίσκονταν σε απόγνωση, οπότε ζητήθηκε η υψηλή προστασία άνωθεν.

Μετά, απ' όλη αυτή την αναταραχή και το αδιέξοδο, φαίνεται ότι βρέθηκε η λύση με τη μίσθωση ή τη δωρεάν παραχώρηση της αδειανής τότε οικίας του Μιλτιάδη Νικά στη Μεσαριά, σημερινή Μάλιστα, για την εγκατάσταση του ως άνω Σταθμού χωροφυλακής, η οποία είχε κτιστεί το 1914 κι ήταν ακατοίκητη.

Άρα η μεταφορά και η εγκατάσταση στο χωριό μας του Σταθμού χωροφυλακής Μολίστης άλλοτε σταθμού χωροφυλακής Γέφυρας Στράτσιανης πρέπει να συντελέστηκε προς τα τέλος του 1938 ή στις αρχές του 1939.

Είναι αυτονόητο, ότι μετά την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το 1940, αλλά και μετέπειτα, στα χρόνια της Κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης, ήτοι μέχρι το

1945, η λειτουργία του Σ. Χ. Μολίστης διακόπηκε και τούτο προκύπτει, τόσο, απ' το γεγονός της εγκατάστασης, στο χωριό μας, της Ιταλικής Καραμπινερίας (1940 - 1943), όσο κι απ' το γεγονός της έλευσης, στη Μάλισσα, του Καπετάνιου του ΕΛΑΣ, Άρη Βελουχιώτη, την άνοιξη του 1945.

Επίσης ο Σ. Χ. Μολίστης δεν λειπούργησε και κατά τη διετία 1947 - 1948, όταν, στον τόπο μας, διεξαγόταν ο γνωστός Εμφύλιος Πόλεμος και το χωριό μας είχε καταληφθεί απ' τους Αντάρτες, ή τον μετονομασθέντα, μετέπειτα, Δημοκρατικό Στρατό.

Κι ενώ δεν έχουμε λεπτομέρειες και συγκεκριμένες πληροφορίες, όσον αφορά την έλευση και τη λειτουργία του Σ. Χ. Μολίστης, στο χωριό μας, αντίθετα, έχουμε γραπτά στοιχεία και έγγραφα, όσον αφορά το χρόνο και τις διαδικασίες κατάργησής του.

Ερευνώντας λοιπόν το αρχείο του Κοινοτικού Γραφείου του χωριού μας, βρήκα τα εξής ενδιαφέροντα στοιχεία, σχετικά με την κατάργηση του Σ. Χ. Μολίστης.

Με την υπ' αριθμ. 201/4/12548/8-6-1982 Απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που δημοσιεύτηκε στο 565 ΦΕΚ, Τ. Β', στις 9-8-1982 και όντας Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας ο Εμμανουήλ Μπριλάκης, αποφασίζεται η κατάργηση του Σ. Χ. Μολίστης.

Νωρίτερα, ο τότε Αρχηγός της Αστυνομίας, χωριανός μας Μιλτιάδης Αργιάννης, με το υπ' αριθμ. 201/1926/5614/7-12-1979 έγγραφό του, απαντάει, στο σχετικό, αντίστοιχο 37/21-1-1979 έγγραφο, των τριών Κοινοτήτων της Μολίστας, ότι δεν υπάρχει θέμα κατάργησης του Σ. Χ. Μολίστης και παρακαλεί, προς τούτο, τους

Προέδρους, να ενημερώσουν τους κατοίκους τους, ώστε να μην ανησυχούν.

Μετέπειτα, απ' το Αρχηγείο Χωροφυλακής και συγκεκριμένα, στις 20-1-1984, αποστέλνεται έγγραφο, προς τη Διοίκηση Χωροφυλακής Ιωαννίνων, με θέμα, την κατάργηση του Σ. Χ. Μολίστης, την υπαγωγή των τριών χωριών της Μολίστας, στην αρμοδιότητα του Σ. Χ. Κερασόβου (σημερινής Αγίας Παρασκευής) και τη διάθεση της Οργανικής Δύναμής του στο Α. Τ. Κόνιτσας.

Κατόπιν αυτού, οι Πρόεδροι των τριών Κοινοτήτων της Μολίστας, Θεοχάρης Λέτσιος (Μολίστας ή Μεσαριάς), Χρήστος Βασιλείου (Γαναδιού) και Λάzaros Παναγιώτου (Μοναστηριού), μη έχοντας άλλη δυνατότητα, απέστειλαν έγγραφο αίτημα, για υπαγωγή των χωριών τους, στο εξής, όχι στο Σ. Χ. Κερασόβου, αλλά στο Α.Τ. Κόνιτσας, για λόγους, μη ύπαρξης συγκοινωνίας και αδυναμία επικοινωνίας.

Δεν γνωρίζω, τι απέγινε, μετά την αποστολή του ως άνω αιτήματος - υπομνήματος.

Κατά το έτος 1984, λοιπόν και μ' αυτόν τον τρόπο, τελείωσε η λειτουργία μιας ακόμα Δημόσιας Υπηρεσίας στο χωριό μας, Υπηρεσίας την οποία, όλοι εμείς οι παλιότεροι Μολιστινοί, επιμένουμε να τη θυμόμαστε και να τη συνδέουμε με το κτήριο της Εγκατάστασής της, ήτοι το σπίτι του Μιλτιάδη και της Θεοδώρας Νικά, το οποίο, ακόμα και σήμερα, εξακολουθούμε να το ονομάζουμε κτήριο της Αστυνομίας, αν και ουδέποτε ανήκε σ' αυτήν, ιδιοκτησιακά.

(Συνεχίζεται)

Δημήτριος Χρ. Παπαλάμπρος

Μια εξαιρετική ομιλία

Στις 6 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου ομιλία από την Ομότιμη Καθηγήτρια Ιστορίας στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Μαρία Ευθυμίου με θέμα: «Κεντρικά σημεία της Ιστορίας του Ελληνισμού».

Με γλαφυρό και συναρπαστικό τρόπο έκανε μια ιστορική περιήγηση καθηλώνοντας το ακροατήριο για τέσσερεις ώρες χωρίς διακοπή. Ήταν ένα μάθημα ιστορίας υψηλού επιπέδου που ικανο-

ποίησε απόλυτα το κοινό και αυτό φάνηκε από το παρατεταμένο χειροκρότημα στο τέλος. Η Δημοτική Αρχή και το πολυπληθές ακροατήριο την ευχαριστήσαμε από καρδιάς και τη συγχαρήκαμε για την προσφορά της. Μακάρι να την ξαναδούμε κι άλλη φορά στο μέλλον.

Η κ. Ευθυμίου, για όσους δεν γνωρίζουν, γεννήθηκε στη Λάρισα το 1955. Σπούδασε Ιστορία στο Πανεπ. Αθηνών και στην Σορβόνη. Είναι Ομότιμη Καθηγήτρια, όπως προαναφέραμε και δίδαξε από το 1981-2022.

Από το 2007 παραδίδει μαθήματα ιστορίας σ' όλη την Ελλάδα, δωρεάν, με συμμετοχή χιλιάδων ακροατών που διψούν για πλουτισμό των γνώσεων.

Το 2019 τιμήθηκε με το «Βραβείο Εξαιρετικής Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας εις μνήμην Β. Ξανοπούλου-Στ. Πνευματικού».

Σ.Τ.

Εφ. ΒΗΜΑ 4-12-2004

*«Όσοι αγνοούν τα αίτια και τους αιτίους
που χτεσινών εγκλημάτων γίνονται θύματα
των σημερινών και των αυριανών εγκλημάτων»*

Εμφύλια μίσση και πάθη

Μάριος Πλωρίτης

Η Ελλάδα διαχρονικά δοκιμάζεται από εμφύλια μίσση και πάθη. Οι ιστορικές αναφορές είναι πάμπολλες και οι συνέπειες σφραγίζουν την εθνική μας πορεία.

Δημαγωγοί, λαοπλάνοι και καιροσκόποι πολιτικοί και πολιτευόμενοι συμμετέχουν στο άθλιο παιγνίδι και ναρκοθετούν την ομοψυχία του λαού, τον δικάζουν με λόγια και έργα προκειμένου να του υφαρπάξουν την ψήφο.

Ο αντίπαλος, ο αντιφρονών θεωρείται εχθρός. Μίσος απύθμενο για τον αδελφό, τον συγγενή, το φίλο, τον συμπολίτη.

Για όλους εμάς που βιώσαμε στο πετσί μας την περίοδο του Β΄ παγκοσμίου πολέμου και στη συνέχεια τον εμφύλιο σπαραγμό έμειναν ανεπούλωτα τραύματα που συγκλονίζουν την ύπαρξή μας.

Το κράτος που ανασυγκροτήθηκε μέσα στις στάχτες και αποκαΐδια, αλώθηκε από επίορκους και τυχοδιώκτες που κατέλαβαν θέσεις εξουσίας και επιδόθηκαν με μανία σε διώξεις, παρακολουθή-

σεις, εξορίες, φυλακίσεις, βασανιστήρια και εκτελέσεις αντιφρονούντων.

Στημένες δίκες, χαλκευμένες κατηγορίες, ψευδείς μαρτυρίες, ανομολόγητα εγκλήματα από μια εξουσία που εξυπηρετούσε ξένα συμφέροντα και ιδιοτελείς σκοπούς.

Οι αφιονισμένοι υπηρέτες των ντόπιων και αλλοεθνών αφεντικών ποδοπατούσαν κάθε ηθική, εθνική και πανανθρώπινη αξία.

Οι σφαγές, οι φονιάδες, οι συνεργάτες του κατακτητή αναγορεύτηκαν σε ήρωες και γνήσιους πατριώτες.

Ο λαός έζησε ακόμη μια νέα τραγωδία. Το αίμα, ο φόβος και η ανασφάλεια σ' όλη τη χώρα.

Η Δικαιοσύνη αιχμάλωτη και από φόβο για το ατομικό σαρκίο εξέδιδε καταδικαστικές αποφάσεις κατ' εντολήν των φονιάδων και των διαφόρων οργάνων της ανομίας και τα ου σκότους.

Η ανθρώπινη ζωή παίζονταν και πουλιόταν.

Η υπερηφάνεια και η αξιοπρέπεια ποδοπατιόταν βάνουσα.

Τα ξερονήσια, με κορωνίδα τη Μακρόνησο για τους αντιφρονούντες, τους αγωνιστές!

Οι επίζητες θέσεις για τους άκαπνους και συνεργάτες των κατακτητών!

Τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονιμάτων που συντάσσονταν από όργανα αμφιβόλου ήθους και πατριωτισμού αποτελούσαν ουσιώδες κριτήριο για την κατάληψη θέσης στο δημόσιο και ιδιωτικό χώρο.

Τα τμήματα ασφαλείας της Αστυνομίας προκαλούσαν φόβο και έντονη ανασφάλεια γιατί ήταν χώροι βασανιστηρίων και εξευτελισμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας δια λόγων και έργων ύστερα από εξονυχιστική και απαράδεκτη ανάκριση. Οι νέοι μας πληγώθηκαν, έζησαν τη βία, τη φρίκη και τη βαρβαρότητα του εμφύλιου σπαραγμού με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον ψυχισμό τους

με μόνο φάρμακο την Ελπίδα ότι το φως τελικά θα φανεί και το αίμα των μαρτύρων θα δικαιωθεί.

Φτάσαμε στο σήμερα και ακόμη πληρώνουμε τις συνέπειες του διχασμού.

Οι χαρακτηρισμοί Δεξιός, Ακροδεξιός, Αριστερός, Εθνικιστής, Φασίστας και τώρα δηλητηριάζουν τις σχέσεις μας και υπονομεύουν κάθε ενωτική προσπάθεια που ο τόπος μας έχει ανάγκη.

Χρειαζόμαστε πολλή δουλειά, νηφάλια σκέψη, γνώση της αλήθειας και πολύ φως στις σκοτεινές πλευρές της εθνικής μας ιστορίας, για να απαλλαγούμε από τις προκαταλήψεις, τις μικρότητες και τις ιδεολογικές αγκυλώσεις.

Μόνον τότε μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι το αύριο θα είναι καλύτερο.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Πεύκη, Ν/βρης 2021

Παρακαλούμε τους φίλους μας που στέλνουν εργασίες για δημοσίευση να τις ταχυδρομούν στη δ/ση του περιοδικού (Κόνιτσα 44100) ή ηλεκτρονικά στο periodiko-konitsa@hotmail.com ώστε να αποφεύγονται παραλείψεις και παρεξηγήσεις.

Η Συντ. Επιτροπή

Άνοιξιάτικοι διάλογοι

Ο τελευταῖος περίπατος στὴν ἀκοροποταμιὰ διέφερε ἀπ' τοὺς προηγούμενους. Ὁ καιρὸς εἶχε βελτιωθεῖ καὶ τὰ χιόνια ἀποτραβήχτηκαν στὰ ψηλὰ βουνά.

Πρὶν ἀκόμα φέξει ἡ μέρα ὁ μοναχικὸς ἄνδρας προχωροῦσε πεζὸς ἀπὸ τὸ μοναστήρι τῆς Παναγιᾶς, πλημμυρισμένο στὴν πράσινη βλάστηση, ἀκολουθώντας πορεία στ' ἀριστερὰ καὶ παράλληλα μὲ τὸ ποτάμι, κάτω ἀπ' τὰ βαθυΐσκιωτα δέντρα Ἰτιάς, Ἀκακίας, Πλατάνου, ἀγριοκερασιάς, ἀγριοκορομηλιάς, τὰ ὅποια σχημάτιζαν φυσικὲς ἀκανόνιστες δεντροστοιχίες.

Ἀνηφορίζοντας κυριεύτηκε ἀπὸ παράξενα συναισθήματα πού δημιούργησαν ψυχικὲς ἀναστατώσεις, φτερουγίσματα καρδιάς, ἀγαλλίαση ψυχῆς, χαρὰ ἀνάκατη μὲ λύπη καὶ νοσταλγικὲς συγκινήσεις.

Ἔνοιωθε μιὰ πρωτόγνωρη καὶ ἀνεξήγητη εὐτυχία.

Ἀργοσβήνανε τὰ τελευταῖα ἀστέρια τοῦρανοῦ καὶ **μόνον** ὁ Αὐγερινὸς λίγο πιὸ πάνω στὸν ὀρίζοντα πρὸς τὴν ἀνατολή, φωτεινὸ λυχνάρι τῆς αὐγῆς ἢ Ἀποσπερίτης τῶν δειλινῶν, περίμενε τὸν ἐρχομὸ τοῦ ἡλίου νὰ τὸν ὑποδεχτῆ, νὰ ὑποκλιθῆ στὴν μεγαλειότητά του, πρὶν ἀποσυρθεῖ ταπεινὰ καὶ δίκαια στ' ἀπρόσιτα λημέρια τοῦ ἀπείρου.

Τὸ πυκνὸ σκοτάδι τῆς νύχτας διαλυόταν καθὼς οἱ ὄρες κυλοῦσαν κι οἱ μαύρες σκιὲς τῶν δέντρων ἢ θάμνων ξέφτιζαν καὶ φαίνονταν σὰν ἀκίνδυνα, καχεκτικὰ φαντάσματα.

Ἀσπρογάλανη χαραμάδα στὴν ἀνατολή σηματοδοτοῦσε τὸν ἐρχομὸ τῆς καινούργιας μέρας καὶ τὴν ὑποχώρηση τῆς νύχτας πού μάζευε καὶ δίπλωνε προσεχτικὰ τὸ σκοτεινὸ πέπλο της γιὰ νὰ τὸ ξαναπλώσει ἀργὰ τὸ βράδυ.

Ῥόδιζε μακρὰ ὁ οὐρανός, στὸν ὀρίζοντα ἐκεῖ πού ἀκουμπᾶ καὶ φιλιέται μὲ τὴ γῆ καὶ ἡ δροσάτη Αὐγή, γεμάτη ὑγεία καὶ ζωὴ ἐμφανίστηκε πεντάμορφη νυφούλα, μὲ λαμπρὸ ἀστέρι, στολίδι στὸ κεφάλι της, τὸν Αὐγερινό.

Ἀργοπορημένα τὰ νυχτοπούλια ἔτρεχαν φοβισμένα νὰ κουρνιαξοῦν στὶς φωλιές τους πρὶν τὰ δῆ ἡ μέρα.

Μιὰ σπιθαμὴ κάτω ἀπ' τὸν ὀρίζοντα χρειαζόταν ὁ ἡλιος νὰ ξεμυτίσει ἀπ' τὴν ψηλότερη βουνοκορφή...

Προπομποὶ του οἱ χρυσορόδινες ἀνταύγειες πού ἔδιωχναν τὰ τελευταῖα σκοτάδια τῆς νύχτας.

Μέσα τοῦ Ἀπρίλη στὴν καρδιά τῆς Ἄνοιξης καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἐτοιμάζονται νὰ γιορτάσουν τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀναγέννηση τῆς φύσης.

Ἀπαλὸ καὶ δροσερό, τὸ ἀνοιξιάτικο ἀγέρι χἀίδευε καὶ γλυκοφιλοῦσε τὶς ὄψεις

τῶν ἀνθρώπων καὶ σιγοψιθίριζε, μὲ τὸ θρόϊσμα τῶν φύλλων, λόγια μυστικά, καθὼς διέτρεχε τὶς καταπράσινες φυλλωσιῆς τῆς ἀκροποταμιᾶς.

Ἀχολογοῦσαν οἱ λαγκαδιῆς καὶ κυλοῦσαν ἤρεμα ἢ ὀρμητικὰ τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ, ἐνισχυμένα μ' ἐκεῖνα ποὺ κατηφόριζαν ἀπ' τὰ βουνὰ καὶ τὶς πλαγιῆς.

Ἐσμιγε ἔτσι τ' ἀγέρι τῆς Αὐγῆς μὲ τὰ βουητὰ τῶν νερῶν τοῦ ποταμοῦ κι ἀγκαλιασμένα κυλοῦσαν πρὸς τὴ θάλασσα τοῦ Νότου, διασχίζοντας κακοτράχαλες καὶ δαιδαλώδεις στενωπὲς μέχρι νὰ φθάσουν στὶς ἀκρογιαλιῆς, κουβαλώντας τὰ μυστικά τους δροσίζοντάς τες καὶ γεμίζοντας ταυτόχρονα τὶς μεγάλες ὑπόγειες δεξαμενῆς καὶ σπηλαιώσεις μὲ πολύτιμο, ζωῆς, νερό.

Μονάχος ὁ ξένος περιπατητῆς, ἀπολάμβανε τὶς μαγευτικῆς μεταβολῆς καὶ μεταμορφώσεις τῆς πρωϊνῆς φύσης μέχρι ποὺ φάνηκε ὁ ἀκτινωτὸς καὶ χρυσαφένιος δίσκος τοῦ ἡλίου, ζεστός, αἰσιόδοξος, χαμογελαστός καὶ κατὰ πρῶτο μεγαλοπρεπῆς, πασχαλιάτικος ἡλιος.

Μόλις καὶ πρόλαβε νὰ τὸν ἀντικρῦση πρὶν τὸν τυφλώση ἢ λαμπρότητά του.

Στρατηλάτης ὁ ἡλιος πάνω στὸ πύρινο ἄρμα του χαιρέτησε καὶ ἀποχαιρέτησε μὲ καλωσύνη τὴν Αὐγὴ γιὰ νὰ ἐγκαταστήσει πλέον, στὸν θρόνο της, τὴ μέρα.

Οἱ παιχνιδιάρηδες ἡλιαχτίδες ξετρύπωναν ἀπ' τὶς φυλλωσιῆς καὶ διασκέδαζαν μὲ τὶς σκιῆς τῶν φύλλων.

Ὁ ξένος εὐφράνθηκε καὶ ἡ ψυχὴ του νοερὰ ὑποκλίθηκε στὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὸν ὑπέροχο ζωγραφικὸ πίνακα, δῶρο ἀνεκτίμητης ἀξίας.

Σὲ λίγο χρόνο οἱ ἄνθρωποι θὰ γιόρταζαν τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀναγέννηση τῆς φύσης μετὰ τὴ δουλεία τοῦ χειμῶνα.

Τώρα βιάδιζε γρηγορώτερα ρίχνοντας κλεφτῆς ματιῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὸ δρόμο μήπως ξεπεταχτεῖ μπροστὰ του κάποιο ἐξαγριωμένο σκυλι ἢ ἀγρίμι τοῦ βουνοῦ λύκος ἢ ἀγουροξυπνημένη ἀρκούδα μετὰ τὸ χειμερινὸ λήθαργο.

Φάνηκαν καὶ οἱ πρῶτοι φτερωτοὶ φίλοι τῆς μέρας στὸν οὐρανὸ καὶ χαίρονταν τὰ κάλλη της.

Εὐχάριστο ἀγέρι μετέφερε τὴν καθαρὴ φωνὴ τοῦ κούκου στὰ πέρατα τοῦ κόσμου ἀγγέλοντας τὸν **ἐπίσημο ἐρχομὸ τῆς Ἄνοιξης**.

Μάταια ὁ διαβάτης προσπαθοῦσε νὰ διαχειριστῆ τὶς πολλῆς καὶ ποικίλες σκέψεις, ποὺ γεννήθηκαν καὶ συγκρούονταν στὸ κεφάλι του, ὅταν ἄκουσε τὸ παρατεταμένο κελάηδημα ἐξαίρετου μελωδοῦ τῆς φύσης νὰ τὸν καλῆ καὶ καλωσορίζη μὲ τὸ γλυκὸ καὶ γοητευτικὸ, αἰσθησιακὸ τραγούδι ποὺ ξυπνοῦσε ἀνομολόγητους πόθους καὶ ὠραῖες ἀναμνήσεις περασμένων χρόνων.

Οἱ μελωδικοὶ αὐτοὶ φθόγγοι διέκοψαν τοὺς λογισμοὺς του ὥστε νὰ μετριάση τὸν ταχὺ βηματισμὸ γιὰ νὰ μπορέση νὰ δῆ τὸν πρωϊνὸ ἀοιδὸ σὲ κάποιο κλαδὶ τῶν δέντρων καὶ ν' ἀπολαύση ὅσο μπορούσε τὸ ἀρμονικὸ τραγούδι.

Δὲν χρειάστηκε νὰ περιμένῃ διότι τὸν πρόλαβε ὁ μικρὸς φτερωτὸς μάγος τοῦ τραγουδιοῦ ποὺ ἀποδείχτηκε περισσότερο τολμηρὸς καὶ φιλικός.

Πετώντας κάθησε σὲ κοντινὸ κλαδὶ καὶ χωρὶς νὰ διακόψη τὸ κελάηδημα, ἔγνεψε νὰ σταθῆ, νὰ γνωριστοῦν στὸ φῶς τῆς Ἄνοιξης καὶ σὰν καλοὶ φίλοι νὰ ἐξομολογηθοῦν τὶς ἀνησυχίες, τοὺς προβληματισμούς, τοὺς κρυφοὺς πόθους, τὶς χαρὲς ἢ λύπες καὶ τὰ ὄνειρά τους γιὰ τὴ ζωὴ.

- Ἔ! Καλὲ μου ἄνθρωπε, στάσου κι ἔλα κοντά μου, θέλω νὰ μιλήσουμε. Βλέπεις πὼς δὲν σὲ φοβᾶμαι. Εἶμαι ὁ πρῶτος λαλητῆς τῆς Ἄνοιξης καὶ τῆς ἀγάπης. Εἶμαι τ' Ἀηδονάκι, ἴσως μ' ἔχεις ἀκούσει κάποτε.

Σαλπίζω τὸ ἐγερτήριο τῆς μέρας καὶ τῆς φύσης, ὑμνολογῶ τὸν πλάστη καὶ Θεό μας, τὴν ὀμορφιὰ τοῦ κόσμου καὶ φέρνω τὸ χαρούμενο ἐλπιδοφόρο μήνυμα ἀνάστασης τῆς φύσης.

Σὲ καλημερίζω ξένε καὶ φίλε μου!...

- Καλωσόρισες Ἀηδονάκι μου ἂν καὶ δὲν σὲ βλέπω ἔτσι πὺ κρύβεσαι μικρόσωμο στὰ φυλλώματα τῆς ῥεματιᾶς ὅμως σὲ ἀκούω.

Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ δῶ καὶ νὰ σὲ θαυμάσω. Ἡ φωνὴ σου μὲ γοητεύει γιὰτὶ εἶναι γλυκειὰ καὶ ἀπαλὴ σὰν τὸ βάλσαμο στὸν πόνο μου.

- Ξένε! Φαίνεσαι καλὸς καὶ ἄκακος ἄνθρωπος, ἀφοῦ δὲν ἐπιχείρησες νὰ μὲ κυνηγήσης ἢ νὰ μὲ κακοποιήσης ὅπως κάνουν πολλοὶ συνάνθρωποί σου. Ἄλλωστε τόσο δὲ μικρούλι πὺ εἶμαι τί θὰ κέρδιζες;

Ἀπλὰ θ' ἀμάρταινες.

Πρὶν λίγο εἶπες πὼς πονᾶς ἀλλὰ δὲν σὲ πιστεύω.

- Ἀηδονάκι μου, εἶσαι ἀθῶο κι ἔξυπνο πουλάκι πὺ γιαιτρεύει τοὺς καημούς.

Πρῶτὶ τῆς κάθε μέρας τραγουδᾶς νὰ ξυπνήσουν ὅλα τὰ πλάσματα τῆς γῆς καὶ τὰ ἐνθαρρύνεις νὰ ἐνεργήσουν καὶ νὰ δράσουν στὴ ζωὴ μὲ ἔργα τίμια καὶ ὠφέλιμα στὴν κοινωνία.

Λαθεύεις ὅμως, στὶς ἐκτιμήσεις σου γιὰ τὸν ἀνθρώπινο πόνο. Ὑπάρχουν στὸν κόσμο πράγματα πὺ φαίνονται καὶ ἄλλα ὄχι.

- Ποιὰ εἶναι αὐτὰ πὺ δὲν τὰ βλέπω; Βοήθησέ με σὲ παρακαλῶ.

Χωρὶς νὰ τῶχης ἀντιληφθῆ σὲ παρακολουθῶ διακριτικὰ, συχνὰ καὶ ἀθόρυβα ὅλες τὶς μέρες ὁδοιπορίας σου στὴν ἀκροποταμιὰ, στὰ δικά μου λημέρια, κρυμμένο στὶς συστάδες δέντρων καὶ θάμνων.

Γνώριζε πὼς δὲν ἔχω μόνιμη κατοικία, εἶμαι ἓνας μετανάστης.

Ἔχω ὅμως τὴν αἴσθησι πὼς εἶσαι χαρούμενος καὶ ὄχι σκυθρωπός.

Ἔρχεσαι, φεύγεις καὶ ξαναεπιστρέφεις στὸν ἴδιο τόπο σὰν τὸν δολοφόνο, ἀλλὰ ἐγκληματίας δὲν εἶσαι. Χαρακτηριστικὴ ἢ σιωπὴ σου.

Ποιὰ ἀνάγκη σὲ ὀδηγεῖ στὸν καθημερινό σου περίπατο;

- Σ' εὐχαριστῶ, Ἀηδονάκι τῆς χαρᾶς καὶ τῆς καλωσύνης γιὰ τὰ καλά σου λόγια καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη πὺ μοῦ δείχνεις, τραγουδιστά, ἀπ' τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς σου καὶ καταπραΰνουν τὸν πόνο. Οἱ ἄριές σου καθηλώνουν καὶ σαγηνεύουν κάθε ἄνθρωπο.

Πρίν, μὲ παρομοιώσεις σὰ δολοφόνο στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος.

Εἶμαι ὅμως τὸ θῦμα ποὺ ἀναζητᾷ τὴν καρδιά τοῦ δολοφόνου ὄχι νὰ τὸν ἐκδικηθῆ, διότι αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον, ἀλλ' ἀπὸ ἀνάγκη νὰ γεμίσει τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε στὴν καρδιά μου ὅταν πρωτομπῆκε ὁ φονιάς μὲ τὴ θέληση δική μου καὶ δική του καὶ ὕστερα τράπηκε σὲ ἄτακτη φυγὴ καὶ τὴν ἄφησε ἀδειανή.

Τὸ ὄνομά του εἶναι διπλό: Ἀγάπη καὶ προδοσία.

Φιλοξενήθηκε, χάρηκε, φτερούγισε, λοξοδρόμησε, χάθηκε καὶ ἄφησε σημάδι τὸν διαρκὴ πόνο.

Τότες ἀπ' τὰ φυλλοκάρδια ἀναδυόταν μιὰ ωραία μορφή ποὺ μὲ συντρόφευε γιὰ λίγο καὶ τὴ λέγανε Εὐτυχία.

Γι' αὐτὸ σωπαίνω ἐνῶ ἐσύ, Ἀηδονάκι μου, λαλεῖς εὐτυχισμένα. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι μ' ἀναγκάζουν νὰ ὀδοιπορῶ στὴν ἀκροποταμιά.

- Φίλε μου, εἶμαι πουλι ποὺ χωρᾷ στὴν παλάμη ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ. Δὲν ἔχω κακίες. Τὸ τραγούδι μου δὲν σημαίνει ὑποχρεωτικὰ εὐτυχία καὶ χαρά. Ἴσως ὑποφέρω ὅπως ὅλα τὰ πλάσματα. Κανεὶς δὲν ξέρει ἂν κι ἐγὼ ἀναζητῶ, ὅπως καὶ σύ, τὸν χαμένο παράδεισο.

Μὲ τὸ κελάηδημα καλῶ τὸ ταίρι μου νὰ ζήσουμε τὴν ἀγάπη ὅπως ὅλοι καὶ νὰ διαιωνίσουμε τὸ εἶδος. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι αἰώνια.

Ἔχω κρυφοὺς καὶ φανεροὺς ἐχθροὺς τόσο ἀπ' τὸ δικό μου γένος ὅσο καὶ ἀπὸ ἄλλα φτερωτὰ καὶ σαρκοφάγα.

Ὁ κίνδυνος παραμονεύει παντοῦ.

Ἀκόμα καὶ οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ μὲ συλλάβουν καὶ νὰ μὲ κλείσουν σὲ κλουβὶ ἐνῶ εἶμαι ἐραστής καὶ τραγουδιστὴς τῆς Ἐλευθερίας.

Ἄλλοι πολλοὶ σημαδεύουν τὸ κορμί μου μὲ ὄπλο ἢ σφεντόνα γιὰ ν' ἐπιδείξουν τὶς σκοπευτικὲς ἱκανότητές τους.

Ἀποτελῶ εὐκόλο κινητὸ στόχο, ἀγωνιῶ καὶ γι' αὐτὸ κρύβομαι μέσ' τὶς φυλλωσιές χωρὶς νὰ παύσω νὰ τραγουδῶ. Τί ἔχουν νὰ κερδίσουν;

Ἀγωνίζομαι νὰ ἐπιζήσω καὶ νὰ θρέψω τὰ παιδιά μου, πρέπει ὅμως καὶ νὰ τὰ προστατεύσω.

Στὰ τραγούδια μου ὑπάρχει ἡ χαρὰ ἀλλὰ καὶ ἡ λύπη, ὁ πόνος, ἡ δυστυχία, ἡ μοναξιά καὶ ἡ ἐχθρητα, ἀρκεῖ νὰ τὰ ξεχωρίζη κανεὶς.

Δὲν βρίσκω τόπο ἀσφαλῆς κατοικίας διότι ἐσεῖς οἱ ἄνθρωποι καταστρέψατε τὴν πατρίδα μας, τὶς ῥεματιές, τὶς κάνατε ὑπονόμους ἢ κτίσματα. Κι ἂν ἀφήσατε κάποια, τὴ μεταμορφώσατε σὲ χωματερὴ δηλητηριάζοντας ζῶα, πουλιὰ καὶ νερὰ τῆς ζωῆς.

Μᾶς ἀναγκάζετε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὶς πατρογονικὲς ἐστίες, νὰ φύγουμε ἀπὸ τὴ χώρα καὶ νὰ γίνουμε, ὅσοι ἐπιζήσουμε μετανάστες τῶν ὀλέθρων. Καταστρέψατε συστάδες δέντρων ἑαρινὴ κατοικία μας.

Ἡ φυλή μου κινδυνεύει καὶ μπορεῖ νὰ ἐξαφανιστῆ. Θὰ λείψουν οἱ ὕμνωδοὶ τοῦ

Θεοῦ, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης.

Εἶναι ἄδικο νὰ στερῆται ὁ καθένας τὴν ἐλευθερία του ἐξ αἰτίας τῶν κακῶν καὶ ἄφρονων ἐνεργειῶν τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ καρδιές ἐπικοινωνοῦν ὅταν τὰ πλάσματα μονοιάζουν. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἴδια γιὰ ὅλους. Στὴ συντροφιά καὶ στὴ συναναστροφή δὲν ἔχουν θέση ἡ ὑποκρισία, ἡ πονηριά, ἡ προδοσία.

Ἡ ζωὴ εἶναι μικρὴ, ἡ δοκιμασία μεγάλη, ἡ ἀγάπη ἅς πρυτανεύει στὶς καρδιές. Τὰ λέω τραγουδιστὰ νὰ τ' ἀκοῦνε ὅλοι εὐχάριστα.

- Σοφὰ τὰ λόγια σου Ἀηδονάκι. Σχεδὸν ἀποκωδικοποίησα τὸ φανταστικὸ κελᾶη-δημά σου καὶ διαπίστωσα πὼς οἱ ἀνησυχίες, δυνατότητες, τὰ πάθη εἶναι ἴδιες στὸν κόσμον τοῦτον.

Ἄς κάνουμε καλὴ χρῆση τῶν εὐκαιριῶν, τῶν δυνατοτήτων, ἅς γνωρίσουμε τὶς ἀδυναμίες μας καὶ ἅς ὀδηγηθοῦμε πρὸς τὴν εὐτυχία μὲ ἔργα εἰρηνικὰ καὶ ἀγαθὰ.

Τότε μπορεῖ καὶ ὁ κόσμος νὰ γίνῃ καλύτερος χωρὶς μίση καὶ διαχωρισμούς.

Τὰ τραγούδια σου τέρπουν καὶ εὐφραίνουν τὸ πνεῦμα καὶ ὀδηγοῦν τὸν καθένα σὲ ωραίους τόπους, εἰδυλλιακὲς ἐξοχὲς μὲ ξεναγὸ τὴν Ἀλήθεια.

- Καὶ τί εἶναι Ἀλήθεια, ξένε καί, ἀγαπητέ μου φίλε;

- Ἀηδονάκι μου, εἶναι ὅλα ἐκεῖνα ποὺ ἐπιτρέπουν τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό, τὴ μεγάλη Διάνοια δημιουργίας τῶν πάντων, τὴν ἐλεύθερη ζήση καὶ δράση, διασφαλίζουν τὸν ἀλληλοσεβασμό, ἀναπτύσσουν τὴν ἀγάπη μεταξὺ τῶν πλασμάτων ὅλης τῆς Γῆς περιφρουροῦν τὴν εἰρήνη.

Ἡ ἀλήθεια ἐνδημεῖ σὲ εὐνοϊκὸ περιβάλλον δικαιοσύνης, ζεῖ σὲ ἰδανικὸ παράδεισο ἀξιῶν, πνευματικῆς ὀλοκλήρωσης, ἀρμονικῆς συνύπαρξης ψυχῆς καὶ σωμάτων μὲ σκοπὸ τὴν εὐτυχία μπορεῖ καὶ τὴν εὐδαιμονία. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὀρατὴ καὶ πανταχοῦ παρούσα στὴν ζωὴ.

Ἡ ἀλήθεια βασίζεται στὴν πίστη καὶ θυσία ὅπου τὸ πάθος καὶ ὁ πόθος συνεργοῦν ἀπλὰ στὴ διαιώνιση τῶν εἰδῶν.

- Σ' εὐχαριστῶ, ξένε μου, γιὰ τὰ συναισθήματα ἀγάπης ἀπέναντί μου.

Θὰ τραγουδῶ πάντοτε γιὰ σένα καὶ γιὰ ὅσο καιρὸ θὰ ὀδοιπορεῖς καὶ γὰ θὰ ὑπάρχω στὶς φυλλωσιές. Ἀναζήτησέ με ὅταν τὸ θελήσεις.

Θὰ παραμείνω ὁ παντοτεινὸς ὑμνωδὸς τῆς ζωῆς, τῆς φύσης, τῆς χαρᾶς, τοῦ πόνου, τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ κρύβω τὰ δικά μου προβλήματα, τὶς λύπες, τὸν πόνο.

Καλὸν οἱ ἄνθρωποι νὰ μὲ θεωροῦν εὐχάριστο τραγουδιστὴ καὶ νὰ μὴν ξέρουν τὴν πραγματικὴ ἀλήθεια γιὰ μένα.

Γι' αὐτοὺς θὰ συνεχίσω νὰ εἶμαι ὁ ἐκφραστὴς τῆς παρηγοριᾶς τῆς ψυχικῆς ἡδονῆς, τῆς αισιοδοξίας, τῆς ἀγάπης, τῆς τέρψης.

Ἀναχωρῶ τώρα πετώντας νὰ βρῶ τροφὴ γιὰ μένα καὶ τὰ παιδιά μου. Εὐχαριστῶ καὶ καλὴ ἀντάμωση.

- Ὡρα καλὴ ἀγαπημένο Ἀηδονάκι μου. Θὰ τραγουδῶ μαζί σου...

Θὰ σὲ ἀναζητῶ πάντοτε γιατί σ' ἀγαπῶ!

Χώρισαν...! Τ' Ἀηδόνι τραγούδησε λίγες ὥρες ἀκόμα ὡσότου ὁ ἥλιος ἀνέβηκε
δυὸ πιθαμὲς πάνω ἀπ' τὸν ὀρίζοντα καὶ ἡ γῆ ἄρχιζε νὰ θερμαίνεται. Θὰ
τραγουδοῦσε ἀκόμα ἓνα μῆνα καὶ ὕστερα θὰ σιωποῦσε.

Ὁ διαβάτης συνέχισε τὴν ἀνηφορικὴ πορεία τῶν χιλιομέτρων κουβαλώντας μαζύ
του τὶς σκέψεις, τοὺς συλλογισμούς, τὰ ὄνειρά του.

Τὰ προβλήματα, οἱ δεσμεύσεις τῆς ζωῆς κι οἱ δυσκολίες τὸν τραβοῦσαν πρὸς τὰ
πίσω, τὰ σχέδια, οἱ ἐλπίδες, τὰ ὄνειρα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ὁ ἴδιος ἔμεινε στάσιμος
στὸ ἴδιο σημεῖο ἔστω κι ἂν εἶχε **διανύσει** ἑκατοντάδες χιλιόμετρα σ' ὅλη τὴν ζωὴ
του.

Θ' ἀνέπνεε τὸν καθαρὸ καὶ ζωογόνο ἀγέρα καὶ θὰ πιστοποιοῦσε ὅτι ζεῖ, σκέπτε-
ται, ἐνεργεῖ, ἔχοντας κέρδος τὴν ἐπικοινωνία με τὴ φύση καὶ τὸ Θεό. Θὰ εὔρισκε
τὸν ἑαυτό του καὶ θὰ φιλοσοφοῦσε τὴ ζωὴ ἀπὸ ἄλλη ὀπτικὴ γωνία.

Θ' ἀφώπλιζε τὴ φαντασία κόβοντας τὰ φτερά της καὶ θὰ φίλιωνε μὲ τὴν πραγ-
ματικότητα ὅσο σκληρὴ κι ἂν ἦταν.

Θὰ υἰοθετοῦσε περισσότερο τὴν αἰσιοδοξία παρὰ τὴν Ἐλπίδα.

Δὲν θὰ ὑποχωροῦσε στὶς ὅποιες δυσκολίες καὶ θὰ συνέχιζε τὸν ἀγώνα τῆς ζωῆς,
μέχρι τὸ πέρας αὐτῆς, χωρὶς γογγυσμοὺς ἢ ὑποχωρήσεις, προχωρώντας μπροστὰ
χωρὶς σταματημό, ἄοκνα, ἀπρακτέα καὶ μ' ἓναν ἀφανέρωτο σκοπό.-

Γεώργιος Μαυρογιάνης

Μέτσοβο, 10/03/2019

Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Παρακαλοῦμε τοὺς φίλους μας νὰ στέλνουν τὶς συνδρομὲς στον αριθ.
IBAN: 30201713020006302010076:607 Τρ. Πειραιῶς ἢ με ταχυ-
δρομικὴ ἐπιταγή.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Ὅχι με ἀπλό ἢ συστημένο φάκελο, γιατί πολλές φορές δὲν φτάνει
οὔτε ὁ φάκελος, οὔτε τὸ περιεχόμενο στον προορισμό του!...

Σ.Ε.

Εύθυμα και σοβαρά

Δικαιωματισμός και Δικαιωματιστές

Η ελευθερία θεωρείται ως το πλείστον σημαντικό από τα παναθρώπινα λεγόμενα ιδανικά. Δικαίωμα νομικά, ορίζεται η ελευθερία που ο νόμος αναγνωρίζει σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, να ενεργεί για την ικανοποίηση των έννομων συμφερόντων του. Έτσι έχουμε στις λεγόμενες «σύγχρονες δυτικές κοινωνίες» διάφορα δικαιώματα τα οποία αποκτήθηκαν διαχρονικά με «ποταμούς αιμάτων, εξεγέρσεις και επαναστάσεις», όπως της ελευθερίας, αυτοδιάθεσης, έκφρασης, μόρφωσης, απεργίας, εκλογικά δικαιώματα, πολιτικά, συνταγματικά, κοινωνικά, κληρονομικά, πνευματικά κ.λπ.

Ο άνθρωπος όμως των κοινωνιών αυτών, σε μεγάλο ποσοστό, θέλει τις τελευταίες δεκαετίες να αποκτήσει και άλλα δικαιώματα που ικανοποιούν τα πάθη του και τον εγωισμό του, για τα οποία θα μιλήσουμε πιο κάτω. Ο δυτικός άνθρωπος κατά τη νεωτερικότητα, πανηγυρίζει για την αποτίναξη του ζυγού της φεουδαρχίας και την απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων, αποσιωπά όμως ότι στραγγάλισε την ελευθερία πολλών λαών ως κατακτητής και αποικιοκράτης. Με τους φρικτούς πολέμους, που εξαπέλυσε κατά τον 20^ο αιώνα, ακόμη και προνομιούχοι λαοί, γεύτηκαν έστω και προσωρινά, το πόσο ο δυτικός άνθρωπος σέβεται την ελευθερία. Ο φασισμός, ο ναζισμός και ο κομμουνισμός γεννήματα του δυτικού διαστροφικού «πνεύματος», έκαναν λαούς να γευτούν στο έπακρο το πόσο ο «απελευθε-

ρωμένος» άνθρωπος σέβεται τα ιδανικά της ελευθερίας, της ισότητας και της δικαιοσύνης. Το φιλελεύθερο αστικό καθεστώς, αυτό που κομπάζει αλαζονικά ότι είναι με τη «σωστή πλευρά της ιστορίας», κυρίαρχο σήμερα σε πλανητική κλίμακα, δείχνει ολοένα και πιο προκλητικά την απληστία των κρατούντων και των συνεργατών τους. Έχοντας ως μοναδική αξία το χρήμα, μέσω του οποίου ελέγχει τα πάντα, δεν έχει ανάγκη από αστυνόμευση (αν και την αστυνομία και το στρατό τα χρησιμοποιεί δυναμικά σε ειδικές περιπτώσεις όταν κινδυνεύει άμεσα το σύστημα και τα συμφέροντά του) των πολιτών και λήψη δραστικών μέτρων κατά των αντιπάλων του. Η προπαγάνδα του είναι πανίσχυρη καλύπτοντας πλήρως όλο το φάσμα της κοινωνικής ζωής, από την καθημερινότητα ως την πολιτική και τον επιστημονικό χώρο.

Οι κρατούντες όχι μόνο ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την εξάπλωση της αθλιότητας μεταξύ των απόκληρων του πλανήτη, αλλά έχουν στοχοποιήσει ακόμη και τους μέχρι πρότινος προνομιούχους λαούς των δυτικών κοινωνιών. Πρώτος μεταξύ αυτών ο λαός μας. Βέβαια οι σειρήνες εκμαυλισμού διαλαλούν συνεχώς ότι υπό το αστικό (καπιταλιστικό) καθεστώς δίνονται ευκαιρίες σε όλους να αλλάξουν τη ζωή τους είτε με τις ατομικές τους ικανότητες, είτε με το χαμόγελο της τύχης. «Και αν σου κάτσει;» ήταν μια προσφιλή έκφραση των προπαγανδι-

στών του τζόγου. Όσο για τους επιτυχημένους που ανελίσσονται στην κοινωνική ιεραρχία είναι κοινό μυστικό ότι το σύστημα αμοίβει πολύ καλά τους υπηρέτες του, υπό μια προϋπόθεση: Να στραγγαλίσουν την φωνή της συνείδησής τους! Ελάχιστοι είναι εκείνοι, που αρνούνται να το πράξουν. Ας δώσουμε μερικά παραδείγματα:

Είναι γνωστό ότι η σύγχρονη επιστημονική έρευνα απαιτεί σημαντικά, αν όχι τρομακτικά ποσά, για τη διεξαγωγή της. Χρηματοδότες είναι οι κολοσσοί της οικονομικής ολογαρχίας, που έχουν δυνατότητες υπέρτερες των δημοσίων ταμείων. Ασφαλώς και δεν προσφέρουν τα ποσά για την ψυχή των προγόνων τους, αλλά για να επιτύχουν οφέλη πολλαπλάσια από τα των χορηγιών.

Συνεπώς αυτοί κατευθύνουν την έρευνα και οι επιστήμονες, φιλόδοξοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία, υποκύπτουν στις αξιώσεις τους φιμώνοντας τη φωνή της συνείδησής τους. Το ίδιο πράττουν και οι πολιτικοί, που ψηφίζουν νόμους προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων των οικονομικά ισχυρών (αντεργατικά νομοσχέδια, θεσμοθετημένες ανισότητες, απαλλαγή φορολογικών βαρών από το μεγάλο κεφάλαιο, επαίσχυντα νομοσχέδια προς χάριν των δικαιωματοστών κ.λπ.). Πόσο ελεύθεροι είναι οι στην υπηρέσια των ισχυρών ευρισκόμενοι; Αλλά και πόσο ελεύθεροι είναι οι πανίσχυροι εκ του παρασκηνίου ασκούντες την εξουσία, σε βάρος δισεκατομμυρίων συνανθρώπων τους; Όλοι τους στερούνται της πνευματικής ελευθερίας, που είναι πλήρως αγνοημένη στην εποχή μας, καθώς

προβάλλεται από τη χριστιανική πίστη κυρίως, η οποία τελεί πλέον υπό εμφανή διωγμό σε δύση και ανατολή. Η πνευματική ελευθερία χαρακτηρίζει όχι τους κατέχοντες αφθονία υλικών αγαθών, αλλά τους απαλλαγμένους από πλαστές υλικές ανάγκες. Μάλλον η αυτάρκεια είναι το γνώρισμά της (γιατί συνήθως ο πλούτος και η φτώχεια είναι κακοί σύμβουλοι για τον άνθρωπο) και το πλέον σημαντικό την πνευματική ελευθερία την χαρακτηρίζει η απαλλαγή από τα πάθη που διαστρέφουν το ανθρώπινο πρόσωπο και το καθιστούν δούλο. Βέβαια ο δυτικός άνθρωπος έχει καταπέσει στην κατάντια να καυχάται ακόμη και για τα πάθη του. Το αστικό καθεστώς, θεμελιωμένο στο κτητικό ένστικτο, παρέχει ελευθερίες (δικαιώματα) στους πολίτες, για τις οποίες καυχάται. Ελευθερίες προσβολής, βλαστημίας, καταστροφής και αυτοκαταστροφής. Έτσι οι κρατούντες πιστεύουν ότι οι λαοί εκφυλίζονται, παραιτούνται από κάθε ουσιαστική διεκδίκηση, γίνονται ευκολοκυβέρνητοι. Το δικαίωμα ασυδοσίας, στο όνομα της ελευθερίας, έχει δοθεί στους ανθρώπους της υποτιθέμενης τέχνης (και σε όλες τις περιπτώσεις του «δικαιωματισμού» όπως θα δούμε πιο κάτω). Αυτοί οι «καλλιτέχνες» ατιμωρητί δικαιούνται να χλευάζουν τα ιερά και όσια με το επιχείρημα ότι δεν επιτρέπονται φραγμοί και λογοκρισία στη τέχνη. Το είδαμε πρόσφατα με κινηματογραφικές ταινίες, με τη σημαία κ.λπ. Οι ταινίες χρηματοδοτήθηκαν από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου. Ποιός όμως χρηματοδοτεί το Ε.Κ.Κ.; Θα μάθουμε; Το σύστημα εξουσίας επιχειρεί την εκθεμε-

λίωση της Ελληνικής κοινωνίας, μέσω της προβολής κάθε διαστροφικού ως φυσιολογικού και προοδευτικού!

Κάθε ατάλαντος καλλιτέχνης, προκαλεί «ντόρο» με προσβλητικές, αντεθνικές, βλάσφημες για το Χριστό την Παναγιά κ.λπ. «δημιουργίες», για να γίνει γνωστός. Κάποιοι που διαμαρτυρήθηκαν (ανάμεσά τους και ένας Μητροπολίτης) και γι' αυτά, αλλά και για τα άλλα γνωστά ζητήματα των «δικαιωματιστών», χρυσοπληρωμένος δημοσιογράφος στην υπηρεσία τηλεοπτικού σταθμού, που ανήκει σε εγχώριο πλουτοκράτη τους αποκάλεσε «ταλιμπάν». Εύχομαι να μη γνωρίσει η χώρα μας τη βία του φανατικού Ισλάμ, οι οπαδοί του οποίου δεν γνωρίζουν από ευσπλαχνία και αγάπη, αλλά διδάσκονται την πολεμική κατά των εχθρών της πίστης τους. Και οι βλάσφημοι του Γαλλικού Charlie Hebdo υπέστησαν τις συνέπειες της αφροσύνης τους.

Σε αυτό το κοινωνικό περιβάλλον του Δυτικού λεγόμενου πολιτισμού, που περιλαμβάνει κοινωνικοπολιτικά τους φιλελεύθερους δεξιούς, τους σοσιαλδημοκράτες, την ευρωπαϊκή αριστερά κ.λπ., έχει αναπτυχθεί το κίνημα των «δικαιωματιστών». Η δημιουργία μέσα στην κοινωνία ενός σύγχρονου «Πύργου Βαβέλ». Αυτό το κίνημα είναι ένα κοινωνικό μόρφωμα με σκοπό την εφαρμογή του ανθρώπινου δικαιώματος, ως απολυτοποιημένου ατομικού δικαιώματος. Αποτελεί μια λανθασμένη κατανόηση έκφρασης και ανώριμης εφαρμογής του ανθρώπινου δικαιώματος. Θέλει να προβάλει και να νομιμοποιήσει κατώτερα πάθη του ανθρώπου, την εγωκεντρικότητά του, ό,τι αντιχριστιανικό σε σχέση με τη ζωή και τις αξίες

της κ.λπ., γι' αυτό αποτελεί έκφραση ανώριμης εφαρμογής του ανθρώπινου δικαιώματος. Αποτελεί έναν ιδεολογικό «αλληθωρισμό» με συνέπειες και εκπτώσεις, αφού μέσα από συγκεκριμένα γεγονότα και ιδεολογίες καταστρατηγείται η γνώση και ο πολιτισμός του άλλου. Δεν αναγνωρίζουν επίσης τα δικαιώματα των άλλων. Άσε που πολλές φορές κινούνται κατά του νόμου και της τάξης ή να προσπαθούν να διεκδικήσουν την εφαρμογή των απόψεών τους μέσα από τη βία.

Ο «δικαιωματισμός» συνδέεται άμεσα μ' αυτό που λέγεται Woke ατζέντα ή Woke κουλτούρα. Ο όρος προέρχεται από ένα αγγλικό επίθετο που σημαίνει «επαγρύπνηση εναντίον φυλετικών προκαταλήψεων και διακρίσεων» και πρωτοχρησιμοποιήθηκε κατ' αρχάς από αφροαμερικανούς που βίωναν τέτοιες καταστάσεις. Σήμερα χρησιμοποιείται με αρνητική χροιά για την προώθηση κάθε αντίληψης «δικαιωματισμού» από διάφορες κοινωνικές ομάδες (ΛΟΑΤΚΙ+, φεμινίστριες, ακτιβιστές του χώρου αυτού κ.λπ.). Έτσι οι «δικαιωματιστές» αγωνίζονται και σε διάφορες χώρες το πέτυχαν, να γίνει νόμος του κράτους ο γάμος των ομοφυλόφιλων, η τεκνοθεσία απ' αυτούς, η παρένθετη μητέρα (μητέρες μηχανές παραγωγής παιδιών επί αμοιβή, για τα ζευγάρια αυτά). Ίσως στο μέλλον να μην χρειάζονται και αυτές αν πραγματοποιηθεί η «τεχνητή μήτρα».

Πρόσφατα η κυβέρνηση στη χώρα μας μαζί με την αντιπολίτευση, τα κόμματα που κυβέρνησαν κατά καιρούς τη χώρα, ψήφισαν τον επαίσχυντο αυτό νόμο. Πανηγύρισαν όλα τα ΜΜΕ του κόσμου (η πρώτη ορθόδοξη χώρα που το έκανε αυ-

τό), πανηγύρισαν αμέσως μετά μέλη της κυβέρνησης και η «δικαιωματίστρια» πρόεδρος της «Δημοκρατίας»! Πέτυχαν τον γάμο και την υιοθεσία παιδιών που θα υιοθετούνται ίσως και με συνοπτικές διαδικασίες και όχι με την πολύχρονη ταλαιπωρία άτεκνων ετεροφίλων ζευγαριών. Δεν προχώρησαν στην παρένθετη μητέρα ακόμα, αλλά σύντομα θα γίνει και αυτό σαν απαίτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (νομοθετική προσαρμογή). Για τους δικαιωματιστές δεν υπάρχουν δικαιώματα για τα παιδιά που θα υιοθετηθούν και σε τι περιβάλλον θα ζήσουν. Το ανωτέρω «δικαίωμα» στην έκταση του δυτικού κόσμου στηρίζουν οικονομικά, προπαγανδιστικά και με πιέσεις προς υποχείριες κυβερνήσεις και υποχείρια κόμματα οι κολλοσσοί της οικονομίας, ένοχοι για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας μέσω του ληστρικού τραπεζικού συστήματος, των βιομηχανιών πολεμικού εξοπλισμού και του εκμαυλισμού των κοινωνικών μέσων των ΜΜΕ που ελέγχουν κ.λπ.

Κυβέρνηση και αντιπολίτευση που κατά καιρούς κυβέρνησαν την χώρα μας και ψήφισαν τον επαίσχυντο αυτό νόμο, ενώ διαφωνούν σε πολλά (τα περισσότερα για τα «μάτια του κόσμου»), όταν είναι για τη «ζημιά» (συμφωνία Πρεσπών, μοίρασμα του Αιγαίου, νόμοι για τους «δικαιωματιστές» κ.λπ. συμφωνούν απόλυτα. Άραγε αυτοί που τα ψηφίζουν δεν αισθάνονται συνένοχοι γι' αυτό; Στον αναποδογυρισμένο και νεοειδωλολατρικό κόσμο που ζούμε, οι «δικαιωματιστές» θα αγωνίζονται συνεχώς να πετύχουν (και θα το πετυχαίνουν πολλές φορές όταν «ωριμάζουν» οι συνθήκες) θέματα όπως τα εξής: Η υποχρεωτική άμβλωση (φόνος, ενώ το

αγέννητο παιδί δεν έχει δικαιώματα). Η ευθανασία (υποβοηθούμενη αυτοκτονία). Έχει νομοθετηθεί σε διάφορες χώρες.

Να παντρεύονται συγγενικά πρόσωπα αν το θέλουν (πατέρας με κόρη, αδέρφια μεταξύ τους κ.λπ.) προς «ενίσχυση οικογενειακών δεσμών» όπως θα το ονομάσουν! Να επιτρέπεται νομοθετικά η πολυγαμία. Να γίνεται γάμος ανθρώπου και ζώου (στη Δανία μια γυναίκα παντρεύτηκε στο Δημαρχείο το άλογό της). Έτσι ο άνθρωπος θα νοιώθει ότι είναι παντρεμένος, αλλά και τα επιδόματα γάμου από τη δουλειά του θα εξασφαλίζει! Κάποιοι σαν «δικαίωμα» θα δηλώνουν ότι είναι κάποιος ζώο. Στην Γερμανία έγινε συγκεντρώθηκαν σε μια πλατεία και «γαύγιζαν» σαν σκύλοι. Έτσι θα εξασφαλίζουν τα δικαιώματα των ζώων (που είναι περισσότερα και καλύτερα από των ανθρώπων στις μέρες μας) και θα έχουν και λιγότερες υποχρεώσεις. Θα δοθούν «δικαιώματα» στα ρομπότ, στην τεχνητή νοημοσύνη, στη μηχανή – «Θεό», που θα υπερισχύουν του ανθρώπου. Να καταναλώνει ανθρώπινο κρέας αν θέλει.

Μη γελάτε. Ο άθεος εξελικτικός βιολόγος Ρίτσαρντ Ντόκινς (παγκοσμίως γνωστός), πριν λίγα χρόνια το είχε προτείνει και αυτό. Για να «πάμε κόντρα στους Χριστιανούς που δεν το θέλουν» είχε πει. Με την κατασκευή «τεχνητού ανθρώπινου κρέατος» και όχι φυσικά φονεύοντας ανθρώπους όπως τα διάφορα θηράματα (λαγούς, αγριογούρουνα κ.λπ.) οι κυνηγοί. Σήμερα η βιολογία και η βιοτεχνολογία έχει πετύχει καλλιέργειες (γενικά κυττάρων) και ανθρώπινων κυττάρων και βλαστοκυττάρων που διαφοροποιούνται σε όποια είδη κυττάρων θέλου-

με (μυικά, νευρικά κ.λπ.). Το «τεχνητό» ανθρώπινο κρέας μπορεί να παραχθεί βιομηχανικά αν θέλουμε και να πωλείται στα Σούπερ-Μάρκετ και να σερβίρεται στα εστιατόρια αν θέλουμε. Ένας σύγχρονος νεοκανιβαλισμός για τους «μερακλήδες» της παράνοιας. Κάτι άλλο που θα προωθηθεί αργά ή γρήγορα από τους «δικαιωματιστές» είναι η κτηνοβασία.

Ήδη σε διάφορες χώρες (Γερμανία, Ολλανδία κ.λπ.) υπάρχουν μεγάλες ομάδες ανθρώπων που την υιοθετούν. Αρκεί να μην βασανίζονται και τραυματίζονται τα ζώα, συμφώνησαν οι φιλοζωικές οργανώσεις που δυστυχώς πολλά από τα μέλη τους μέσω της φιλοζωίας κρύβουν την έντονη «μισανθρωπία» τους. Επίσης όταν «ωριμάσουν» οι συνθήκες να νομιμοποιηθεί η παιδοφιλία κ.λπ. Η παιδοφιλία δεν είναι ανωμαλία αλλά ταυτότητα, είπε ένας Γερουσιαστής στις ΗΠΑ.

Όσο ο άνθρωπος θα ξεφεύγει από το «Κύριε δίδαξέ με τα δικαιώματά σου» και θα ακολουθεί το δικό του θέλημα, θα προβάλει συνεχώς τα «αμαρτωλά του δικαιώματα» και θα οδηγείται ατομικά και συνολικά στην καταστροφή και αυτοκαταστροφή.

Ας αντισταθούμε ο καθένας ξεχωριστά και σαν κοινωνίες μαζικά στον «δικαιωματισμό» και στην Woke κουλτούρα.

2) Ας γελάσουμε και λίγο...

A) Στη μέση της σχολικής περιόδου ένας πατέρας αποφασίζει να πάει στο σχολείο για να ρωτήσει για την πρόοδο του γιού του. Πρώτα βρίσκει τον καθηγητή των μαθηματικών.

- Χάλια αδιόρθωτα. Ακόμη δεν ξέρει

πόσο κάνουν ένα και ένα. Απελπισμένος ο πατέρας, ρωτάει τον καθηγητή της γεωγραφίας.

- Λυπάμαι κύριε, του λέει και αυτός, αλλά ο γιός σας είναι εντελώς ανεπίδεκτος μαθήσεως. Για να καταλάβετε, δεν έχει μάθει ακόμη ποια είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας.

Καταστεναχωρημένος ο πατέρας, επιστρέφει στο σπίτι και μόλις γυρίζει ο γιός του του λέει:

- Έλα εδώ παιδί μου. Πόσο κάνουν ένα και ένα;

- Τρία, απαντάει αυτός.

- Και ποια είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας;

- Η Λάρισα.

- Και αφού τα ξέρεις ρε βλάκα, γιατί δεν τα λες και στο σχολείο;

B) Ένα αντρόγυνο με το παιδί τους, πέρασε από την Κόνιτσα. Ο γιός είδε μια πινακίδα που έγραφε: Οικία Χάμκως. Ρώτησε τον πατέρα του. Τι ήταν η Χάμκω πατέρα; Δεν γνωρίζω του απάντησε. Πιο κάτω είδε μια πινακίδα που έγραφε: Προς οικία Αγίου Παϊσίου. Ποιος ήταν ο Άγιος Παΐσιος πατέρα; Δεν έχω ιδέα απάντησε αυτός. Τέλος κατέληξαν στο ποτάμι και είδαν την γέφυρα της Κόνιτσας. Τι ωραία και τι μεγάλη γέφυρα, είπε το παιδί. Πατέρα για πες μας κάτι γι' αυτήν. Δεν ξέρω τίποτα είπε ο πατέρας.

Γιωργάκη μην ενοχλείς τον πατέρα σου, είπε η μητέρα του.

Άστο καλή μου το παιδί να ρωτάει να μαθαίνει, είπε ο πατέρας.

Μαρίνος Σπηλιόπουλος

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΤΟ ΚΑΡ- ΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ»

Στις 8 και 9 Μαρτίου 2024, παρουσιάστη-
κε στα Ιωάννινα και στην Κόνιτσα το βιβλίο
της δρ. Μαρίας Τσούπη «Το Καρναβάλι της
Κόνιτσας». Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν
η Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, ο Δήμος
Κόνιτσας, ο Δήμος Ιωαννιτών και ο Σύλλο-
γος Αναβίωσης Κονιτσιώτικων Εθίμων.

Στο βιβλίο παρουσιάζονται οι παντοειδείς
μεταμφιέσεις-«προσωπίδες» τόσο το Σάββα-
το όσο και την Κυριακή της Τυρινής εβδο-
μάδας, το παλλαϊκό χοροστάσι με τους αγερ-
μούς των ομαδικών επισκέψεων, οι νησισί-
μες αλλά και οι ευωχικές τροφές, τα γλεν-
τζέδικα κονιτσιώτικα τραγούδια, οι χοροί, ο
διονυσιασμός, οι ευχές, η μασκαράτα, ο
αλαλαγμός, το σκώμμα, οι ασεϊσμοί, οι ανα-
τροπές, το κάψιμο του Καρνάβαλου, το «Ιε-
ρόν πυρ» του έλατου τη νύχτα της «τρανής»
Αποκριάς, που συνθέτουν το ποικιλόμορφο
του Κονιτσιώτικου Καρναβαλιού. Από τη δε-
καετία, κυρίως, του '50 μέχρι και σήμερα, η
αγορά- πλατεία της Κόνιτσας μεταβάλλεται
σε μια θεατρική σκηνή, σε ένα αναποδογύ-
ρισμα της πραγματικότητας μέσα από την
απλότητα ή την πολυπλοκότητα των μέσων,
αλλά, κυρίως, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό
και την έμπνευση των κατασκευαστών. Στις
αποκριάτικες αυτές εκδηλώσεις ασυνείδητα
αναπαράγονται αρχέγονες αντιλήψεις και

πρότυπα που αποτυπώνουν μια βιωματική
πραγματικότητα προγενέστερη, βασισμένη
στη φύση και τις λειτουργίες της. Στην εποχή
της νεωτερικότητας, η επιρροή του αστικού
τρόπου ζωής, «νέκρωσε» τη γλώσσα του
αγροτικού Καρναβαλιού. Το μόνο που έμει-
νε, ωστόσο, είναι το γέλιο της ανανέωσης
και της αναγέννησης των ανθρωπίνων σχέ-
σεων. Η «κοσμογονική» λειτουργία του επι-
μένει να επικυρώνει την Αποκριά ως μια
γιορτή της ένωσης ή της ολότητας καθώς αί-
ρονται η τάξη, οι ιεραρχίες, οι διαχωριστικές
γραμμές της καθημερινότητας.

Στον χαιρετισμό της η Πέρση Ντούλια,
διευθύντρια της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Κό-
νιτσας ανέφερε «ένα έθιμο, το καρναβάλι,
έρχεται να αναβιώσει μέσα από τις σελίδες
του παρόντος βιβλίου, που λειτουργεί ως
φόρος τιμής στους πρώτους χρόνους του
και την έμμεση σύνδεσή του με τις διονυ-
σιακές τελετές και τη γονιμότητα, τη γέννη-
ση και το θάνατο και στη σύγχρονη αναβίω-
σή του και τη μετατροπή του σε αστικό θέα-
μα. Οι ετερόκλητες μεταμφιέσεις και τα πα-
ραστατικά έθιμα ξεδιπλώνονται μέσα στα
κείμενα της Μαρίας Τσούπη και τις φωτο-
γραφίες από το 1950 ως σήμερα και διασώ-
ζουν στοιχεία του σύγχρονου κονιτσιώτικου
καρναβαλιού: τις «βίζιτες» και τα «νυφογυ-
ρίσματα», τα γλεντζέδικα τραγούδια και τις
«μασκαράτες», το κάψιμο του έλατου και τα
διατροφικά έθιμα των ημερών. Η τεκμηριω-
μένη ανάλυση και ερμηνευτική προσέγγιση
των αποκριάτικων εθίμων έρχεται να καλύ-
ψει ένα κενό στη βιβλιογραφία της περιο-
χής, ενώ οι προφορικές μαρτυρίες και οι
προσωπικές εμπειρίες κονιτσιωτών διασώ-
ζουν τις αναμνήσεις των δρώμενων των τε-
λευταίων 70 χρόνων.

Αξίζουν συγχαρητήρια στο «Σύλλογο
αναβίωσης παλιών εθίμων Κόνιτσας» για

την πρωτοβουλία της συγκέντρωσης του υλικού και της έκδοσης του και δεσμευόμαστε ότι πάντοτε θα είμαστε αρωγοί σε όλες τις προσπάθειες διάσωσης και ανάδειξης της τοπικής ιστορίας και πολιτισμού»

Ο Πρόεδρος του «Συλλόγου Αναβίωσης Κονιτσιώτικων Εθίμων» Παναγιώτης Παγουριτζής εξέφρασε τις ευχαριστίες του «στην Μαρία Τσούπη φιλόλογο, συγγραφέα του πονήματος ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ που με πολύ κόπο, πολύμηνη δουλειά, αγάπη και κατανόηση πρόσφερε τα μέγιστα στην έρευνα συλλογής στοιχείων ώστε να αναδείξει τον λαϊκό πολιτισμό του τόπου μας και τους εξαιρετικούς επιστήμονες ομιλητές τον Βασίλη Νιτσιάκο, καθηγητή της Κοινωνικής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το φιλολογικό δίδυμο Ανδρονίκη Ζούκη φιλόλογο και Ελένη Ζουμπανιώτη MSc Λαογραφίας.

Στους υποστηρικτές της έκδοσης του πονήματος, τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, Δήμο Κόνιτσας, το Ίδρυμα Κλέαρχου Παπαδιαμάντη και όλους όσοι στήριξαν την έκδοση του πονήματος.

Κάνουμε ιδιαίτερη μνεία τη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Κόνιτσας, όχι μόνο για την οικονομική στήριξη αλλά και για την ολοκληρωμένη διαχείριση και οργάνωση των παρουσιάσεων στα Ιωάννινα και στη Κόνιτσα. Ευχαριστούμε όλα τα μέλη της βιβλιοθήκης και ιδιαίτερα την διευθύντρια Πέρση Ντούλια που φρόντισε τα μέγιστα όχι μόνο στην έκδοση του πονήματος αλλά και στην επιτυχία των εκδηλώσεων.

Ευχαριστούμε τον Παναγιώτη Τσιγκούλη για την διάθεση φωτογραφιών από το αρχείο του πατέρα του καθώς και για την καλλιτεχνική φωτογράφιση των ενδυμασιών. Ευχαριστούμε τον Λαμπρό Ράπη, φωτογράφο, για την παραχώρηση έγχρωμου φω-

τογραφικού υλικού και βιντεοκασετών καθώς και Κονιτσιώτες που στήριξαν με οποιονδήποτε τρόπο την έκδοση του πονήματος.

Ελπίζουμε ότι το καρναβαλικό υλικό, λόγω της ανεκτίμητης αξίας του θα αξιοποιηθεί από την Δημοτική αρχή και θα πάρει την πρέπουσα θέση για την προβολή του στο λαϊκό μας πολιτισμό.

Ευχαριστώ τα μέλη του Συλλόγου μας για την στήριξη της πρότασης και την οικονομική στήριξη μέρους υλοποίησης του πονήματος.

Ευχόμαστε καλή συνέχεια στον καρναβαλικό Σύλλογο των Νέων της Κόνιτσας.»

Για το βιβλίο μίλησαν ο καθηγητής κοινωνικής λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Βασίλης Νιτσιάκος, οι φιλόλογοι Ανδρονίκη Ζούκη και Ελένη Ζουμπανιώτη καθώς και η συγγραφέας.

Ο Βασίλης Νιτσιάκος αναφέρθηκε στη σημασία και την αξία της έκδοσης σε ό,τι αφορά τη λαογραφία και την πολιτισμική ιστορία του τόπου, αναλύοντας στη συνέχεια την ανθρωπολογική, κοινωνική, ψυχαναλυτική και κοινωνικοπολιτική/ μυθική διάσταση της γιορτής της Αποκριάς.

Η Ελένη Ζουμπανιώτη στην παρουσίασή της εστίασε στην ανασύνθεση του καρναβαλιού της Κόνιτσας από τη συγγραφέα τα τελευταία 70 χρόνια, διατρέχοντας δύο άξονες. Τον χρονολογικό, από τη δεκαετία του '50 και του '60 μέχρι σήμερα και τον άξονα του τόπου, την Κόνιτσα και τα χωριά της ως μια ανθρωπογεωγραφική και πολιτισμική ενότητα. Εστίασε επίσης στην ανάδειξη της μορφής, της κοινωνικής λειτουργίας και των συμβολισμών των αποκριάτικων δρωμένων καθώς και στις βαθύτερες νοηματοδοτήσεις τους. Και παράλληλα ανίχνευσε τις επιβιώσεις, τις αναβιώσεις, τις επινοημένες παραδόσεις και τους μετασχηματισμούς τους κα-

τά τη μετάβασή τους από μια βιωματική πραγματικότητα στην αναπαράστασή τους, μέσα από τις αλλαγές της συγκεκριμένης κοινωνίας.

«Το γαμήλιο “ψίκι” και το έθιμο της “Μπάμπως και του γιατρού” που ο γονιμικός τους χαρακτήρας συνδέεται με την αναγέννηση της φύσης, του χρόνου και του κόσμου, σηματοδοτούν το τυρινό Σάββατο. Απόηχος του αγροτικού εθιμικού παρελθόντος μια “παρωδία της παρωδίας” σήμερα. Και η μασκαράτα της Κυριακής, όπου επικρατεί η τρέλα, η αταξία, το πολύτιμο θεραπευτικό γέλιο, αυτή η στιγμιαία γιορτή για τον άνθρωπο. Και οι υπέροχες αυθεντικές χειροποίητες στολές που ο Γιάννης Παγουρτζής έραβε με τους βοηθούς του. Αυτοσχεδιασμός και συλλογικότητα χέρι χέρι. Για να κορυφωθεί το απόγευμα της Κυριακής με την τελεστική εξαγνιστική πυρά του “έλατου”, γιατί στις γιορτές αυτές “όλα γυρεύουν να καούν και πρέπει να καούν για να ξαναγεννηθούν καλύτερα..”».

Η Ανδρονίκη Ζούκη συνέχισε με τα συμφραζόμενα του Καρναβαλιού: τα αποκριάτικα τραγούδια, το καρναβαλικό γέλιο και τις εθιμικές τροφές της Αποκριάς. «Τα Κονιτσιώτικα αποκριάτικα τραγούδια είναι όμοια με εκείνα των πανηγυριών, χορεύονται δε και μιμικοί χοροί. Στην Κόνιτσα “Μασκαραλίτικα” - βωμολοχικά τραγούδια δεν συνηθίζονταν. Η βωμολοχία είναι περιορισμένη και -μόνο σε ειδικές συνθήκες- γίνεται αποκλειστικά ανδρική υπόθεση, επαναφέροντάς μας στη γονιμική ιδέα της αγροτικής αποκριάς. Είναι καθρέφτης ενός κόσμου που πρωταγωνιστεί το ανδρικό φύλο, ενώ στο στόχαστρο της σάτιρας βρίσκεται το γυναικείο. Τα τραγούδια αυτά είναι ρήγματα στον καθωσπρεπισμό και την κοινωνική καταπίεση, απ’ όπου δραπετεύουν απωθημένα

και καταπιεσμένα ένστικτα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τις κομπανίες των μουσικών, τη σύνθεση της κομπανίας, το ρεπερτόριο, τη βαθιά εσωτερική σύνδεση με το χορευτή.

Το καρναβαλικό γέλιο είναι επιθετικό, χλευαστικό, ανατρεπτικό. Στη λογική των αντιφάσεων, που χαρακτηρίζει το καρναβάλι, είναι το όχημα μιας άγριας χαράς, αλλά, παράλληλα, και του πιο μύχιου φόβου. Είναι θάνατος και ζωή σε ένα οξύμωρο ζεύγμα. Οι κοινωνικά καταπιεσμένοι απαντούν με “μύδρους” γέλιου στις θρησκευτικές αρχές των “αγέλαστων”, στις αλλεπάλληλες απαγορεύσεις της Εκκλησίας.

Κατά τον ίδιο τρόπο που ιερό και κοσμικό συνυπάρχουν και συντίθενται αρμονικά στον καρναβαλικό γλέντι, έτσι και οι διατροφικές συνήθειες διακρίνουν τις τροφές σε απαγορευμένες-νησιτίσιμες και ευωχικές-γιορτινές. Τα αγαθά καταναλώνονται καθ’ υπερβολή ως ευχή και εξαναγκασμός των δυνάμεων της φύσης για μια καλή σοδειά. Όλες οι διαδικασίες που συνδέονται με τη γαστρονομική ευωχία επιτρέπουν να συλλειτουργήσει το ιδιωτικό με το δημόσιο, το ατομικό με το κοινωνικό.

Κάπου ανάμεσα στο θεωρητικό κομμάτι, που προσεγγίζει άρτια η Μαρία Τσούπη και στο βιωματικό, που καταθέτει επίσης με πληρότητα, δια στόματος των πληροφορητών της, χάνεται και ξαναβρίσκεται η αλήθεια του κονιτσιώτικου καρναβαλιού. Αλήθεια είναι το αντίθετο της λήθης. Κατά ένα τρόπο, λοιπόν, η αλήθεια του καρναβαλιού είναι η διατήρηση στη μνήμη. Το συγκεκριμένο πόνημα, εκτός από την επιστημονική του αξία, την άρτια μεθοδολογική προσέγγιση, τη θεματική πληρότητα, είναι και μία κιβωτός μνήμης και ευχαριστούμε τη Μαρία Τσούπη για αυτό.»

Κλείνοντας, η συγγραφέας Μαρία Τσού-

πη ευχαρίστησε θερμά τους τρεις εξαιρετικούς επιστήμονες, ομιλητές και υποστηρικτές της παρουσίασης, οι οποίοι επικύρωσαν το περιεχόμενό του βιβλίου και ανέφερε «στη συγγραφή του καθοριστικά ήταν το ίδιο το αρχειακό υλικό και ο προφορικός λόγος. Το σύνολο των φωτογραφιών καλύπτει το διάστημα από τη δεκαετία του '50 μέχρι τα νεότερα χρόνια και δίνει μια οπτική αναπαράσταση των δρώμενων. Αποτελούν τεκμήρια και μάρτυρες γι' αυτό το παλλαϊκό χοροστάσι της Αποκριάς. Οι συνεντεύξεις έγιναν με ηλικιωμένους, αλλά και νέους που συμμετείχαν ή συμμετέχουν μέχρι σήμερα στην οργάνωση του Καρναβαλιού. Είναι οι Κονιτσιώτες εκείνοι που κατέθεσαν πρόθυμα τις μνήμες τους. Ο πηγαίος και ανεπιτήδευτος λόγος στήριξε περισπούδαστα τις θεωρητικές προσεγγίσεις.

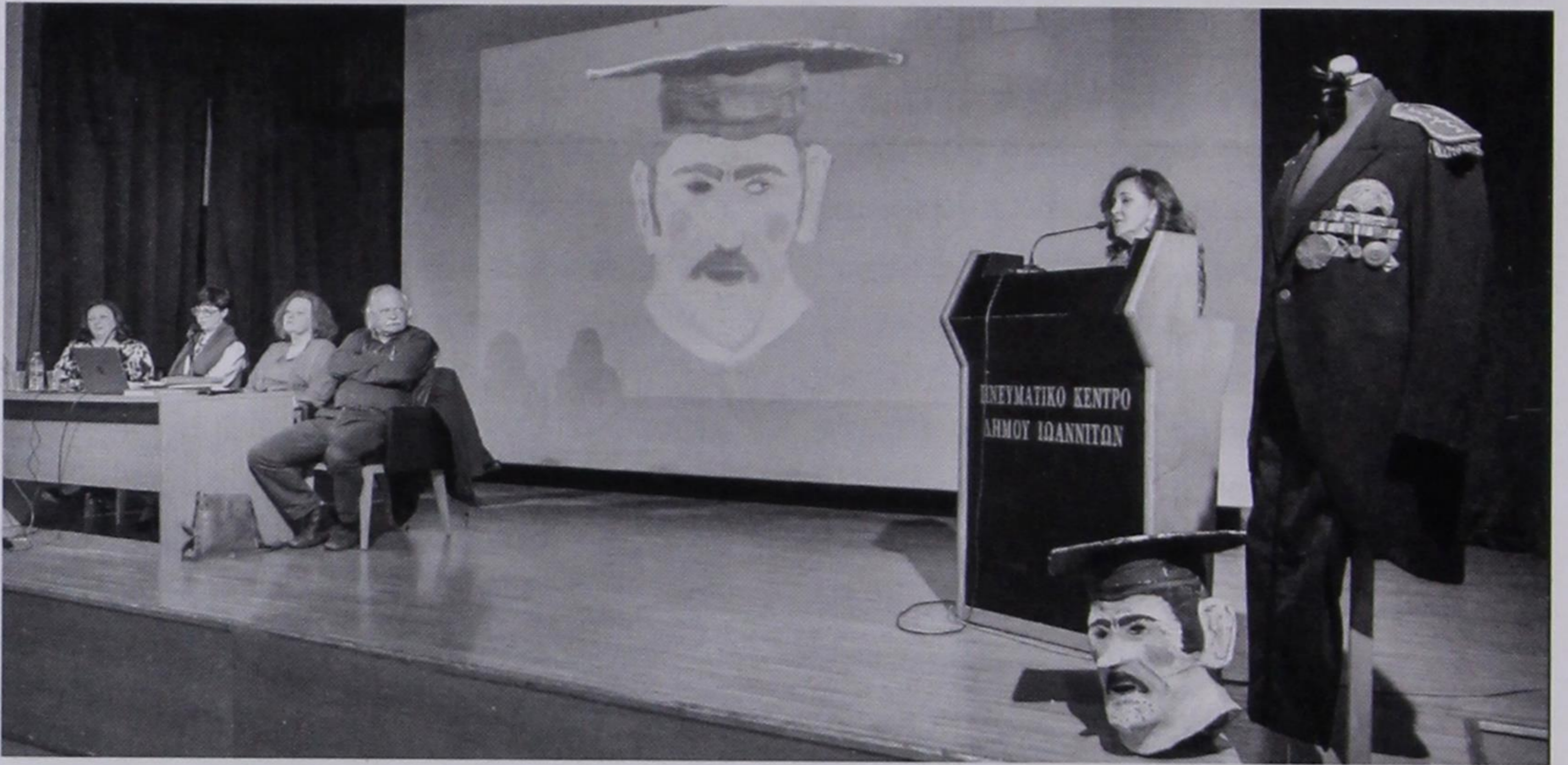
Προσπάθησα να σταθώ ερμηνευτικά κι όχι απλώς περιγραφικά στις θεματικές ενότητες που περιλαμβάνονται, με τη καθοδήγηση του Καθηγητή και Δασκάλου μου, του Βασίλη Νιτσιάκου. Για το σκοπό αυτό χρειάστηκε να αναζητήσω και μελετήσω αρκετά και παράλληλα να ακούω και τους αφηγητές μου. Έγινε μια επιλογή από το σύνολο των φωτογραφιών που είχα στη διάθεσή μου, καθώς και κάποιες βιντεοκασέτες από τη δεκαετία του '80. Βλέπει κανείς τα γελαστά πρόσωπα, τα επιβλητικά άρματα, τα τραπέζια της χαράς, του πηγαίου γέλιου, αλλά και τις αυτοσχέδιες μεταμφιέσεις. Όλο αυτό το ετερόκλητο πλήθος των «προσωπιδων» (η νύφη, ο γαμπρός, ο γιατρός, η αρκούδα, η γκαμήλα, ο γάιδαρος, οι γύφτοι, ο διάβολος, ο Χότζας, οι τσολιάδες) μου προκάλεσαν εξ αρχής το ενδιαφέρον αλλά και την απορία της ερμηνείας τους, για να καταλήξω στο συμπέρασμα ότι στο δρώμενο αυτό, του «γάμου» του Τυρινού Σάββατου,

υπάρχει ένα ιδεολογικό υπόβαθρο από το Καρναβάλι των αγροτικών κοινωνιών. Θα ήθελα να σταθώ στη σημασία και την αξία των παλιών χειροποίητων αποκριάτικων φορεσιών, με την ευχή να οργανωθεί ένα μουσείο Καρναβαλιού στην Κόνιτσα. Ευχαριστίες σε όλους όσοι μου αφηγήθηκαν περιστατικά του παλιότερου ή σύγχρονου Καρναβαλιού ή μου παραχώρησαν σχετικό φωτογραφικό υλικό, αλλά και στους φορείς που ανέλαβαν το κόστος αυτής της έκδοσης.

Σήμερα όσο κι αν έχει εκλείψει ο αυτοσχεδιασμός και το αυθόρμητο, το καρναβάλι της Κόνιτσας εξακολουθεί να είναι ένα γλέντι παλλαϊκό, συμφιλιωτικό. Σκοπός της παρουσίασης είναι να αναδειχθεί η ατομική και συλλογική ταυτότητα του κονιτσιώτικου καρναβαλιού για να αποκτήσει ίσως μια νέα ζωή σήμερα, αν αξιοποιηθεί από την τοπική κοινωνία όλη αυτή η παράδοση και όλος αυτός ο πλούτος των χειροποίητων αποκριάτικων ενδυμασιών και προσωπίδων που διαθέτει ο Σύλλογος αναβίωσης κονιτσιώτικων εθίμων.

Οι πραγματικοί θησαυροί δεν είναι υλικά που μένουν κρυμμένα, καθώς, όσο σπουδαία κι αν είναι - κινδυνεύουν από το χρόνο και τις συνθήκες να απαξιωθούν και να καταστραφούν. Θησαυρός είναι εκείνο που αναδεικνύεται και που περιβάλλεται από μέριμνα ώστε να διαδραματίσει το ρόλο που του αρμόζει, ως όχημα της ατομικής και συλλογικής μνήμης.»

Το βιβλίο «Το Καρναβάλι της Κόνιτσας» διατίθεται προς πώληση από το «Σύλλογο Αναβίωσης Κονιτσιώτικων Εθίμων» στο βιβλιοπωλείο «Χάρακας» στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας.

ΚΑΤΑΧΝΙΑ

Άπλωσε καταχνιά μια σπλαχνική σημαδούρα πουθενά
 Η δυνατή βροχή καθρεφτίζοντας τον πολιτισμό μας
 Ανταμώνει αδιάφορα κτίσματα, γέφυρες στη θάλασσα
 Βλέμματα και χέρια λασπωμένα με απορία σε μια ζητιανιά
 Είτε ψηλά είτε χαμηλά ανέλπιστα λικνίζοντάς τα και σκοντάφτουν
 Μια θεομηνία διαταράσσει μια γραφειοκρατία, δυσκίνητη στενά δεμένη
 Σε νόμους ανθρώπων παραγκωνίζοντας την οργή της φύσης
 Που γοερά κλαίει και προειδοποιεί τα μελλούμενα παραμονεύει
 Στις ανθρώπινες αδυναμίες στις αστοχίες και συνωμοσίες
 Και οι σπαραγμοί των πολέμων μοιάζουν ατέλιωτοι, ατέρμονοι
 Δίχως την πείρα της ιστορίας και να απορείς αν έκλεισε τα μάτια
 Κι όλοι παίζουν σε μια επικίνδυνη σκακιέρα ποιος θα είναι ο νικητής
 Χορεύοντας σε μια παρακμή τραγουδώντας, μετρώντας θανάτους
 Φορώντας αποφόρια κορακιών διευρύνοντας μια καταχνιά, ένα πέπλο
 Και το μέλλον δυσοίωνα.

Ο θρίαμβος των εξοπλισμών πόσο θα διαρκέσει;
 Ως πότε η Άνοιξη με το θαύμα της θα βγαίνει από μέσα μας
 Ως πότε οι ατυχείς κάτοικοι της γης θα φεύγουν έντρομοι, γυμνοί
 Απ' τα πυρπολημένα σπίτια τους
 Ως πότε τα δέντρα θα τρίζουν απ τα μαστίγια της φωτιάς;

Γιαννούχου Φωτεινή
 Κόνιτσα, 3-02-2024

Παρακαλούμε τους συνεργάτες και φίλους του περιοδικού μας να είναι όσο πιο σύντιμοι μπορούν στα κείμενα που μας σιέλνουν και να αναφέρονται κυρίως στην ιστορία, παράδοση, προβλήματα της περιοχής μας κ.ά. Έτσι, θα δημοσιεύονται περισσότερες εργασίες προς ικανοποίηση όλων.

Οι πρόγονοί μας συμβούλευαν:

«Ουκ εν το πολλώ το ευ...» και «το λακωνίζειν εσι φιλοσοφείν».

«Το λυχνάρι που δεν έσβησε» - «Πανδέκτης»

πρεσβ. Διονυσίου Τάτση

Με τους πιο πάνω τίτλους λάβαμε από τον πρεσβ. Δ. Τάτση δυο βιβλία. Το πρώτο (έκδοση 2024) αναφέρεται στις διδαχές του Αγ. Παΐσιου και περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια: α) Η κατά Χριστόν Πορεία. β) Προσευχή-Αρετές-Πάθη. γ) Άγιοι και Θαύματα. δ) Θεολογία-Κήρυγμα-Γνώσεις-Ενέργειες-Ελεημοσύνη-Πλεονεξία. ε) Μοναστήρια-Γέροντες-Μοναχοί. στ) Εκκλησιαστικά-Κληρικοί-Διακονία. ζ) Σύγχρονοι Άνθρωποι. η) Διάφορα θέματα.

Ο συγγραφέας ο οποίος έχει γράψει αρκετά βιβλία αναφερόμενα στον Αγ. Παΐσιο, στο πρόσφατο κάνει και σχολιασμό στις διδαχές και με γλαφυρό τρόπο ερμηνεύει το βάθος των αποφθεγμάτων κατατοπίζοντας τον αναγνώστη.

Το δεύτερο βιβλίο, «Πανδέκτης» (έκδοση 2022), περιέχει Ιστορικές σελίδες Ασημοχωρίου, Εμπειρίες-Αναμνήσεις-

Οράματα και βιβλιογραφικό παράρτημα με κρίσεις και σχόλια ανθρώπων των Γραμμάτων για τα εκδοθέντα βιβλία του συγγραφέα που είναι δεκάδες.

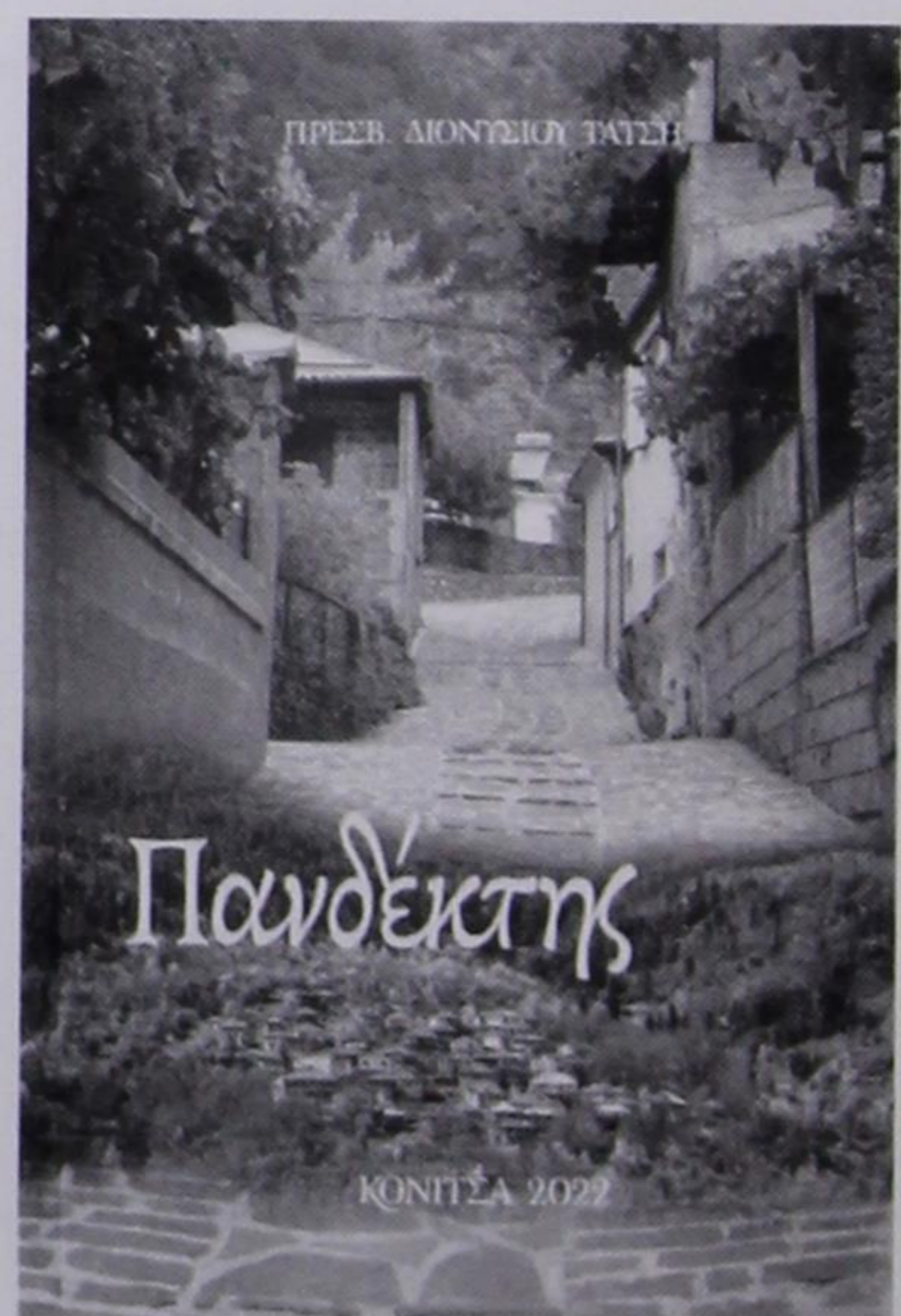
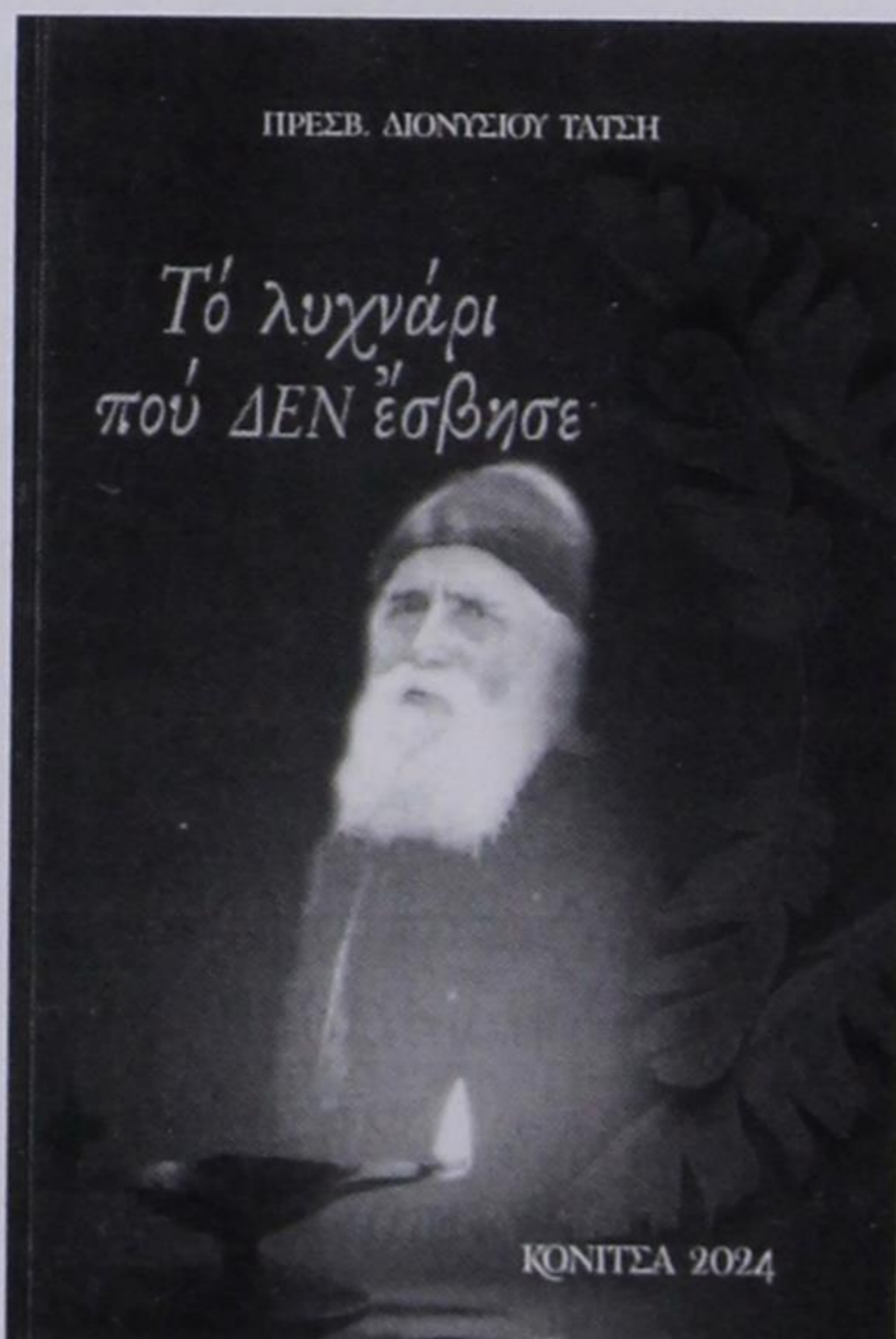
Ο π. Διονύσιος στον «Πανδέκτη» ασχολείται κυρίως με τα δρώμενα στο αγαπημένο του χωριό Ασημοχώρι το οποίο λατρεύει και το ενδιαφέρον του το δείχνει όχι μόνο στα λόγια...

Με την πολυετή εκδοτική δραστηριότητα είναι ένας ακαταπόνητος «εργάτης» της γραφίδας και του ευχόμαστε καλή δύναμη για συνεχή δημιουργία.

Σ.Τ.

Υ.Γ.

Οι ενδιαφερόμενοι για τα βιβλία, θα τα βρουν στα βιβλιοπωλεία ή στον συγγραφέα. Τηλ. 2655022788.

Σταγόνες Μνήμης

Το άναμμα των καντηλιών

Η καλογραμμένη ιστορία της κας Αρετής Γραμμόζη Παπαδαμάτου για το άναμμα των καντηλιών στο τεύχος 224 ξύπνησε μνήμες. Μνήμες αλλοτινών καιρών από τα παιδικά μας χρόνια και κάποιες από αυτές είναι συνδεδεμένες με το άναμμα των καντηλιών.

Στο Μάζι η κεντρική εκκλησία είναι αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο. Ψηλά στην κεντρική πύλη του Ναού τη χρονολογία του 1865 μαρτυράει το έτος ανεγέρσεώς του.

Το χωριό μέχρι το 1970 είχε και 4 εξωκκλήσια. Το αρχαιότερο είναι της Παναγιάς επάνω από το χωριό το οποίο είναι αφιερωμένο στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και το λειτουργούσαν τουλάχιστον 2 φορές το χρόνο. Την 25η Μαρτίου και

τη 2η ημέρα του Πάσχα.

Στην ανατολική πλευρά του χωριού το εξωκκλήσι του Αγ. Ευθυμίου που πανηγυρίζει στις 20 Ιανουαρίου. Τα 2 αυτά εξωκκλήσια, σύμφωνα με διηγήσεις, είναι αρχαιότερα του Αγίου Νικολάου.

Ψηλότερα από την Παναγιά και σε απόσταση 200 περίπου μέτρων στην κορυφή του λόφου δεσπόζει ο Προφήτης Ηλίας στην εορτή του οποίου -20 Ιουλίου- γίνεται το κυριώτερο πανηγύρι του χωριού.

Και τα 3 αυτά εξωκκλήσια περιβάλλονται από μεγάλα αιωνόβια δένδρα καθώς ήταν χαρακτηρισμένα ως βακούφικα και αντιμετώπιζονταν με σεβασμό.

Στην ανατολική επίσης πλευρά του χωριού είναι το εξωκκλήσι των αγίων Κων-

σταντίνου και Ελένης. Ακουμπά στο δημόσιο δρόμο 1 χιλιόμετρο περίπου πριν από την είσοδο στο χωριό. Κτίσθηκε περί το 1930.

Μετά το 1970 και στη δυτική πλευρά του χωριού ανηγέρθη ένα ακόμη εξωκλήσι αφιερωμένο στον Άγιο Γεώργιο.

Στο χωριό υπήρχαν έθιμα, συνήθειες, γεγονότα, εργασίες που επαναλαμβάνονταν κάθε χρόνο με μια τυπολατρεία. Τα περισσότερα από αυτά ήταν συνδεδεμένα με τις εορτές.

Ένα από αυτά τα έθιμα ήταν -ποιος ξέρει από πότε-το άναμμα των καντηλιών ή της μιάς καντήλας που άναβε στην εικόνα του τιμωμένου αγίου καθ' όλη τη διάρκεια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Άρχιζαν από το απόγευμα της Καθαράς Δευτέρας.

Έχουν μείνει βαθιά χαραγμένες στη μνήμη οι θύμησες από αυτά τα απογεύματα τα ανάμματα των καντηλιών. Ιδιαίτερα από το άναμμα των καντηλιών στην Παναγιά και στο γειτονικό Αν Λιά.

Είχε επικρατήσει -ποιος ξέρει πώς- αυτό να το κάνουν τα κορίτσια των 2 τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και τα ολίγον μεγαλύτερά τους κυρίως από αυτά του επάνω μαχαλά. Κάποια από αυτά μαζεύονταν και ξεκινούσαν από το παλαιό πηγάδι-τη σημερινή πλατεία δίπλα στον Αν Νικόλα και άλλα προστίθενται στη σμίξη των μονοπατιών στη θέση παραθύρι. Τα μονοπάτια ανηφορικά στενά, φιδίσια, φυσικά χαλικοστρωμένα έως ότου εισέλθουν στο δάσος με τα ψηλά αιωνόβια δένδρα κατά το πλείστον βελανιδιές. Στη διαδρομή και ιδιαίτερα εντός του δάσους οι πιο θαρραλέες από τις μεγαλύτερες

τραβούσαν μπροστά κι ακολουθούσαν οι μικρότερες κι αθάρρευτες.

Σύμφωνα με την παράδοση λίγο πριν το μονοπάτι φθάσει στην τελευταία αριστερή στροφή για να καταλήξει στο χοροστάσι (αυλόγυρο) της εκκλησιάς, υπήρχε ένας χώρος όπου παλαιότερα ενταφίαζαν τα αβάπιστα μωρά. Εκεί πύκνωνε η βλάστηση αποτελούμενη από χαμηλότερα δένδρα (κρανιές, γραβιά και φράξους).

Αυτό το γνώριζαν τα κορίτσια, το είχαν ακουστά κι όταν ζύγωναν και περνούσαν απ' εκεί ένας περαιτέρω κόμπος κι αγωνία κάθονταν στα παιδικά τους ακόμη στήθια. Εκεί κάπου-κάπου κάποια από τα συνομήλικά τους αγόρια πήγαιναν και κρύβονταν και περίμεναν να φθάσουν τα κορίτσια. Έκαναν κάποιους θορύβους για να τα τρομάξουν και συνήθως έφευγαν χωρίς να εμφανισθούν.

Το σπίτι μας ήταν στην άκρη τελευταίο στην ανατολική πλευρά του χωριού. Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες της οικογένειας αλλά και οι όχι αμελητέες τότε κυνηγετικές ήταν στο λόγγο γύρω από τον Άγιο Ευθύμιο. Το θεωρούσε σαν υποχρέωση οικογενειακή να αναλάβει το άναμμα των καντηλιών του κάποιο από τα μέλη της. Αυτή η συνήθεια μου έμεινε από τότε για τούτο όποτε βρεθώ στο χωριό για περισσότερο από δυό ημέρες τα πόδια μου τραβούν κατά κει.

Το άναμμα των καντηλιών του Αγ. Κωνσταντίνου ήταν η πιο εύκολη και βατή διαδρομή και μοιράζονταν.

Παν. Μπελθικιώτης
Συνέχεια στο επόμενο

1924-2024

Εκατό χρόνια από την εγκατάσταση των Μικρασιατών στην Κόνιτσα

Του Θωμά Φατέ
Καθηγητή αγγλικών

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

Στα οροπέδια της Καππαδοκίας και σε υψόμετρο 1390 μέτρα υπάρχει το χωριό Μισί. Σήμερα μετονομάζεται Κονακλί.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Πριν την ανταλλαγή των πληθυσμών ζούσαν περίπου 5.000 ψυχές. Όλοι τους χριστιανοί ορθόδοξοι βαθύτατα θρησκευόμενοι, για αυτό το 1844 ολοκληρώθηκε η ανέγερση της εντυπωσιακής και επιβλητικής δεκάτρουλης, δυσπρόστατης εκκλησίας αφιερωμένη στους Αγίους Βασίλειο και Βλάσιο. Για την ανέγερση της εκκλησίας εργάστηκαν οι άντρες και οι γυναίκες του χωριού εθελοντικά. Οι 5.000 κάτοικοι ήταν Ελληνόφωνοι, είχαν δικό τους γλωσσικό ιδίωμα με βάση την Αρχαία Ελληνική και Ελληνική γλώσσα με δάνεια και αντιδάνεια από την τουρκική, περσική και αραβική γλώσσα αν και στη γύρω περιοχή τα πιο πολλά χωριά ήταν τουρκόφωνα. Ποτέ δεν έγινε μεικτός γάμος στο χωριό, ούτε πάτησε Τούρκος στο χωριό.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Η πλειοψηφία των κατοίκων ήταν γεωργοί. Δούλευαν την άγονη γη για την

επιβίωσή τους. Ως επί το πλείστο οι γυναίκες ήταν αυτές που δούλευαν την γη διότι η πλειοψηφία των ανδρών την εποχή αυτή έλειπαν από το σπίτι σε ταξίδι σε όλη την τουρκική επικράτεια, κάνοντας τους γνωστούς κετσέδες και παπλώματα. Σχημάτιζαν ομάδες των 20-30 ατόμων ανάμεσά τους και παιδιά (ώστε να μάθουν και αυτοί την τέχνη του παπλωματά) και ξεκινούσαν το ταξίδι από τον Μάρτιο- Απρίλιο και γύριζαν τον Οκτώβριο - Νοέμβριο. Τα λεφτά που κέρδιζαν στους 6-7 αυτούς μήνες ήταν αρκετά για να ζήσουν για ένα χρόνο, "παίνισκαν τσι τσάχ σ' Ρουσία" (πήγαιναν και μέχρι την Ρωσία). Εκεί κάθονταν για δύο ή τρία χρόνια ή και περισσότερο χρονικό διάστημα.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1924

"Σάλτσαν χαρτί, σάλτσαν χαμπάρ' νασηκωχεί' ναπάτ' ναφύει' ". Έστειλαν ειδοποιητήριο, έστειλαν είδηση, να σηκωθείτε να πάτε να φύγετε. Έτσι απλά ειδοποιήθηκαν οι μισιιώτες για την εκκένωση του χωριού τους. Να φύγουν από το μέρος όπου ζούσαν αιώνες πριν, από το μέρος που γεννήθηκαν αυτοί και οι πρόγονοί τους; Να πάνε πού; Λίγα ήξεραν ή τίποτα για την Ελλάδα και το

βασικότερο ερώτημα, γιατί; Στην γύρω περιοχή δεν υπήρξαν πολεμικές συγκρούσεις. Τους είχαν ενημερώσει ότι θα έρθουν Τούρκοι από την Ελλάδα να μείνουν στα σπίτια τους και αυτοί θα πάνε στην Ελλάδα να μείνουν στα δικά τους σπίτια. Λίγο αργότερα έφθασαν οι Μουσουλμάνοι από την Ελλάδα και για ένα χρονικό διάστημα λίγων ημερών συγκατοικήσανε στα σπίτια των μισιωτών ώσπου θα έφευγαν οι μισιώτες. Ένα πρωί μάζεψαν τα υπάρχοντά τους, πήγαν στην εκκλησία τους, πήραν τις εικόνες και τα εκκλησιαστικά κειμήλια, τα τύλιξαν προσεκτικά μέσα σε ρούχα, αποχαιρέτησαν την εκκλησία τους, τους νεκρούς τους, το χωριό τους και φορτώσανε τα πράγματά τους στους λιγοστούς αραμπάδες και ξεκίνησαν τον δρόμο της προσφυγιάς. Έπρεπε να φτάσουν στο λιμάνι της Μερσίνας, περίπου 200 χιλιόμετρα από το χωριό τους. Καθ' οδόν τους ακολουθήσαν και άλλα χριστιανικά χωριά. Φτάνοντας στην Μερσίνα μετά από μέρες, ταλαιπωρημένοι και εξουθενωμένοι περίμεναν να επιβιβαστούν σε πλοίο που θα τους μετέφερε στον Πειραιά. Στο πλοίο γεμίσανε ψείρες, πολλοί αρρώστησαν και άλλοι πέθαναν. Με συνοπτικές διαδικασίες "Λέεισκαν ένα τσύριε λέησον τσι σέρισκαντα ντα σου ντανγκίζ" (Λέγανε ένα κύριε Ελέησον και τους ρίχνανε στην θάλασσα). Φτάνοντας στον Πειραιά τους βάλανε σε καραντίνα. Εκεί τους κούρεψαν όλους. Δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλον, δεν γνώριζαν αν ήταν ο άλλος άντρας ή γυναίκα. "Ποίκαν μας γυραζίλ" (Μας έκαναν ρε-

ζίλι). Εκεί στην καραντίνα άκουγαν τους Έλληνες λιμενεργάτες να βρίζουν τα θεία. Οι μισιώτες για να μην ακούν τις ύβρεις κάλυπταν τα αυτιά τους. "Πούρτα ήβραν μας;" Που μας έφεραν; Φύγαμε από τους αντίχριστους στην Τουρκία και μας έφεραν σε άλλους αντίχριστους;

Από τον Πειραιά, μεταφέρθηκαν στην Κέρκυρα. Από εκεί στην Πάργα και από εκεί σε προσωρινό καταυλισμό στην Μαζαρακιά της Θεσπρωτίας. Εκεί συστήθηκαν επιτροπές οι οποίες σκοπό είχαν να βρούνε μόνιμη εγκατάσταση ανά την Ελλάδα. Οι μισιώτες εγκαταστάθηκαν στην Αλεξανδρούπολη, στη Ξάνθη, σε χωριά της Καβάλας και Δράμας, σε χωριά της Θεσσαλονίκης και Κιλκίς, στην Κόνιτσα, στην Μάνδρα Λάρισας, στο Βόλο, λίγες οικογένειες στην Κρήτη και 2-3 οικογένειες στη Ρόδο.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Φτάνοντας στην Κόνιτσα η επιτροπή γρήγορα πήρε την απόφαση να εγκατασταθούν εκεί διότι είδαν το ποτάμι να ρέει δίπλα στον κάμπο της. Έτσι, περίπου 60 οικογένειες ήρθαν για μόνιμη εγκατάσταση στη Κόνιτσα. Περίπου δύο (2) χρόνια αργότερα έφτασαν περίπου είκοσι (20) οικογένειες από τα Φάρασα, ανάμεσά τους και η οικογένεια του Πρόδρομου Εζνεπίδη, με το μωρό τότε Αρσένιο, σήμερα ο γνωστός Άγιος Παΐσιος. Στις οικογένειες των μισιωτών και φαρασιωτών δόθηκε κλήρος γης και μερικά αγροτικά εργαλεία (με δάνειο) για να ξεκινήσουν τη νέα τους ζωή. Έτσι ξεκίνησαν να δουλεύουν την γη. Εκκερ-

σώσανε δασικές περιοχές και αργότερα αγοράσανε και δικά τους χωράφια. Ρίζανε ρίζες βαθιές, παντρευτήκανε, έγιναν μεικτοί γάμοι με ντόπιους ανθρώπους. Κάνανε παιδιά, εκείνα κάνανε κι άλλα παιδιά. Άρχισαν να πηγαίνουν σχολείο, άρχισαν να μορφώνονται. Με σκληρή δουλειά και εντιμότητα ορθοποδήσανε "ποίκαμ' γκιατσημ' ". Κάναμε προκοπή έλεγαν οι μισιώτες. Οι ντόπιοι άρχισαν να τους αποδέχονται. Υπήρχε όμως και μια φοβική, ρατσιστική μειονότητα ανθρώπων οι οποίοι ποτέ δεν τους αποδέχτηκαν. Λέεισκαν μας, αούτηδες, ντουντούμηδες και τουρκόσπορους. Λέξεις άγνωστες για τους μισιώτες. Δεν τους πείραζε τόσο το αούτηδες και το ντουντούμηδες όσο το τουρκόσπορους. Το λέγανε οι μισιώτες με μεγάλη πίκρα και παράπονο. Εμείς στα βάθη της Καππαδοκίας κρατήσαμε σε αντίξοες συνθήκες τη θρησκεία μας, που άλλοι Χριστιανοί εξαναγκάστηκαν να εξισλαμίσουν. Εμείς, μόνο με προφορικό τρόπο κρατήσαμε τη γλώσσα μας ενώ χιλιάδες άλλα Ελληνόφωνα χωριά εξαναγκάστηκαν να τουρκοφωνήσουν. Τους ήταν μαχαίρι στην ψυχή. Τους λέγανε επίσης, τι ήρθατε να κάνετε εδώ; Θέλετε να μας πάρετε τις περιουσίες μας; Τα σπίτια μας, τις δουλειές μας, το ψωμί μας;

1940

Δεκαπέντε περίπου χρόνια μετά την εγκατάσταση των μισιωτών στην Κόνιτσα, ξεσπά ο Ελληνο-ιταλικός πόλεμος. Αρκετοί νέοι μισιώτες κατατάχθηκαν στον ελληνικό στρατό και πολέμησαν

και στο Ελληνο-Αλβανικό μέτωπο. Μετά ακολούθησε η Γερμανική κατοχή και ο εμφύλιος πόλεμος. Πολλά χωριά από τη γύρω περιοχή της Κόνιτσας είχαν εκκενωθεί λόγω των πολεμικών συγκρούσεων και πολλοί κάτοικοι των περιοχών αυτών φιλοξενήθηκαν από τους μισιώτες. Πλέον τα σπίτια των μισιωτών είχαν τα αμπάρια τους γεμάτα με σιτάρι και καλαμπόκι και οι καλύβες τους ήταν γεμάτες με ζωοτροφές. Τους φιλοξένησαν χωρίς να τους εκμεταλλευτούν.

Σήμερα, ακόμη ομολογούν οι ηλικιωμένοι από τα χωριά αυτά, πως αν δεν ήταν οι μισιώτες δεν ξέρουν αν θα ζούσανε σήμερα.

1992

Καθώς τα χρόνια περνούσαν και οι πρώτης γενιάς μισιώτες έφευγαν από τη ζωή, οι δεύτερης και τρίτης γενιάς μισιώτες και φαρασιώτες ένιωσαν την ανάγκη να διατηρήσουν τα ήθη και έθιμα και γενικότερα τον πολιτισμικό τους πλούτο. Έτσι το 1992 ίδρυσαν τον πολιτιστικό και λαογραφικό Σύλλογο με την επωνυμία «Ρίζες». Ο σύλλογος μέχρι και σήμερα παρουσιάζει μεγάλη δραστηριότητα και παρουσία στα Καππαδοκικά δρώμενα ανά την Ελλάδα. Ήταν παρών, με μεγάλη παρουσία ανθρώπων στην 1η Πανελλήνια συνάντηση μισιωτών στην Μάνδρα Λάρισας το 1997.

Εκεί αποφασίστηκε ομόφωνα από όλους τους συλλόγους οι συναντήσεις αυτές να ονομαστούν «ΓΑΒΟΥΣΤΗΜΑ» μια λέξη μισιώτικη με τουρκική ρίζα. Γαβούστημα", στα μισιώτικα σημαίνει πολύ

παραπάνω από μια απλή συνάντηση ή ανταίωση. Στην περίπτωση των μισιωτών είναι ένα γαβούστημα συγγενών, ένα γαβούστημα αγκαλιών, ένα γαβούστημα αρωμάτων φαγητών, χαράς και τραγουδιών από το Μισί. Το φθινόπωρο της ίδιας χρονιάς οργανώθηκε εκδρομή στην Καπαδοκία και το Μισί. Ο σύλλογος της Κόνιτσας ήταν πάλι παρών με παρουσία περίπου δέκα ανθρώπων. Φτάνοντας στο Μισί και αντικρίζοντας τα σπίτια των προγόνων τους και την εκκλησία, τα συναισθήματα δεν μπορούν να αποτυπωθούν σε χαρτί. Πολλοί βρήκαν τα σπίτια των γονιών τους ή των παππούδων τους. Η εκκλησία εκεί, καρτερικά, επιβλητικά δέσποζε στον απέραντο κάμπο του Μισί σα να τους περιμένει. Επιστρέφοντας από την εκδρομή το φωτογραφικό υλικό και όλα τα βίντεο τα προβάλανε στους ελάχιστους εναπομείναντες πρώτης γενιάς μισιώτες. Με αναφιλητά χαράς και συγκίνηση παρακολουθήσανε τα σπίτια τους και την εκκλησία τα οποία παρέμειναν όπως τα είχαν αφήσει εφτά δεκαετίες πριν. Στο τέλος της προβολής, το σχόλιο ενός πρώτης γενιάς μισιώτη περιγράφει "αν ποίκουμ' ένα μελό" (αν αναλογιστούμε) και συγκρίνουμε την δική μας εξέλιξη με αυτή των προσφύγων που πήγαν στο Μισί, η διαφορά είναι τεράστια. Γενικότερα, η Ελλάδα επωφελήθηκε κατά πολύ με την ανταλλαγή των πληθυσμών διότι ένα μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων που ήρθαν από τη Μικρά Ασία ήταν άνθρωποι του εμπορίου, των επιχειρήσεων και των γραμμάτων ενώ αυτοί που φύγανε προ-

στη Τουρκία στη πλειοψηφία τους ήταν ανειδίκευτοι εργάτες γης.

1999

Ο Σύλλογος "Ρίζες" ανέλαβε και πραγματοποίησε το 3^ο Πανελλήνιο Γαβούστημα Μισιωτών στην Κόνιτσα. Πάνω από χίλιοι μισιώτες βρέθηκαν στην Κόνιτσα για το τριήμερο των εκδηλώσεων. Ποτέ πριν δε βρέθηκε στην Κόνιτσα τέτοιος μεγάλος αριθμός επισκεπτών και οι εκδηλώσεις αυτές έγιναν γνωστές ανά την Ελλάδα. Ως αποτέλεσμα αυτών των εκδηλώσεων, πολλοί άλλοι Καπαδοκικοί σύλλογοι, εξέφρασαν την επιθυμία τους να συμμετέχουν και αυτοί. Έτσι το Γαβούστημα Μισιωτών μετονομάστηκε σε "Γαβούστημα Καπαδοκών".

Σήμερα στα Γαβουστήματα Καπαδοκών, συμμετέχουν πάνω από σαράντα (40) καπαδοκικοί σύλλογοι. Φέτος το "Γαβούστημα Καπαδοκών" έγινε στο Ηράκλειο Κρήτης σε Καπαδοκικά χωριά. Το 2023 θα γίνει στα Σήμαντρα Χαλκιδικής.

ΣΗΜΕΡΑ

Οι μισιώτες είναι ένας προοδευτικός, δημιουργικός και δραστήριος λαός. Η παρουσία του στη ν' τοπική κοινωνία είναι παρούσα σε όλους τους τομείς. Συμμετέχουν στο πρωτογενή τομέα. Πολλές επιχειρήσεις και μαγαζιά της Κόνιτσας ανήκουν σε ανθρώπους που έχουν καταγωγή από το Μισί. Τα περίπου 15000 στρέμματα που καλλιεργούνται στο κάμπο της Κόνιτσας στη συντριπτική τους πλειοψηφία ανήκουν σε ανθρώπους

που έχουν καταγωγή από το Μισί.

Είναι επίσης παρόντες και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Ο λαός της Κόνιτσας εξέλεξε δυο δημάρχους με καταγωγή από το Μισί, τους κ. Χατζνεφραιμίδη και κ. Γαργάλα.

Το γλωσσικό ιδίωμα του Μισί παραμένει ζωντανό και ομιλείται από τη 2η και τη 3η γενιά μισιωτών και λιγότερο από τις επόμενες γενιές.

Οι μισιώτες 2ης και 3ης γενιάς, για να τιμήσουν τους προγόνους τους ανάγειραν στην είσοδο της πόλης το πανέμορφο μνημείο το οποίο απεικονίζει το εργαλείο με το οποίο ζήσανε γενιές και γενιές μισιωτών. Την δεξάρα.

Δυο επιθυμίες των μισιωτών 1ης γενιάς μείνανε ανεκπλήρωτες.

A) κανείς τους δεν κατάφερε να επισκεφτεί το χωριό τους το οποίο υπεραγαπούσανε

B) μέχρι και σήμερα κανένα χωριό δε μετονομάστηκε «Νέο Μισί»

Οι σίχοι του Πυθαγόρα Παπασταματίου ταιριάζουν απόλυτα στη περίπτωση των μισιωτών και γενικότερα των προσφύγων.

«Πέτρα πέτρα χτίσαμε μια φτωχή γωνιά
τη ζωή μας κλείσαμε μες στην Κοκκινιά
δάκρυ δάκρυ φτάσαμε ως τη λησμονιά
τι είμασταν ξεχάσαμε μες στην Κοκκινιά
Μα το βράδυ που 'ρχεται όνειρο μας παίρνει
στην Πέργαμο μας φέρνει και στο Μαρμαρά
Δρόμο δρόμο βρήκαμε χώμα και νερό
απ' τον πόνο βγήκαμε κι από το χαμό
συννεφάκια αρμένισαν σ' άλλους ουρανούς
τα παιδιά μας γέννησαν κόρες κι εγγονούς
Μα το βράδυ που 'ρχεται όνειρο μας παίρνει
στην Πέργαμο μας φέρνει και στο Μαρμαρά.»

Στα μισιώτικα δεν υπάρχει η λέξη «ευχαριστώ». Αντί αυτού υπάρχει η έκφραση η οποία εκφράζει τις ευχαριστίες σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό. Λένε οι μισιώτες "Χιογός ας σιχαρίς". Να σου χαρίσει ο Θεός.

Τι καλύτερο μπορεί να χαρίσει ο Θεός στο καθένα, πέρα από πνευματική, ψυχική και σωματική υγεία;

«Χιογός ας σας χαρίς'» λοιπόν.

ΚΟΝΙΤΣΑ

**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

“Ους κιντ ούσια”

Μόλις άρχιζαν οι χειμωνιάτικες νύχτες λίγο μετά από το φευγιό του ήλιου για άλλη γη, άλλα μέρη και αφού ήμασταν πανέτοιμες να περάσουμε τις κρύες νύχτες μας, η γιαγιά μου, πρώτα έριχνε μια τελευταία ματιά, εάν τα ξύλα που είχαμε αποθηκευμένα κάτω από την μασίνα μας ήταν αρκετά για τη διατήρηση της φωτιάς και σφράγιζε καλά τα παράθυρα, τα οποία δεν είχαν εξώφυλλο παρά μόνον τζάμι και μια σιδεριά. Τράβαγε τα υπέροχα, με κέντημα κοφτό, κουρτινάκια. Σειρά είχε η δίφυλλη ξύλινη εξώπορτα. Την κλείδωνε με το μεγάλο κλειδί και έβαζε από μέσα και τις δύο σιδεριές. «Ους κίντ ούσια» (θα κλείσω την πόρτα – βλάχικα), έλεγε από πριν κοιτάζοντάς με, μη τυχόν και ήθελα να πάω για την ανάγκη μου ή μήπως ήθελα κάτι από το μικρό κουζινάκι μας, το οποίο βρισκόταν έξω σε μια γωνιά της αυλής. Δεν μιλούσαμε βλάχικα γιατί εγώ μετά από παραμονή έξι χρόνων στο ίδρυμα, τα είχα ξεχάσει, αλλά το «Ους κιντ ούσια» το έλεγε κάθε βράδυ. Ίσως το έλεγε και η δική της γιαγιά. Ποιος ξέρει; Έπειτα πήγαινε στη μεσάντρα (βοηθητική καμαρούλα) όπου είχε τον γήκο της και έβγαζε τα κλινοσκεπάσματα για τον ύπνο μας. Στρώναμε τα κλινοσκεπάσματά μας, στο μεγάλο μπάσι που έπιανε τον ένα τοίχο του δωματίου. Εγώ από τη μια μεριά, η γιαγιά από

την άλλη και στη μέση σε μια εσοχή που είχε κάνει κόβοντας ένα μέρος από το μεγάλο μπάσι, ήταν η μασίνα μας. Ζέστη στο φουλ! Αλλά και ανάλογο τάϊσμα της φωτιάς, για να αντέξουμε τις κρύες νύχτες. Αυτό το δωμάτιο ήταν η κρεβατοκάμαρά μας, ο χώρος που υποδεχόταν τους επισκέπτες, ο χώρος που μαγείρευε τις κρύες ημέρες του χειμώνα στη μασίνα. Το άλλο δωμάτιο, ο λεγόμενος οντάς, άνοιγε μόνο στις γιορτές! Για το καλοκαίρι και για φαγητά στο τζάκι με τη γάστρα, υπήρχε ο χώρος της πρόχειρης κουζινούλας στην αυλή. Και στις δύο περιπτώσεις τα φαγητά ήταν πεντανόστιμα. Το φαγητό μαγειρεμένο στα ξύλα έχει άλλη νοστιμιά. Η ίδια ιεροτελεσσία λοιπόν κάθε βράδυ! Και πριν πέσει για ύπνο η γιαγιά με το φαρδύ άσπρο νυχτικό της και τα γκριζαρισμένα της μαλλιά ξέπλεκα και χωρίς μαντήλι, θα έκανε τον σταυρό της στα εικονίσματα που μονίμως είχε αναμμένο το καντηλάκι. Και πως να κοιμηθείς τόσο νωρίς; Επειδή ο χώρος ο δικός της ήταν πιο φαρδύς από τον δικό μου, πήγαινα δίπλα της και μου έλεγε διάφορες ιστορίες. Για την ζωή της με τον παπού μου, τον οποίο έχασε πολύ νωρίς, για τα προβλήματα που είχε με τον ιδιότροπο πεθερό της κ.α. Ιστορίες για την περίοδο του Ελληνοϊταλικού πολέμου και για τον εμφύλιο. Για μένα ήταν οι καλύτε-

ρες ώρες της ατέλειωτης χειμερινής νύχτας. Ρουφούσα κάθε τι, που εξιστορούσε. Είχε και την έννοια της όμως και κοίταζε το μεγάλο ρολόϊ που σχολαστικά το κούρδισε κάθε βράδυ, για να δει μήπως είναι η ώρα των ειδήσεων από το Ράδιο Τίρανα, που ακουγόταν καθαρά χωρίς παράσιτα και παρεμβολές. Παράνομα βέβαια, μια και ήταν η περίοδος της δικτατορίας. Ήξερε άψογα τα αλβανικά και καμιά φορά μου εξηγούσε και εμένα τι άκουγε. Στο τέλος πάντα θα άκουγε τα πολυφωνικά βορειοηπειρώτικα τραγούδια και πολλές φορές την έπιασα με δακρυσμένα μάτια. «Γιατί κλαις γιαγιά;» της είπα μια μέρα. «Μνήμες παιδάκι μου, μνήμες. Να ήξερες, τί έχουν τραβήξει αυτά τα ποδάρια μου», μου απάντησε μια φορά. Ήξερα ότι στην κατοχή, πηγαίνοερχόταν μέσα στην Αλβανία για ανταλλαγή προϊόντων. Ίσως να έφερνε στο νου της και ιστορίες, που σίγουρα θα

της έλεγε και η δική της βορειοηπειρώτισσα γιαγιά. Πάντα όμως ακούγαμε και την εκπομπή «Το θέατρο στο ραδιόφωνο.» Απόλυτη πουχία! Μόνο οι ανάσες μας και οι φωνές των έξοχων ηθοποιών, που ερμήνευαν τους ρόλους τους. Και πόσες φωνές δεν ακούσαμε και δεν αγαπήσαμε! Κάπου – κάπου σκάγαμε και κανένα γέλιο σε καμιά κωμωδία, το οποίο γρήγορα το πνίγαμε για να μη μας ξεφύγει η επόμενη ατάκα. «Άντε τελείωσε παιδάκι μου, πήγαινε στη γωνιά σου. Αύριο θα σηκωθούμε νωρίς! Εσύ για το σχολείο σου και εγώ για τις δουλειές μου,» μου έλεγε και η κάθε μια έπιανε τη γωνιά της δίπλα από τη μασίνα.

Αξέχαστες Κονιτσιώτικες χειμωνιάτικες νύχτες!

Αρετή Γραμμόζη - Παπαδημάτου

Και ένα ανέκδοτο εκείνης της εποχής ...

Ένα βράδυ σε κάποιο χωριό, κοντά στο δικό μου, άκουγαν την εκπομπή “εδώ Τίρανα” και ξαφνικά πετάγεται ο Μήτρος, ο τσομπάνος, φωνάζοντας δυνατά:

-Ορέ μήπως ειν’ ο αδερφός μου ο Πήλιος εκεί;

-Ναι, ναι, εδώ είναι, απαντά κάποιος που είχε κρυφτεί κάτω από το τραπέζι.

-Ρώτα τον ορέ, πού άφησε τα παπούτσια μου όταν έφυγε με τους αντάρτες;

Αποτέλεσμα, ταρακουνήθηκε το καφενείο από τα γέλια....

Σ.Τ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

ΓΡΑΦΕΙ Ο Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ο αείμνηστος Κ. Λαζαρίδης τ. εκπαιδευτικός και φυσιοδίφης από το Κουκούλι Ζαγορίου έλεγε: «Κάθε πόλη με τάξη, και κάθε χωριό και μαχαλάς με zakóni».

Με την ευκαιρία της εθνικής γιορτής της 25ης Μαρτίου θ' αναφερθώ περιληπτικώς σε μερικά zakónia.

Στις παραμονές του Ευαγγελισμού παλιότερα στα χωριά μας, τα παιδιά, χωρίς να είναι Λαζαρούδια, έπαιρναν μεγάλα κουδούνια και πήγαιναν σε ωρισμένα σημεία του χωριού και τραγουδούσαν «Φευγάστε φίδια και κοσταρίδια, γιατί ήρθ' ο Ευαγγελισμός θα σας κόψει τα κεφάλια, να τα ρίξει στα ποτάμια, να τα τρώνε τα κοράκια και να λένε και σπολάκι.

Πολύ μεγάλο νόημα είχε αυτό το απλό τραγουδάκι των παιδιών.

Ενοούσε δε τους Τούρκους από τους οποίους τόσα πολλά δεινά υπόφεραν αλλά δεν έχαναν το θάρρος τους κάποτε θα λάμψει το φως της λευτεριάς... Πάντα ταύτα τ' αναφέρω με σεβασμό και βαθύτατες αναμνήσεις, γιατί καθώς έλεγε ο ποιητής μας Γ. Δροσίνης «εάν η ζωή μας είναι ένα λουλούδι, οι αναμνήσεις είναι το άρωμά του και η αληθινή ευτυχία βρίσκεται στις αναμνήσεις και τις ελπίδες».

Αυτά τραγουδούσαν τότε χαρούμενα τα παιδιά μας και τ' αναφέρω αυτά από το βι-

βλίο του αείμνηστου πρεσβύτερου Χρήστου Μ. Μάτσια με θέμα «Μνήμες παρελθόντος ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΑΣ» (Γιάννινα 2007). Είναι γεγονός κατά την αρχαία μας ρήση «Όλβιος όστις της ιστορίας έσχε μάθησιν».

Όλοι μας ας γνωρίζουμε την πλούσια ελληνική μας ιστορία, πάντα κάνει καλύτερη και ομορφότερη τη ζωή μας. Γενικός δε και ύψιστος σκοπός της Παιδείας μας, είναι το γενέσθαι τέλειον του ανθρώπου «άρχειν τε και άρχεσθαι το επιστάμενον μετά δίκης». Ο δε Πλάτων έλεγε υπακοή στους Νόμους της Πολιτείας, κατά το Λατινικό «Dura Lex, sed Lex». Σκληρός ο Νόμος αλλά Νόμος.

Όλοι μας πρέπει πάντα ταύτα να τα εφαρμόζουμε. Γένοιτο.

Σ. Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σ.Σ.

Η λέξη «σπολάκι» που αναφέρει ο φίλος Σωκράτης μήπως έχει σχέση με τη λέξη «σπολλάτη;». Παλιότερα στα χωριά μας κατά τα κεράσματα στις γιορτές, απνύθυναν ευχές: «σπολλάτη» δηλαδή «εις πολλά έτη». Για συντομία έκοβαν τις λέξεις, όπως π.χ. τ' φέκ = τουφέκι, μπλαρ αντί μουλάρι κ.λ.

Παιχνίδια

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Το λουρί της μάνας

Σε κάποιο μέρος που παίζουν συνήθως τα παιδιά του χωριού, τοποθετούν μια πέτρα για κάθισμα. Ένα παιδί (“η μάνα”) κάθεται στην πέτρα κρατώντας ένα σχοινί 5-6 μ. Την άλλη άκρη του σχοινιού την κρατάει ένα άλλο παιδί. Πολλές φορές αντί για σχοινί τα παιδιά σμίγουν 5-6 λουριά γι’ αυτό και το παιχνίδι το λένε “το λουρί της μάνας”.

Το παιδί που είναι όρθιο φυλάει τη μάνα μην έρθουν τ’ άλλα παιδιά και τη χτυπήσουν στις πλάτες.

Τρέχει μέχρι εκεί που φτάνει το σχοινί κυνηγώντας όσους πλησιάζουν τη μάνα και όταν με το ελεύθερο χέρι του αγγίξει κάποιον τότε εκείνος γίνεται μάνα και το καθιστό παιδί φύλακας.

Με το κυνηγητό και το ανακάτεμα που γίνεται, μπορεί κάποιο παιδί να ριχτεί στην πλάτη του φύλακα (“γκότσι”).

Αν αυτό γίνει χωρίς να προλάβει ο φύλακας να το αγγίξει, τότε παραμένει στην πλάτη κρεμασμένο χωρίς ν’ αγγίξει τα πόδια στο χώμα. Ο φύλακας τότε έχει το νού του στη μάνα μην τη χτυπήσουν, έχει και το άλλο στην πλάτη και περιμένει, μόλις εκείνο κάνει προσπάθεια να κατέβει, να το αγγίξει.

Αν το αγγίξει γίνεται μάνα και το παιχνίδι συνεχίζεται.

Μακριά γαϊδούρα

Δυο αρχηγοί μοιράζονται τα παιδιά που βγήκαν για παιχνίδι· ο κάθε αρχηγός ονομάζεται “μάνα”.

Μετά την κλήρωση, η ομάδα που έχασε παίρνει θέση σ’ έναν τοίχο ή δέντρο ή κάποιο άλλο σταθερό σημείο στο χώρο του παιχνιδιού. Σκύβει πρώτα με το κεφάλι στον τοίχο η μάνα και ακολουθούν τα άλλα παιδιά.

Ο κάθε παίκτης βάζει το κεφάλι του ανάμεσα στα πόδια του προηγούμενου ενώ τον κρατάει σταθερά αγκαλιάζοντας τα πόδια του.

Από την άλλη ομάδα, πρώτα η μάνα, παίρνοντας φόρα, δίνει ένα σάλτο και ανεβαίνει καβάλα στη σκυμμένη ομάδα προσπαθώντας ν’ ανέβει στη μάνα της πρώτης ομάδας, αν είναι δυνατόν. Οι κανόνες του παιχνιδιού λένε πως αυτοί που πηδούν θα παραμένουν όπου πήδησαν, χωρίς να μετακινούνται καθόλου. Μετά τη μάνα πηδάει ο δεύτερος ο τρίτος κ.λ. Ο ένας πιάνεται από τον άλλον και προσπαθούν να μην πέσουν ή αγγίξουν τα πόδια τους κάτω.

Μόλις πηδήσει κι ο τελευταίος, η μάνα της α’ ομάδας μετράει μέχρι τον αριθμό που είχαν συμφωνήσει πριν αρχίσουν το παιχνίδι και αν στο διάστημα αυτό δεν πέσει κανένας, τότε ξεπεζεύουν όλα τα παιδιά της β’ ομάδας και ξαναρχίζουν το πήδημα. Αν πέσει ή αγγίξει κάποιος το έδαφος, τότε χάνουν και παίρνουν τη θέση της α’ ομάδας. Έτσι, το παιχνίδι συνεχίζεται ως ότου κουραστούν οι παίχτες.

Πρώτη ελιά

Αυτό το παιγνίδι παίζεται ως εξής:

Συγκεντρώνονται τα παιδιά σ' ένα λιβάδι ή σε κάποιο άλλο ίσιο μέρος και ένα παιδί σκύβει το κορμί του και με τα χέρια του κρατάει καλά τα γόνατά του. Τ' άλλα παιδιά κάνουν μια φάλαγγα και αρχίζουν το πήδημα. Παίρνει λίγη φόρα ο πρώτος και ακουμπώντας τα χέρια του στο σκυμμένο παίκτη, ανοίγει τα πόδια του προς τα πλάγια περνάει από πάνω του και σταματάει λίγο πιο πέρα, όπου σκύβει όπως και ο προηγούμενος.

Αμέσως έρχεται ο δεύτερος και πηδάει πάνω από τους δυο προηγούμενους. Πηγαίνει μερικά βήματα πιο πέρα και σκύβει κι αυτός. Στη συνέχεια ένας, ένας έρχονται και οι υπόλοιποι παίκτες. Όταν περάσουν όλοι, σηκώνεται ο α' και πηδάει συνεχίζει ο β' ο γ' κάνοντας έτσι έναν κύκλο στο λιβάδι.

Αν ο χώρος δεν επιτρέπει να γίνει κύκλος τότε συνεχίζουν το παιγνίδι αντίστροφα. Άλλη παραλλαγή του παιγνιδιού αυτού είναι να σκύβει ένας και οι άλλοι να πηδούν με τη σειρά λέγοντας ταυτόχρονα "πρώτ' ελιά". Έπειτα ξαναπηδούν λέγοντας "δεύτερα είναι τα κλαδιά". Ξανά πηδούν για τρίτη φορά λέγοντας "τρίτη και άγγιχτη", αλλά αυτή τη φορά δεν ακουμπούν τα χέρια στον σκυμμένο.

Το πήδημα γίνεται στον αέρα και όποιος αγγίζει "καίγεται" και παίρνει τη θέση του σκυμμένου.

Καμιά φορά αυτός που σκύβει κάνει και zaβολιές· ανασπώνει πιο ψηλά το κορμί του για να τον αγγίξει ο άλλος που

πηδάει. Σ' αυτή την περίπτωση, αν τ' άλλα παιδιά τον αντιληφτούν, βάζουν τις φωνές και τον συνετίζουν.

Ο γκουτούλιανος ή γκουτρούβολος

Κάτω από το χωριό, στα Καρνάρια, είναι ένας μικρός λάκκος. Εκεί μαζεύονταν πολλές φορές τα παιδιά του χωριού και "γκουτροβολιόνταν" (έκαναν τσουλήθρα) από την κορυφή της πλαγιάς ως κάτω μέχρι που κουράζονταν και παρατούσαν το παιγνίδι.

Από το κοκκινόχωμα του λάκκου λερώνονταν τα ρετσινένια παντελονάκια και τρίβονταν κι όλας γι' αυτό οι μανάδες μάλωναν τα παιδιά και προσπαθούσαν να τα εμποδίσουν. Μάταια, όμως, αφού μόλις εύρισκαν την ευκαιρία, "το βιολί τους".

Το ίδιο γινόταν και το χειμώνα στο παγωμένο χιόνι. Πίσω από το Σχολείο έκαναν την τσουλήθρα τους αψηφώντας το κρύο και το βρέξιμο.

Πολλές φορές χρησιμοποιούσαν και σανίδες για να γλυστράνε πιο εύκολα.

Οι πλάκες - παγίδες

Για να πιάσουν πουλιά έστηναν παγίδες που τις έλεγαν «πλάκες», επειδή χρησιμοποιούσαν πέτρινες πλάκες. Αυτές στήνονταν σε πιθανά σημεία που θα πήγαιναν μικρά ή μεγάλα πουλιά να σκαλίσουν για να βρουν τροφή.

Όταν επισημαίνονταν η κατάλληλη θέση, ίσιωναν το μέρος και τοποθετούσαν μια, όσο γινόταν, τετράγωνη πέτρα (το "μαξιλάρι").

Δίπλα της τοποθετούσαν μια πλάκα

σε ό,τι σχήμα την εύρισκαν. Με το σουγιά, που ήταν απαραίτητος για πολλές δουλειές, έκοβαν λεπτά ξύλα για το στήσιμο της παγίδας. Δυο μακριά (κατώξυλα) ένα πιο κοντό (καβαλάρης) και ένα κοντό κι' αυτό που το πελεκούσαν από τις δυο μεριές, να γίνει πλακέ (παΐδα). Όταν λοιπόν, ήταν όλα τα υλικά έτοιμα, γινόταν το στήσιμο.

Σήκωναν την πλάκα με μια κλίση προς το "μαξιλάρι" και αφού τοποθετούσαν την παΐδα λίγο πλαγιαστά στο μαξιλάρι, ακουμπούσαν τον καβαλάρη στο πάνω μέρος της παΐδας ώστε να στηρίζει την πλάκα. Στο κάτω άκρο της παΐδας έμπαιναν τα δυο κατώξυλα που κρατούσαν το κάτω μέρος της πλάκας στην παΐδα κάνοντας ένα (Λ). Έτσι στηριζόταν η πλάκα και μόλις το πουλί πήγαινε να φάει τους σπόρους που έριχναν ανάμεσα στα κατώξυλα (στο χώμα), τα άγγιζε και έπεφτε πάνω του η βαριά πλάκα. Εκτός από πουλιά, πιάνονταν και ποντίκια στις πλάκες. Κάθε μέρα γινόταν επιθεώρηση στις στημένες πλάκες και ό,τι πουλιά έπιαναν τα΄ψηναν παρέα. Καμιά φορά η μια παρέα έκλεβε τα πουλιά της άλλης, γι' αυτό δεν φανέρωναν τα σημεία που έστηναν τις πλάκες.

Οι ντραγατσιές

Μεγάλη ευχαρίστηση ένιωθαν τα παιδιά φτιάνοντας "ντραγατσιές" πάνω στα δέντρα.

Την εποχή που γίνονταν τα σταφύλια διάλεγαν στ' αμπέλι το κατάλληλο δέντρο και έφτιαναν τη ντραγκατσιά για να φυλάνε τα σταφύλια από τους κλέφτες, τα ζωα και τα πουλιά. Ντραγατσιές όμως έκαναν και σε δέντρα κοντά στα σπίτια, στ' αλώνια ή στους κήπους.

Διάλεγαν ένα μεγάλο δέντρο με διχαλωτά κλωνάρια και τοποθετούσαν από διχάλα σε διχάλα μακριά ξύλα σαν καδρόνια. Επάνω σ' αυτά έδεναν σταυρωτά με σχοινιά ή σύρματα άλλα ξύλα και βέργες. Πάνω σ' αυτά, τέλος, άπλωναν λεπτά κλωνάρια δέντρων με φύλλα, χόρτα ή φτέρες κι έτσι γινόταν μια κρεβατίνα.

Εκεί σκαρφάλωναν με σβελτάδα κι ανεβοκατέβαιναν, παίζοντας διάφορα παιχνίδια.

Και μια που αναφερθήκαμε στ' αμπέλια, ας σημειώσουμε και τούτο: για να φοβούνται τα πουλιά έβάζαν σκιάχτρα από παλιά ρούχα και λουρίδες από πανιά, ενώ για τα αγρίμια το βράδυ χτυπούσαν κατά διαστήματα παλιοντενεκέδια.

Σ.Τ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 40-41 Στέφανος Σερίφης (1916-1998)

Επιμέλεια: Νίκος Β. Φασούλης

Το παρακάτω κείμενο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Τα καντσιώτικα», τεύχος 30/2003 και η απήχηση του ήταν ιδιαίτερα συγκινητική. Με την παρότρυνση και τη βοήθεια του αγαπητού Πυρσογιαννίτη Βασίλη Παπαγεωργίου προστέθηκαν κάποια νέα στοιχεία και προχωρήσαμε στην ανάδειξη ολόκληρου 32σέλιδου χειρόγραφου, αποβλέποντας στη συμβολή και τον εμπλουτισμό της τοπικής ιστορίας της περιοχής των Μαστοροχωριών. Οι πρώτες 15 σελίδες ξαναδημοσιεύονται σήμερα και στο φιλόξενο περιοδικό «Κόνιτσα», οι δε υπόλοιπες ευελπιστούμε να δημοσιευθούν στο επόμενο τεύχος.

Την αφορμή έδωσε ο αγαπητός Δημήτρης Χριστοφιλάκης, φίλος με ξεχωριστές ευαισθησίες για την ιστορία και τον πολιτισμό μας, ο οποίος έχει στην αξιόλογη συλλογή του το παρακάτω σπουδαίο χειρόγραφο του αείμνηστου συντοπίτη μας Στέφανου Σερίφη(1916-1998). Μεγαλόψυχα μου επέτρεψε τη δημοσίευσή του και τον ευχαριστώ.

Ο Στέφανος Σερίφης, ήταν γιός του Κωνσταντίνου και της Δημητρούλας, γεννήθηκε στην Πυρσόγιαννη το 1916 εργάστηκε κυρίως στην Καρδίτσα στην οποία και εγκαταστάθηκε μόνιμα από το έτος 1949. Στην ίδια πόλη είχαν εγκατασταθεί και τα άλλα αδέρφια του, όλοι τους κτίστες κατα-

γόμενοι από την ιστορική οικογένεια των Σεριφαίων¹.

Ο Στέφος θεωρούσε τη δράση του κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '40 ως την πιο υψηλή στιγμή της ζωής του. Είχε πλήρη συνείδηση του γεγονότος ότι είχε επιτελέσει στο ακέραιο το καθήκον του, όταν η Ελλάδα έδινε τον τιπάνιο αγώνα ενάντια στον ολοκληρωτισμό. Μόλις είχε υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία στα Οχυρά του Ρούπελ, όταν τον Σεπτέμβριο του 1940 ξανακλήθηκε να υπηρετήσει ως έφεδρος υπαξιωματικός στο λόχο προκάλυψης της Βούρμπιανης, ο οποίος είχε ενταχθεί στο ανεξάρτητο τάγμα προκάλυψης της VIII Μεραρχίας με έδρα την Κόνιτσα, αλλά υπαγόταν στο Απόσπασμα Πίνδου του Συνταγματάρχη Δαβάκη Κωνσταντίνου και ανήκε στον κεντρικό του Υποτομέα με διοικητή τον Αντισυνταγματάρχη Μυσίρη Δημήτριο και έδρα τη Λυκόρραχη².

¹ Η οικογένεια Σερίφη θεωρείται από τις πιο παλαιές της Πυρσόγιαννης. Γενάρχης υπήρξε ο Παπαναστάσης, το επώνυμο Σερίφης είναι νεότερο. Ο Κύρκας Σερίφης (1848-1941) μπακάλης και μουχτάρης της τουρκοκρατούμενης Πυρσόγιαννης υπήρξε αγαπητός σημαντικός παράγοντας του χωριού. Αργύρης Π.Π. Πετρονώτης, Βασίλης Γ. Παπαγεωργίου, Μάστοροι Χτίστες από τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας, Νομ. Αυτ/ση Ιωαννίνων, Ήπειρος Α.Ε., Ιωάννινα 2008, σελ. 327.

² Λυκόρραχη, σήμερα Κεφαλοχώρι, στο οποίο

Ο Σ.Σ. έδωσε το παρών στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο ως δοξασμένος νικητής και όταν βρεθήκαμε κάτω από την μπότα του βάρβαρου κατακτητή εντάχθηκε από το Νοέμβριο του 1942 μέχρι τέλους Φεβρουαρίου του 1943 στο Ε.Α.Μ. και από το Μάρτιο του 1943 μέχρι τον Οκτώβριο του 1944 στον ΕΛΑΣ συμμετέχοντας στο 85^ο Σύνταγμα Κονίτσης – Ζαγορίου, με το οποίο πρωταγωνίστησε στις 26 Μάρτη του 1944 στη νικηφόρα Μάχη της Δόβιανης ενάντια των Γερμανών και επαινέθηκε για το «παράτολμο και ηρωικό κατόρθωμα».³

Η προσέγγιση στο 32 σελίδων χειρόγραφο στο πλαίσιο της επιμέλειας αποτελεί πολυσύνθετη εργασία, γιατί πρωτίστως πρέπει το κείμενο αυτό να αναγνωρισθεί, να γίνει δεκτό και στη συνέχεια να αξιοποιηθεί αναδεικνύοντάς το όσο το δυνατόν καλύτερα, επειδή δε ανήκει στο Έπος του '40 προβληματίζει περισσότερο και απαιτείται μια πολύ πιο προσεκτική στάση. Το πρώτο έχει να κάνει με τον συγγραφέα, αφού το έγραψε όταν αυτός ήταν στην ηλικία των 75 ετών, ύστερα από πενήντα χρόνια περίπου από τα ιστορικά γεγονότα, με σκοπό να δοθεί για δημοσίευση στον συγχωριανό του Τάκη Αδάμο (1914-1991), Ευρωβουλευτή τότε, ο οποίος πιθανότητα δεν το παρέλαβε. Το δεύ-

επιτεύχθηκε η πρώτη νίκη της αντεπίθεσης στις 1 Νοεμβρίου 1940. ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. φ. 668/Γ/1 Έκθεση πεπραγμένων υπό του Αν/χου Μισύρη Δημ., σελ. 52-55 και Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης-Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ. 195-198.

³ Σερίφης Στέφανος, 4σέλιδο αδημοσίευτο χειρόγραφο.

τερο σχετίζεται με το γεγονός ότι αναδεικνύεται μετά το θάνατό του. Θέματα τα οποία δημιουργούν δυσκολίες, αφού δεν υπάρχει η δυνατότητα της διασαφήνισης σε σημεία που δε βοηθάει η διατύπωση στην κατανόηση. Επακόλουθο είναι σε πολλές περιπτώσεις να μη μεταφέρονται ορθά τα ονόματα, τα τοπωνύμια και οι ημερομηνίες. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνεται μια προσπάθεια για αποκατάσταση των ανακρίβειών μέσω της βιβλιογραφίας. Όμως και πάλι κάποια σημεία θα παραμείνουν αδιευκρίνιστα.

Όσο αφορά την κυρίως γλωσσική επιμέλεια του κειμένου βασικό μέλημα αποτέλεσε η διαφύλαξη και η ανάδειξη του προσωπικού ύφους του Σερίφη διατηρώντας τη σύνταξη, ωστόσο κρίθηκε σκόπιμο να διορθωθούν τα όποια γραμματικά λάθη. Ακόμα επειδή ο χώρος στο φιλόξενο περιοδικό «Κόνιτσα» είναι περιορισμένος, η δημοσίευση θα πραγματοποιηθεί σε δύο συνέχειες. Η παρούσα αποτελείται από τις πρώτες 15 σελίδες, οι οποίες κατά την ταπεινή άποψή μου έχουν ιδιαίτερο τοπικό ενδιαφέρον για τα χωριά των Μαστοροχωρίων, καθώς ο λόχος προκάλυψης της Βούρμπιανης⁴ αποτελούνταν από επιστρατευμένους μόνιμους κατοίκους της περιοχής. Ο Σ.Σ. αναφέρεται με αφοπλιστική ειλικρίνεια και εξομολογητική διά-

⁴ «Ο Λόχος αυτός είχε τα παρακάτω φυλάκια προκαλύψεως το 21^ο στη θέση Γκόλιο, το 22^ο στη θέση Πέτσιο, το 23^ο στη θέση Μπάτρα και το 24^ο στη θέση Κουκούλι, τα οποία κάλυπταν τη συνοριακή γραμμή από θέση Γκόλιο μέχρι Τσουμοπέτσκο.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668/Α/1, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ.7.

θεση στο κλίμα που επικρατούσε στην ελληνοαλβανική μεθόριο λίγες μέρες πριν από την παλική εισβολή αλλά και στα συγκλονιστικά πολεμικά γεγονότα της πρώτης εβδομάδας, ήτοι : την υποχώρηση, την ανασύνταξη και τη νικηφόρα αντεπίθεση.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 40-41 (κείμενο Στέφανου Σερίφης)

Ήτανε για τρίτη φορά που με καλέσανε για στρατιώτη, η πρώτη ήταν κληρωτός στα Ιωάννινα, απολύθηκα από τα βουλγαρικά σύνορα, από το οχυρό του Ρούπελ στις αρχές του 1939. Το ίδιο Καλοκαίρι με καλέσανε για λίγους μήνες στην Κόνιτσα και την τρίτη φορά με καλέσανε στη Βούρμπιανη στο λόχο⁵ του λοχαγού Καντάρ⁶. Ήτανε μάλλον Σεπτέμβριος, αφού μείναμε λίγες μέρες στο λόχο με στείλανε με την ομάδα μου στο 23^ο φυλάκιο που είναι επάνω από το χωριό Χιονιάδες. Εκεί αντικαταστήσαμε τη φρουρά που ήτανε με αρχιφύλακα το λοχία Στέφανο Ζωγράφ⁷, δάσκαλο από τις Χιονιάδες. Μείναμε μια μέρα μαζί για να μας κατατοπίσουν. Οι σχέσεις με τους Ιταλούς ήτανε μπορούμε να πούμε φιλικές. Είχανε καθημερινά

⁵ Οι μαχητές του Λόχου Βούρμπιανης συγκροτούσαν 4 διμοιρίες με 3 ομάδες η κάθε μια, την ομάδα Διοικήσεως και την ομάδα Μεταγωγικών. Περιοδικό Κόνιτσα τεύχος 64/1995, σελ.203.

⁶ «Διοικητής Λόχου: Έφεδρος Λοχαγός Δημήτριος Καντάρ⁶, Διμοιρίτες: Ανθυπολοχαγοί Κατσένης Μιχαήλ, Πρωτοσυγκέλλου Χαρίλαος, Λαζόπουλος Λάζαρος, Ανθυπασπιστής Καλλιανέσης Ηλία» ο.π.

⁷ «Ομαδάρχης της 8^{ης} ομ., Γ διμοιρίας.» ο.π.

επαφές, το ίδιο συνεχίσαμε και εμείς. Την ομάδα μου την αποτελούσαν έφεδροι στρατιώτες. Εγώ ήμουνα ο μικρότερος. Όλοι τους ήτανε Πυρσογιαννίτες, αναφέρω τα ονόματά τους: Στέφανος Σερίφης λοχίας, Δημήτριος Φλίντρης δεκανέας, ένας Βουρμπιανίτης δεκανέας που δε θυμάμαι το όνομά του, ο Σπύρος Μαζιώτης, Σωτήρης Σερίφης, Παύλος Σερίφης, Ιωάννης Βέτσας, Τηλέμαχος Σερίφης, Κώστας Σούρλας, Λεωνίδας Φρόντζος, Βασίλειος Κουλούρης, Ζαχαρίας Πανάγιος, Μιχάλης Τσάγκας από τη Ζέρμα, κάποιος Κυπαρίσσης από Οξυά, ο Βασάκος από το Πληκάτι και στις αρχές που πήγαμε ήταν και ο Διονύσης Τσιρώνης. Επίσης και ένα άλλο παιδί, ήταν κληρωτός, μάλλον από την Πελοπόννησο, από την Πάτρα, δε θυμούμαι το όνομά του⁸. Πιο πάνω από εμάς στην ψηλότερη κορυφή ήταν το παρατηρητήριο του λόχου⁹ με τον ανθυπασπιστή Ηλία Καλιανέση, με έξι στρατιώτες που δε θυμάμαι τα ονόματά τους. Στις αρχές μένανε εκεί ψηλά. Έκανε δυνατό κρύο και τις τελευταίες μέρες είχανε κατέβει στο φυλάκιο, είχαν στήσει σκηνές

⁸ «4η Ομάδα, Ομαδάρχης: Λοχίας Σερίφης Στέφανος, Δεκανέας Φλίνδρης Δημήτριος, Στρατιώτες Μαζιώτης Σπυρίδων, Σερίφης Σωτήριος, Βέτσας Ελευθέριος, Φρόντζος Λεωνίδας, Φρόντζος Σπυρίδων, Πανάγιος Ζαχαρίας, Σούρλας Κωνσταντίνος, Ζιούνης Θεόδωρος, Σερίφης Τηλέμαχος, Κουλούρης Βασίλειος, Σερίφης Παύλος.» ο.π.

⁹ «Το παρατηρητήριο αυτό ήταν στη θέση Μπάτρα, επί πλέον υπήρχε μια ομάδα πολυβόλων στις Χιονιάδες και μία ομάδα μάχης στο Πληκάτι.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 14.

έξω από το δικό μας φυλάκιο και σπιζόταν από εμάς. Την μέρα πήγαιναν στην κορυφή. Οι Ιταλοί τους είχανε εντοπίσει και τους ενοχλούσαν με την παρουσία τους, δίκως να τους απειλούν. Οι μέρες περνούσαν ήρεμες, η μόνη απασχόληση ήταν η σκοπιά μας την ημέρα, το βράδι ήταν πιο ενισχυμένη. Ξύλα και φωτιά είχαμε μέσα στα φυλάκια. Το συσσίτιο ήταν κάπως καλό. Όλη τη μέρα και όλη τη νύχτα είχαμε παρέα τους Ιταλούς. Αυτοί ήτανε περισσότεροι από εμάς. Ήτανε διμοιρία, με διμοιρίτη έναν ανθυπολοχαγό, το λέγανε Νίνο. Ήταν μορφωμένο παιδί, πολύ ευγενικός. Η παρέα μας ήταν καθημερινή, τις απογευματινές ώρες ερχόταν στο φυλάκιο μας και πολλές φορές πήγαινα και εγώ στο δικό τους, τρώγαμε μαζί και παίζαμε ντόμινο. Προσπαθούσα να μάθω τη γλώσσα τους, κάπως είχα αρχίσει να συνεννοούμαι. Ο Νίνο μιλούσε αρχαία ελληνικά που εγώ δεν τα καταλάβαινα. Το φυλάκιο το δικό μας από το ιταλικό δεν ήταν μακριά, ένα μικρό ύψωμα μας χώριζε. Ίσως να ήταν 200 με 300 μέτρα, πάνω στο δρόμο που πηγαίνει για την Ερσέκα.

Νέα μαθαίναμε από το τηλέφωνο του λόχου και από το μεταγωγικό που ερχόταν κάθε δυο μέρες. Κάθε βράδι ο Καλιανέσης έστελνε δελτίο κινήσεως των Ιταλών στο δρόμο της Ερσέκας. Τις τελευταίες μέρες ήτανε πολύ μεγάλη η κίνηση στον καταυλισμό των Ιταλών, η ραδιοαρβύλα έπαιρνε και έδινε. Όλα έδειχναν ότι θα γίνει πόλεμος. Εμείς μετρούσαμε τις μέρες πότε θα μας αντικαταστήσουν για να κατέβουμε στο λόχο μας. Είχαμε κατα-

στρώσει σχέδια αν μας χτυπήσουν οι Ιταλοί να καλύψουμε το φυλάκιο περί τα 100 μέτρα. Από κάτω ήτανε ένα μικρό δάσος, από το οποίο θα ρίχναμε μερικές ντουφεκιές και να φύγουμε.

Μια μέρα μας τηλεφώνησαν από το λόχο ότι θα έρθει ο λοχαγός. Ετοιμαστήκαμε και περιμέναμε. Πράγματι ήρθε ο λοχαγός Καντάρας¹⁰, μαζί ήτανε και ο συνταγματάρχης Δαβάκης¹¹, ένας ανθυπολοχαγός που νομίζω ότι λεγόταν Ρογκάκος (Βασίλειος) και αρκετοί στρατιώτες. Η μέρα ήταν καλή, παραταχθήκαμε μπροστά στο φυλάκιο και του τα ανάφερα όλα, ότι πίσω στο ιταλικό φυλάκιο ήρθανε πολλοί Ιταλοί, μάλλον λόχος ή τάγμα, ανεβάζανε και αυτοκίνητα. Με σύστησε ο λοχαγός στο Δαβάκη με τα καλύτερα λόγια και με το όνομα Σεριφάγος. Του είπα αν θέλει να πάμε να τους δούμε. Δέχθηκε ο Δαβάκης και με ακολούθησε. Μόλις φτάσαμε στο ύψωμα πήγαινα εγώ πρώτος και ακολουθούσαν και οι άλλοι. Κοντά μου ήτανε ο Δαβάκης. Βρέθηκα μπροστά σε ένα Ιταλό. Με χαιρέτησε και μου είπε αν του επιτρέπω να συναντηθούμε. Με ρώτησε ο Δαβάκης, τί λέει; και του τα είπα. Μου απάντησε δικαίωμά τους είναι να έρθουν. Το είπα στον Ιταλό και σε λίγο

¹⁰ «Καντάρας Δημήτριος, ήταν έφεδρος λοχαγός» (είχε λάβει μέρος στην Μικρασιατική Εκστρατεία). Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης- Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945, α' έκδοση, σ.109.

¹¹ «Από τις 60 ημέρας παραμονής μου στο Επταχώρι τις 40 ημέρες ήταν εν κινήσει.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 7.

γέμισε από πολλούς Ιταλούς αξιωματικούς, περί τους 20. Προσπάθησα να κάνω το διερμηνέα, αλλά δεν τα κατάφερα καλά. Ο Δαβάκης άρχισε να μιλάει με έναν Ιταλό, μάλλον το διοικητή στα γαλλικά. Είπε ο Δαβάκης στον ιπποκόμο του να φέρει τα τσιγάρα, που είχε φέρει για μας για δώρο και τα μοίρασε στους Ιταλούς. Ενθουσιάστηκαν οι Ιταλοί και φέρανε μαρμελάδες και κρασί. Η συνάντηση κράτησε αρκετή ώρα, ίσως και 2 ώρες. Τραγούδησαν οι Ιταλοί τραγούδια φανταστικά. Είπαμε και εμείς τον Εθνικό Ύμνο και το τραγούδι της νεολαίας του Μεταξά. Είπαν και άλλα τραγούδια οι Ιταλοί και είπαν στα ελληνικά μια μικρή Χωριατοπούλα. Χαιρετηθήκαμε και γυρίσαμε στο φυλάκιο. Όταν φτάσαμε στο φυλάκιο ρώτησα τον Δαβάκη να μου πει τι είπανε με τους Ιταλούς και με ρώτησε φοβάσαι Σεριφάγο; Του απάντησα όχι και μου είπε φοβάται ο Γιάννος το θεριό και το θεριό το Γιάννο. Μην φοβάσαι τους ξέρω εγώ τους Ιταλούς δεν έχουνε καρδιά. Φύγαμε πάλι μαζί με τον Δαβάκη, το λοχαγό και τον ανθυπολοχαγό και πήγαμε στο παρατηρητήριο, που ήτανε ο Καλιανιέσης. Ήτανε πολύ ανηφόρα, δυσκολεύθηκε ο Δαβάκης να ανέβει. Από εκεί είδαμε όλον το μικρό κάμπο της Ερσέκας. Είδαμε χιλιάδες αυτοκίνητα, μεταγωγικά, καταυλισμούς και ο Δαβάκης πήρε μια άλλη αντίληψη¹². Μας είπε και πάλι να φυλαγό-

μαστε και ότι θα γίνει πόλεμος. Κατεβήκαμε στο φυλάκιο, μας χαιρέτησαν και φύγανε.

Άλλο ένα επεισόδιο και μετά από λίγες μέρες. Ένα πρωί, ήτανε καλή μέρα, με φώναξε ο σκοπός που ήταν μπροστά στο φυλάκιο ότι στην πυραμίδα ήταν πολλοί Ιταλοί. Βγήκα έξω χωρίς χλαίνη και δίκωχο, βλέπω τους Ιταλούς, λέω στους στρατιώτες να με ακολουθήσουν. Ήμουν άοπλος με μια που είχα, έφθασα στο δρομάκο, που είναι ο αυχέννας. Βρέθηκα μπροστά σε πολλούς Ιταλούς, σάσισα, τους είπα καλημέρα στα ιταλικά. Όλοι με χαιρέτησαν φιλικά. Δε σταμάτησα και ανηφόρησα προς την πυραμίδα. Εκεί ήταν και άλλοι Ιταλοί, οι περισσότεροι αξιωματικοί. Σταμάτησα ακριβώς στην πυραμίδα στο ελληνικό έδαφος. Ήρθαν και οι δικοί μου στρατιώτες. Χαιρέτησαν στρατιωτικά μου έδωσαν το χέρι και με χαιρέτησαν. Πήρα λίγο θάρρος, είδα και το φίλο μου το Νίνο, έκανα δύο βήματα προς το μέρος του, ήρθε κοντά μου και με χαιρέτησε. Με πλησίασαν και άλλοι, άρχισαν να με ρωτάνε τί είμαι, τους είπα, κάτι τους είπε και ο Νίνο. Φώναξα ότι είμαστε Έλληνες και ανέμισα την Ελληνική Σημαία του φυλακίου. Μπροστά μου ήτανε ένας ανώτερος αξιωματικός περασμένος λίγο στα χρόνια, όχι και πολύ παχύς, με μια γλυκιά φυσιογνωμία. Δίπλα του ήταν και άλλοι, αλλά αυτός φαινόταν ότι ήταν επικεφαλής, ήταν συνταγματάρχης ή στρατηγός, δεν έμοιαζε με τους δικούς μας καρabanάδες. Αρχίσα-

¹² «Την εσπέραν της 27^{ης} Οκτωβρίου 1940, τα κύρια στοιχεία της γενικής καταστάσεως στην Περιοχή Ερσέκας-Λεσκοβίκι είχαν ως εξής: Μία Μεραρχία Αλπινιστών μετά βαρέος Πυρ/κου και πιθανώς 50 αρμάτων μάχης.» Ι.Α. Βερνάρ-

δος Δαβάκης- Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ. 29.

νε να μου κάνουν ερωτήσεις. Η πρώτη που μου έκαναν ήταν αν περνάει το ποτάμι του Σαραντάπορου και αν έχει νερό. Δυσκολεύθηκα να καταλάβω τι μου έλεγαν, πάντως τους είπα ότι έχει. Η δεύτερη ερώτηση ήταν να του δείξω που είναι η Φούρκα. Τότε κατάλαβα τι ζητάνε. Αμέσως αυθόρμητα δίχως να διστάσω τον έπιασα από τα μπράτσα και τον γύρισα να κοιτάει κατά την Αλβανία, κάπως βάνουσα και του είπα no Αλβάνια. Ένας άλλος Ιταλός αξιωματικός μου πρότεινε το όπλο να με σκοτώσει. Μπήκε στη μέση ο Νίνος και άλλαξαν κουβέντα. Μου είπαν αν έχει λαγούς να κυνηγήσουμε, γιατί εκείνη την ώρα ένα σκυλί κυνηγούσε. Σήκωσαν τα όπλα με χαιρέτησαν πάλι και φύγανε. Τότε κατάλαβα ότι πήγαν να κάνουν αναγνώριση. Γύρισα στο φυλάκιο και πήρα στο τηλέφωνο το λόχο και ανέφερα τι έγινε. Δε βαριέσαι, φωνή βοώντος. Τότε συνειδητοποίησα ότι θα γίνει πόλεμος και ότι θα ρίξουμε λίγα τουφέκια για την τιμή των όπλων, αυτό έλεγε η ράδιο αρβύλα¹³. Μας είχαν τελείως εγκαταλείψει στο έλεος

¹³ «Ο στρατηγός Παπάγος είπε στον Συνταγματάρχη Γεωργούλη απερχόμενον εις Κοζάνη, αρχές Αυγούστου 1940, πηγαίνετε να ρίξετε μερικές ντουφεκιές για να τηρήσουμε την τιμή των όπλων, διότι το ξέρουμε ότι οι Ιταλοί θα μπουν μέσα» και « Στις αρχές Φεβρουαρίου 1941 ο υφυπουργός Παπαδήμας είπε εις τον υποφαινόμενον (Δαβάκη) ό,τι εκάνατε για μένα είναι θαύματα, εγώ περίμενα ο πόλεμος ν' αρχίσει στη Καλαμπάκα και να τελειώσει στη Λαμία.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 18-19.

των Ιταλών. Πέρασαν πάλι λίγες μέρες και οι Ιταλοί έφυγαν από την κατασκήνωση, μάλλον πιο πίσω από το βουνό. Είχανε τελειώσει το δρόμο. Ήτανε νομίζω Κυριακή ή του Αγίου Δημητρίου απόγευμα, όταν ήρθε στο ύψωμα της πυραμίδας ο ανθυπολοχαγός Νίνος, με φώναξε και πήγα. Ήτανε και άλλοι στρατιώτες Ιταλοί και Έλληνες. Καθίσαμε λίγο και μου ζήτησε οι Έλληνες και οι Ιταλοί στρατιώτες να φύγουνε. Είδα, μου είπε, να έρχεται στο φυλάκιο μας ένα μουλάρι μήπως σας έφερε τα πόστα (γράμματα); Όχι του είπα μας έφερε τρόφιμα. Μου είπε ότι στην Ελλάδα ήρθαν πολλοί Εγγλέζοι, θα γίνει πόλεμος. Δε το ξέρω του είπα. Με ρώτησε, θα πολεμήσετε; Ναι, του είπα εάν παραβιάσετε τα σύνορά μας. Αυτά είναι τα τελευταία λόγια μας. Είπαμε καλή νύχτα και δεν ξανανταμώσαμε. Πήγα πάλι στο τηλέφωνο και το ανέφερα στο λόχο. Αρχίσαμε να ανησυχούμε πολύ, δεν ξέραμε τι να κάνουμε, εκεί που βρισκόμασταν, είμασταν καταδικασμένοι. Ανοίξαμε μια τρύπα στο τζάκι, γιατί αν μας χτυπούσανε από την πόρτα ήτανε αδύνατο να φύγουμε. Εντείναμε την επαγρύπνηση. Το βράδυ φύλαγαν και οι άνδρες του Καλιανέση σκοπιά. Βάλαμε κοντινούς σκοπούς στα σύνορα. Μπορώ να πω ότι όλη τη νύχτα είμασταν άυπνοι. Ανάβαμε φωτιά στο μαγειρειό που ήταν λίγο δίπλα στο φυλάκιο.

Έπαιρνε να ξημερώσει στις 28 Οκτωβρίου, το σκυλί που είχαμε στο φυλάκιο γαύγιζε πολύ. Ήταν ομίχλη, οι σκοποί μας είπαν ότι κάτι συνέβη. Οι Ιταλοί είχανε έρθει στα σύνορα, ήταν πολύ κοντά.

Βγήκαμε έξω, πήραμε τα όπλα και πιάσαμε θέση. Όχι στο χαράκωμα, αλλά κάτω από τις οξιές. Δεν ξέρω εάν είμασταν όλοι. Μου λέει ο Σπύρος, που ήταν σκοπευτής, εάν πήρε κανείς τις ταινίες από το οπλοπολυβόλο, γιατί ο γεμιστής έλειπε. Ήταν ο Σωτήρης Σεριφής και είχαν πάει στο χωριό με τον Τάκη το Φλίντρη. Τρέχω μόνος μου στο φυλάκιο, ήτανε σκοτάδι, δεν τις βρίσκω. Γύρισα στο ύψωμα, παίρνω το δεκανέα από τη Βούρμπιανη, γιατί αυτός τις ήξερε. Πάμε πάλι στο φυλάκιο, εγώ κάθισα στην πόρτα, στα χέρια μου κρατούσα μια χειροβομβίδα MILT με την περόνη βγαλμένη, έκανα λίγα βήματα προς το μαγειρείο, άκουσα τους Ιταλούς να φωνάζουν αβάντι, μου φάνηκε πως με φωνάζανε Στέφανε, πήγα κάτι να πω και πέταξα τη χειροβομβίδα επάνω τους και τρέχοντας ήρθα πίσω από το φυλάκιο. Έσκασε η χειροβομβίδα και τράβηξα το πιστόλι με τις φωτοβολίδες και φώναξα πυρ στα παιδιά. Κάπως σάσισα, πατούσα σκανδάλη από το πιστόλι και δεν έφευγε η φωτοβολίδα. Κατάλαβα ότι πατούσα τον προφυλακτήρα της σκανδάλης, έριξα και δεύτερη φωτοβολίδα και τροχάδην έφτασα στα παιδιά. Αρπάζω το οπλοπολυβόλο και βάζω όλη την ταινία και τη ρίχνω προς τους Ιταλούς. Έκανα όμως ζημιά, γιατί οι Ιταλοί κατάλαβαν ότι δεν τους χτυπήσαμε από το χαράκωμα και γύρισαν τα πυρά επάνω μας. Το δεκανέα που άφησα στο φυλάκιο δεν τον ξαναείδα, έμεινε στο φυλάκιο, δεν ξέρω. Σφύριζαν από πάνω μας τα πρώτα πυρά. Πήρε να χαράζει, εγκαταλείψαμε τις θέσεις μας και πήγαμε

πιο κάτω, στο σημείο που είχαμε ορίσει για συνάντηση, λείπανε πολλοί. Είχε φέξει, οι Ιταλοί κατεβαίνανε προς το φυλάκιο. Παίρνω πάλι το οπλοπολυβόλο και ρίχνω και άλλη μια ταινία, δεν είχαμε άλλη. Ολοταχώς υποχωρούμε, φθάσαμε στο χειμερινό φυλάκιο, κοντά σε ένα εικόνισμα προς το Γοργοπόταμο. Έριχναν οι στρατιώτες μας ριπές για να μας ενθαρρύνουν. Εκεί που κοντοσταθήκαμε, βλέπουμε πιο πέρα είχανε φθάσει οι Ιταλοί. Μας ήρθαν λίγες σφαίρες, πάλι τροχάδην περάσαμε το φυλάκιο και μαζί φύγαμε για τη Βούρμπιανη, αν καθυστερούσαμε λίγο θα μας είχαν σκοτώσει.

Στη Βούρμπιανη μας υποδέχθηκαν σαν ήρωες. Από τα άλλα φυλάκια το 22° και το 24° είχανε πολλές απώλειες. Από το 24° μάλλον δε γύρισε κανείς, από το 22° είχανε και νεκρούς και τραυματίες και αγνοούμενους, αν και ήταν μακριά από τα σύνορα. Εμείς είχαμε έναν ελαφρά τραυματία και 3 αγνοούμενους, το δεκανέα από τη Βούρμπιανη, το Βασάκο και τον Κυπαρίσση. Το 21° φυλάκιο που ήταν ολόκληρη διμοιρία ήταν στο Γκόλιο, το Πυρσογιαννίτικο βουνό. Αρχίσανε να το χτυπάνε, είχε πάει και άλλη διμοιρία για ενίσχυση. Είχαν και αυτοί απώλειες. Οι άνδρες του Καλιανέση δεν ξέρω τι απέγιναν, πάντως ο Καλιανέσης ήρθε μαζί μας.

Δέχθηκα τα συγχαρητήρια του Δαβάκη από τον Λοχαγό. Στο τηλέφωνο που πήρε ο Δαβάκης και ρώτησε τον Καντάρα τι γίνεται, είπε ο Καντάρας, μόνο ο Σεριφάγος το βροντάει. Αν έρθει με το καλό να

μου το φιλήσεις, αυτό μου είπε ο λοχαγός. Έφυγα από το Μέγα Λάκκο και ήρθα στη Βούρμπιανη, πήρα τηλέφωνο στο χωριό ότι είμαστε καλά, γιατί μας είχαν ξεγράψει. Έφτασε αμέσως σύνδεσμος του λόχου να πάω στο Μέγα Λάκκο, είχε φθάσει ένα τάγμα, ο λοχαγός με διατάσσει να πάω προς το Ασημοχώρι και ένα άλλο πήγε προς το Μοναστήρι, γιατί οι Ιταλοί περνούσαν το Βουρμπιανίτικο ποτάμι, κάτω από το Γοργοπόταμο. Τους χτύπησε σκοτώνοντας 1-2 Ιταλούς. Εγώ προχώρησα λίγο, οι στρατιώτες δε με ακολουθούσαν, δείλιασαν, είχε περάσει και η ώρα και γυρίσαμε πίσω. Πήρε να βραδιάζει και όλος ο λόχος συμπύχθηκε για τη Λυκόρραχη, όπου και διανυκτερεύσαμε.

Μπορώ να πω ότι είμαι ο πρώτος Έλληνας που είπε το πραγματικό ΟΧΙ τουλάχιστον στο τομέα της Πίνδου. Το όνομά μου έγινε γνωστό, λέγανε ότι ένας λοχίας έγινε Αξιωματικός. Και πράγματι την τρίτη ημέρα (30 Οκτ.) στο Επαχώρι ο Δαβάκης με περίμενε και μπροστά σε όλο το Λόχο μου έδωσε το χέρι και είπε στον Καντάρα το Σεριφάγο θα μου τον κάνεις αξιωματικό. Πιο κάτω θα γράψω για τη Μάχη στη Λυκόρραχη. "Όταν έφεξε πήραμε το πρωί το ρόφημα και γύρω στις δέκα όλος ο λόχος κινηθήκαμε στα απέναντι υψώματα το χωριού, στο Αγ Γιώργη και πιάσαμε θέσεις¹⁴. Πιο πάνω από εμάς στην Πέτρα Μούκα ήτανε ένας

άλλος λόχος Θεσσαλών¹⁵. Ήτανε καλή μέρα, το απόγευμα ο Θεσσαλικός λόχος άνοιξε πυρά, αλλά δεν κρατήσανε πολύ ώρα και υποχώρησαν. Ήμουνα με το λοχαγό (Καντάρα) ανησύχησε και μου λέγει τρέξε γρήγορα στην Λυκόρραχη, να πάρεις τηλέφωνο στο Επαχώρι τον Δαβάκη, να δεις τι γίνεται. Σαλτάρισα γρήγορα, τροχάδην και σε λίγα λεπτά έφθασα στο χωριό. Δεν υπήρχε τίποτα, ούτε τηλέφωνο, το είχαν εγκαταλείψει οι δικοί μας. Γυρίζοντας πάλι προς το λόχο, μόλις βγήκα από το Χωριό, δέχθηκα τα πρώτα ιταλικά πυρά, αλλά ήτανε από πολύ μακριά, από τα απέναντι υψώματα που ήταν πριν ο δικός μας λόχος των Θεσσαλών¹⁶ και είχανε υποχωρήσει. Με περίμενε ο Καντάρας ανήσυχος, μου είπε κάτσε εδώ και θα πάω εγώ στο Χωριό και αν δεις σε εκείνο το αλώνι φωτιά θα πάρεις τους άνδρες και θα έρθεις. Του

¹⁵ «Εκεί, κατόπιν της υπ' αριθ. 33 διαταγής του Αποσπάσματος, εξέδωκε διαταγή νέας αμυντικής εγκαταστάσεως των τμημάτων επί της γραμμής: Πάτωμα-Άγιος Γεώργιος-Σιουμολάζαρη, καθ' όσον ο ταγματάρχης Νικήτας Θωμάς με τους λόχους 2^ο, 9^ο, 11^ο, και III πολ/χίαν μείον διμοιρία ως και τον ουλαμόν 7^{ου} λόχου Ρογκάτου Β. θα κατελάμβανε την γραμμήν Άνω Αρρένα-Μούκα-Πάτωμα.», Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης-Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ.137.

¹⁶ Ο Ταγματάρχης Νικήτας Θωμάς ήταν διοικητής του 3^{ου} τάγματος πεζ. και είχε καταγωγή από τη Μαγούλα Καρδίτσας, έπεσε μαχόμενος το 1941 στα οχυρά Ρούπελ, στην Κερκίνη (Μπέλλες). Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης- Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ.276.

¹⁴ Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης- Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ. 137-138

είπα ότι το χωριό βάλλεται από ριπές όπλων. Δεν πρόλαβε να φύγει ο Καντάρας και αρχίσανε να πέφτουν οι πρώτες οβίδες. Οι στρατιώτες αρχίσανε να εγκαταλείπουν τις θέσεις τους... εγώ πήγα στο δικό μου οπλοπολυβόλο που ήταν στο χείλος ενός γκρεμού, μαζί ήταν ο στρατιώτης από την Πελοπόννησο με τον Γιάννη το Βέτσα, άρχισα να βάζω προς τους Ιταλούς. Εκεί ήρθε ο Σπύρος ο Μαζιώτης και μου λέει ότι ο στρατιώτης Χαλκιάς (Σωτήρης) σκοτώθηκε (29 Οκτωβρίου στη Λυκόρραχη). Τους είπα να φύγουν και εγώ με το Γιάννη και τον Πατρινό έμεινα για λίγη ώρα εκεί. Κατηφορίζοντας την απότομη σάρα φθάσαμε στο ρέμα της Λυκόρραχης. Εκεί βρήκαμε αρκετούς στρατιώτες κρυμμένους στις πέτρες, τους φώναξα να με ακολουθήσουν. Ανηφορίζοντας προς το Βούγκουρνο μαζευτήκαν αρκετοί. Από τους αξιωματικούς δεν ήτανε κανείς¹⁷. Πήρε να νυχτώνει, δεν ξέραμε τι να κάνουμε, άρχισε να νυχτώνει, να βροντάει και να αστράφτει, έπιασε δυνατή βροχή, έβαλα δυνατή φωνή να φύγουμε γιατί οι Ιταλοί μπήκανε στη Λυκόρραχη και να πάμε προς τη Ζέρμα. Δεν με ακολούθησε κανείς παρά μόνο ο Γιάννης ο Βέτσας με τον Πατρινό, οι άλλοι θέλανε να παραδοθούν. Αφού απομακρυνθήκαμε αρκετά μαζευ-

¹⁷ «Διέταξα τον λόχον Βούρμπιανης να συμπτυχθεί και συγκεντρωθεί πλησίον του Σ.Δ. υποτομέως. Ούτος περί το μεσονύκτιον ευρίσκετο Δυτικώς του υψ. 1137, παρά της οδού Λυκόρραχης-Πριάσωπος.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. φ.668.Γ. Έκθεση πεπραγμένων του Αντρχου Μισύρη Δημητρίου, σ. 37.

τήκαμε κάτω από ένα δένδρο ως το πρωί, γίναμε μούσκεμα ως το κόκαλο. Είμασταν κοντά στο Μοναστήρι της Ζέρμας. Μόλις φθάσαμε έξω από το χωριό βρήκαμε ένα Παπά (Παπαδημητρίου Μαργαρίτης του Δημ. 1911-1948), το ρωτήσαμε τι είναι στο χωριό, μας είπε στρατιώτες σαν και εσάς. Βρήκαμε αρκετούς άνδρες του λόχου εκεί στο σχολείο. Με φώναξε ο Τσάγκας και πήγα στο σπίτι του, είχε μια καλή φωτιά η μάνα του στο τζάκι, μου έβαλε τηγανίτες με τυρί από κουζίνα (ασκός από επεξεργασμένο δέρμα κατσικιού) και αφού ξεκουράστηκα καλά κινήσαμε να φύγουμε. Στο σπίτι ήτανε ένας άλλος Παπάς (Τσάγκας Κωνσταντος του Στεφ. 1888-1948) που συμβούλεψε τι να κάνουμε όταν πάμε στο Επαχώρι στο Δαβάκη. Να του πούμε αν οι αξιωματικοί μας, που έχουν ορισθεί, θέλουν να πολεμήσουμε καλώς, αν όχι να πετάξουμε το όπλο και να γυρίσουμε στα σπίτια μας¹⁸. Στην πλατεία του χωριού είχανε συγκεντρωθεί περί τους 70 με 80 στρατιώτες, αξιωματικός κανείς¹⁹. Τα πο-

¹⁸ «Μετά το μεσονύκτιον μετέβην εις τη θέσιν εις την οποία ευρίσκετο ο λόχος Βούρμπιανης. Εύρον το λοχαγό Καντάρα κοιμώμενον. Του ανακοίνωσα προφορικώς τη Δ/ταγή του Αποσπάσματος και τον διέταξα άμα καταλάβει δια του λόχου και της διμοιρίας πυρ/βολων την γραμμην Βούγκουρνον – Γκουστερίσαν (περ. Λυκόρραχης), με την πληροφοριαν ότι το πρωίαν θα του έδιδον την διαταγήν, επειδή μου εξετήθη τούτο.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. φ.668.Γ., Έκθεση πεπραγμένων του Αντρχου Μισύρη Δημητρίου, σ. 38.

¹⁹ «Λοχαγός Καντάρας, δεν έμαθον ακόμα δια πάσαν αιτία παραλαβών τον λόχον τας πρωίνας ώρας, προτού ξημερώσει ανεχώρησεν δια

λυβόλα τα είχαν αφήσει φορτωμένα στα μουλάρια. Εγώ πήρα την ευθύνη και ακολουθώντας το μονοπάτι μες στο μπουγάζι φθάσαμε στο Επαχώρι μετά το μεσημέρι (30/11), εκεί βρήκαμε τους άλλους που είχαν φθάσει το προηγούμενο βράδυ (29/11). Με συνεχάρη ο Δαβάκης και είπε στο λοχαγό το Σεριφάγο θα μου τον κάνεις Αξιωματικό. Μάθαμε ότι τον Καντάρα²⁰ τον παρατήρησε δριμύτατα.

Μείναμε εκεί νομίζω δυο μέρες. Πήγαν οι στρατιώτες των πολυβόλων και βρήκαν τα πολυβόλα με τα μουλάρια στο Βούγκουρνο (Λυκόρραχης), γιατί οι Ιταλοί δεν ανέβηκαν (πέρασαν) από εκεί. Ξεκουραστήκαμε και ανασυνταχθήκαμε, ήρθαν και οι πρώτες ενισχύσεις. Ήτανε πρωί την πέμπτη ημέρα του πολέμου, ο

Επαχώριον, άνευ διαταγής και χωρίς να ειδοποιήσει ή αναφέρει δια την ενέργειαν ταύτην... Όλην ταύτην την θλιβεράν κατάστασιν αντελήφθην την πρωϊαν (30 Οκτ.) ότι εις του Σ.Δ. μεταβάς εις τη θέσιν όπου την νύχτα ευρίσκετο ο λόχος Καντάρα ίνα δώσω την ανωτέρω υπ' αριθ. 40 έγγραφον διαταγήν και να οδηγήσω εις τας θέσεις τας οποίας έπρεπε να καταλάβη ...» .» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. φ.668.Γ. Έκθεση πεπραγμένων του Αντρχου Μισύρη Δημητρίου, σ. 40.

²⁰ «Κατά την 30^η Οκτωβρίου ευρέθησαν εν σχετική διαλύσει τα τμήματα του ΙΙ υποτομέως. Ο Αντρχης Μυσίρης εκράτησεν την γραμμήν Κάτω Αρρένα-Πριάσωπος-Μπουχέτσι μη δυνηθείς να κρατηθεί επί της τοιαύτης Βούγκουρνος-Γκουστερίτσα ως όριζεν αυτό διαταγή του Διοικητού Αποσπάσματος. Ο λόχος Καντάρα (εφεδρεία Αντρχου Μυσίρη) έφυγεν προς Επαχώριον, παρασύρας και την πυρχίαν Μπούκουρη.» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 26.

καιρός ήτανε καλός²¹. Ξεκινήσαμε για την πρώτη επίθεση, ανηφορήσαμε από το Επαχώρι για τον Αη -Λιά της φούρκας όλος ο λόχος. Μαζί μας ήταν και ο Δαβάκης και ένας ταγματάρχης και αυτός μεγάλος στα χρόνια (Καραβίας Ιωάννης 1899-1994). Πρωτού φθάσουμε στην κορυφή του δρόμου βρήκαμε ένα πολυβόλο ορειβατικό που έκανε βολή σε μια Ιταλική φάλαγγα που ανηφόριζε από τη Φούρκα προς τη Σαμαρίνα. Τα μεταγωγικά μας ήταν στου Ρωμιού τη βρύση. Σταματήσαμε λίγο στην κορυφή και μας μίλησε ο ταγματάρχης. Το μόνο που θυμάμαι που είπε ήτανε ότι θα κάνουμε επίθεση στους Ιταλούς για να τους εγκλωβίσουμε και ότι στόχος μας ήταν ο Αη -Λιάς της Φούρκας. Μια μέρα όλοι μας θα πεθάνουμε, ας πεθάνουμε σήμερα για την Πατρίδα. Στα χέρια του κρατούσε μια αραβίδα. Μου λέει ο Καντάρας, εμπρός Σεριφάγο κάνε το σταυρό σου και τράβα μπροστά. Ξεκίνησα, με ακολούθησε ο ανιψιός του Καντάρα, ένας δεκανέας, ο Καντάρας, ο ταγματάρχης, όλοι οι στρατιώτες και ο ίδιος ο Δαβάκης καβάλα στο άλογο. Μία ολόκληρη φάλαγγα κατηφορίζαμε προς το Φουρκιώτικο Λάκκο, δεν βαδίσαμε 200-300 μέτρα μας ήρθαν οι πρώτες οβίδες, δημιουργήθηκε πανικός, ατάραχος ο Δαβάκης επάνω στο άλογο, ήτανε πίσω μου, φώναζε βαδίστε. Κάπως

²¹ «την 31^η εστάλη Λόχος Καντάρα εις ΖΟΥ-ΖΟΥΛΙΝ προς ενίσχυσιν Βασιλόπουλου. (Λοχαγός, διοικητής του 2^{ου} λόχου, του 1^{ου} τάγματος)» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 27.

δειλιάσαμε, ο Σπύρος Μαζιώτης μου είπε που μας πας, θα μας σκοτώσεις, εμείς έχουμε οικογένειες. Του πήρα το οπλοπολυβόλο και του έδωσα το δικό μου το όπλο, του είπα κάνε ό,τι θέλεις και συνέχισα το δρόμο. Έφθασα στο Λάκκο το Φουρκιώτικο, είχε λίγο νερό, προσπάθησα να περάσω, με βάρυνε το οπλοπολυβόλο και οι ταινίες. Μπήκα μέσα και άρχισα να ανηφορίζω.

Στη Ζούζουλη άρχισε η μάχη (1/11), ο λόχος του Διάκου προχώρησε να καταλάβει την Τσούκα πέτρα, τον απέκρουσαν οι Ιταλοί αλλά είχαν μεγάλες απώλειες. Σταμάτησε ο Δαβάκης και λέει στον Καντάρα, γύρνα πίσω γρήγορα να πας να ενισχύσεις το Διάκο (πρώτος Νεκρός Έλληνας Αξιωματικός του ελληνοϊταλικού Πολέμου)²² για να μη μας κυκλώσουν οι Ιταλοί. Ο Δαβάκης πήγε για τον Αη Λιά, είχε προχωρήσει και όλος ο λόχος δίπλα μας. Εμείς γυρίσαμε στη Ζούζουλη, ευτυχώς που οι Ιταλοί δεν προχώρησαν, μείνανε στην Τσούκα πέτρα. Μείναμε όλη τη μέρα πάνω από

²² «Υπολοχαγός Διάκος Αλέξ. επί κεφαλής λόχου εμπροσθοφυλακής του 1^{ου} τάγματος λοχ. Βασιλόπουλου, κινούμενος εν τη κατευθύνσει Τσούκα – Φούρκα την 10^η ώραν της 1^{ης} Νοεμβρίου προσέκρουσεν εις ισχυράς εχθρικές αντιστάσεις...Ο υπολ/γος Διάκος ανασυγκροτεί τον λόχον του δια τρίτην φοράν και αναλαμβάνει δια τέταρτην φοράν επίθεσιν κατά του υψωμ. Τσούκας, διαρκούσης της οποίας επί κεφαλής του λόχου του δέχεται ριπήν πολυβόλου περί ώραν 11:30-12:00 και πίπτει Νεκρός. Ετάφη εις το Νεκροταφείο Ζούζουλης.(2/11)». Έκθεσις 25-9-1941 του Ταγματάρχου Καραβία Ιωάννη προς το Β' Σ. Στρατού. Ι.Α. Βερνάρδος Δαβάκης- Πίνδος, Δημητράκος Α.Ε., 1945 α' έκδοση, σ.203-204.

το χωριό, το βράδυ κοιμήθηκα μέσα σε μια αχυρώνα και σκεπάστηκα με τα άχυρα. Την άλλη μέρα το απόγευμα ανεβήκαμε στην Τσούκα Πέτρα, οι Ιταλοί είχαν φύγει. Το βράδυ χιόνισε και έκανε πολύ κρύο. Ο Δαβάκης έμεινε στο Αη Λιά, εκεί ήταν πολύ λίγοι και ο Δαβάκης τραυματίστηκε (2/11)²³. Ο Ιταλοί στρατιώτες ανεβήκανε

²³ «Τέλος ότου Διοικητής του Απ/σματος εν τη επιθυμία του να καταλάβη το ΤΑΜΠΟΥΡΙ εντός της ημέρας της 2ας Νοεμβρίου δια τακτικούς λόγους σοβαρωτάτους, ών υποχρεωμένος να ευρίσκεται έφιππος μεταξύ των ανδρών του προς παραδειγματισμόν των, δια λόγους ελλείψεως συνδέσμου και να λάβη η επιχείρησις καλόν ρυθμόν, ετραυματίσθη θανασίμως. Εις τον σπεύσαντα προς αυτόν εν δακρύσις ταχματάρχην Καραβίαν, μόνο οδηγίας έδωσεν διατάξας τούτο να ασχοληθή με τον αγώνα και όχι με τον τραυματίαν» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 32. Η άλλη εκδοχή περί του τραυματισμού: Ετραυματίσθη ουχί εν ώρα μάχης, αλλά εις τα μετόπισθεν... πορευόμενος λοιπόν ο Συν/ρχης Δαβάκης προς Προφήτην Ηλία Φούρκας, ώρας τινάς πριν ημείς φθάσωμεν εκεί, συνάντησε Έλληνας στρατιώτας μετάγοντας αιχμαλωτισθέντας Ιταλούς αξιωματικούς και στρατιώτας ότε, αφιππεύσας, κατάφερε ράπισμα δια του χειρός του εις ένα εκ των δύο αξιωματικών, όστις χωρίς να χάση καιρόν εξήγαγε το πιστόλιον του και επυροβόλησε σχεδόν εξ επαφής τον Συνταγματάρχην. Επιστολή Χασιώτη Ηλία, Αξιωματικού Χωρ/κής ε.α. στο ΓΕΣ στις 12-11-1965. **Σημ.Επ.** Την ίδια περιγραφή για τον τραυματισμό του Δαβάκη μου είχε διηγηθεί το έτος 1985, όταν ήμουν γραμματέας της Κοινότητας Δροσοπηγής, ο αείμνηστος Μιχάλης Καπλάνης. Ήταν μια προφορική μαρτυρία, την οποία δεν αποδεχόμουν τότε καθώς δεν μπορούσα να αμφισβητήσω την υποτιθέμενη αμεροληψία των ιστορικών κειμένων.

σου Ράμου τη βρύση. Η επίθεσή μας ήταν γενική από τη Λυκόρραχη μέχρι τη Σαμαρίνα. Την άλλη μέρα ανεβήκαμε στου Ράμου τη βρύση, μείναμε εκεί 2-3 ημέρες, έπεσαν τα πρώτα χιόνια, έκανε κρύο και ανάβαμε μεγάλες φωτιές. Μια μέρα ανέβηκα στο Σμόλικα για να συνδεθούμε με ένα λόχο Θεσσαλών, μαζί μου είχα το Λευτέρη Βέτσα και το Ζαχαρία Πανάγιο. Κατεβήκαμε μετά στη φούρκα και εκεί καθίσαμε λίγες μέρες, είχαν νικηθεί οι Ιταλοί. Μια μέρα ήρθαν τα παλικά αεροπλάνα πάνω από τη Φούρκα, μας βομβαρδίσανε, οι οβίδες έπεσαν κάτω από το χωριό, δεν έκαναν καμία ζημία²⁴. Κάθισα με ένα πολυβόλο και έκανα βολή, ήτανε πολύ ψηλά. Συνεχίσαμε την προέλαση για την Καστιανή, επάνω από τη Γύφτισσα, έβρεχε και είχε πολύ λάσπη. Το πρωί είμασταν στο Σαραντάπορο, περάσαμε μέσα είχε πολύ νερό (4/11). Φτάσαμε στην Πυρσόγιαννη, πήγαμε στο σπίτι μαζί με τον αδελφό, το Παύλο. Έφτιαξε η Μάνα πίτα, αλευρόπιτα, φάγαμε, πήραμε και από ένα ζευγάρι κάλ-

τσες, μας έδωσε την ευχή του ο Παππούς και μας είπε: εσύ Παύλο έχεις οικογένεια να φυλάγεις, εσύ Στέφο θέλω να μη με ντροπιάσεις, σε κάνω κουρμπάνι (σε θυσιάζω) για την Πατρίδα.

(Συνεχίζεται)

Πυρσογιαννίτες στρατιώτες την περίοδο 1938-1939 στα Ιωάννινα. Διακρίνονται: καθιστοί από δεξιά Στέφανος Σερίφης, Σπύρος Μaziώτης και Γιώργος Παπαγεωργίου. Όρθιοι από αριστερά Νέστωρας Παπαδημητρίου, Παναγιώτης Τζάφος και Τηλέμαχος Σερίφης.

Φωτογραφία από το αρχείο του περιοδικού «Αρμολόι».

²⁴ «Γενικώς εις την Πίνδον η αεροπορική δράσις αμφοτέρων των αντιπάλων ήτο μηδαμινή, ευτυχώς δι' ημάς, διότι εάν εγένετο έντονος και λελογισμένη χρήση της ιταλικής αεροπορίας είναι ζήτημα αν η αντεπίθεσις μας ήτο δυνατόν να οργανωθεί και εκτελεσθεί καθόν τρόπον εγένετο, δεδομένου ότι το Απόσπασμα δεν διέθετε ούτε εν αντιαεροπορικών όπλων ή αντιαεροπορικών πολυβόλων ..» ΓΕΣ/Δ.Ι.Σ. Φ. 668, Έκθεση πεπραγμένων Αποσπάσματος Πίνδου υπό του Συν/χου Δαβάκη Κ. σ. 23.

Ο Δήμος Κόνιτσας ενημερώνει τους ιδιοκτήτες, νομείς και επικαρπωτές οικοπέδων και ακάλυπτων χώρων ότι με την 20/2023 (Αριθμ. 18851/2023) Πυροσβεστική Διάταξη του Αρχηγού Πυροσβεστικού Σώματος με θέμα «καθορισμός προληπτικών μέτρων, πυροπροστασίας οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων που βρίσκονται σε περιοχές εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, εντός ορίων οικισμών χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, σε εκτάσεις που βρίσκονται εντός ακτίνας 100 μ. από τα όρια των ανωτέρω περιοχών καθώς και σε εκτός σχεδίου γήπεδα με κτίσμα», καθορίστηκε η διαδικασία καθαρισμού σύμφωνα με την οποία ο απαιτούμενος καθαρισμός πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου περιλαμβάνει:

α. την υλοτομία και απομάκρυνση των ξερών και σπασμένων δέντρων και κλαδιών, καθώς και των κλαδιών που βρίσκονται σε άμεση επαφή με κτίσμα.

β. την αποψίλωση από τα ξερά χόρτα, κατακείμενα ξερά κλαδιά, καθώς και οποιοσδήποτε άλλης καύσιμης ή εκρηκτικής ύλης ή αντικειμένων, απορριμμάτων που βρίσκονται μέσα σε αυτούς.

γ. την αποκλάδωση της βάσης της κόμης των δέντρων και αύξηση του ύψους έναρξής της από την επιφάνεια του εδάφους, ανάλογα με την ηλικία και το είδος του δέντρου.

Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί με έμφαση ότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης στην εκπλήρωση της υποχρέωσης καθαρισμού και συντήρησης καθ' όλη τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου, επιβάλλεται ή καταλογίζεται αντίστοιχα εξ ολοκλήρου στους υπόχρεους από τον οικείο Δήμο:

α. πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών του ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο, με ελάχιστο ποσό τα διακόσια (200) ευρώ,

β. δαπάνη του αυτεπάγγελτου καθαρισμού του χώρου και απομάκρυνσης των υλικών.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε τους ιδιοκτήτες για τον άμεσο καθαρισμό των οικοπεδικών χώρων που βρίσκονται στον Δήμο Κόνιτσας και την άμεση απομάκρυνση των υπολειμμάτων με ίδια μέσα.

Επιπρόσθετα υπενθυμίζεται η ρητή και αυστηρή απαγόρευση: Ότι από 1 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου κάθε έτους, κάθε εργασία που μπορεί να προκαλέσει πυρκαγιά, ιδιαίτερα σε ημέρες που ο δείκτης επικινδυνότητας σύμφωνα με τον Χάρτη Πρόβλεψης Κινδύνου Πυρκαγιάς της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας είναι 4 (πολύ υψηλός κίνδυνος) και 5 (κατάσταση συναγερμού), αλλά και όταν ο δείκτης είναι χαμηλότερος σε κρίσιμες περιοχές και ευαίσθητα δασικά οικοσυστήματα.

• Με επιτυχία ο Δήμος Κόνιτσας φιλοξένησε μετά από χρόνια το Φεστιβάλ ταινιών Μικρού Μήκους Δράματος.

Το κινηματογραφόφιλο κοινό της Κόνιτσας, επισκέπτες και τουρίστες, για δύο μέρες, 19-20 Απριλίου, είδαν, προβληματίστηκαν και συζήτησαν τα θέματα των 10 ταινιών που προβλήθηκαν στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου.

Η Κινηματογραφική Παρέα Κόνιτσας και ο Δήμος μετά την επιτυχία των προβολών θα συνεχίσουν να φιλοξενούν το Φεστιβάλ Δράμας σε ετήσια βάση, δύο φορές το χρόνο ώστε να απολαμβάνουμε την φιλοξενία του Φεστιβάλ και σε υπαίθριο «θερινό Σινεμά!»

• Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας, στις 24 & 25 Απριλίου 2024 πραγματοποίησε την 74η διανομή διαφόρων προϊόντων στους ωφελούμενους του. Τα προϊόντα που διανεμήθηκαν συγκεντρώθηκαν με τις ευγενικές χορηγίες των εταιρειών:

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΜΦΙΑ-

ΛΩΣΣΕΩΝ 'ΒΙΚΟΣ' ΑΕ» - «Α. ΚΟΥΚΟΥΤΑΡΗΣ ΑΕΒΕ» - «ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ» - «ΑΠΣΙ 'Η ΠΙΝΔΟΣ'».

• Συνάντηση εργασίας για τη συγκρότηση μητρώου Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας στην Κόνιτσα

ΣΤΟ πλαίσιο των δράσεων πρόληψης και πρωτοβουλιών του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων συγκλήθηκε την Τετάρτη 27 Μαρτίου 2024 συνάντηση εργασίας στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου Κόνιτσας από τα στελέχη της αρμόδιου Τμήματος, τον Αντιπεριφερειάρχη κ. Κωνσταντίνο Κίτσιο, υπεύθυνο Τομεάρχη Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης, την κυρία Λαμπρινή Μελλισόβα Προϊσταμένη του Τμήματος Π.Π. Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων και τις υπαλλήλους του Τμήματος Π.Π. Μαυρογιώργου Αθανασία και Μήτσιου Ευσταθία. Τη συζήτηση συντόνισε ο εντεταλμένος Σύμβουλος Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Γεώργιος Μήτσος.

Έγινε ενημέρωση για τη σύσταση μητρώου Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας, αλλά και γενικότερα για θέματα που αφορούν την Πολιτική Προστασία εν όψει μάλιστα της αντιπυρικής περιόδου. Πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή απόψεων για ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και τέθηκαν οι βάσεις για έναν καλύτερο συντονισμό.

Στη συνάντηση συμμετείχαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Βασίλειος Σπανός, οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Κοτσιάφτης, Πέτρος Γκίκας, Νικόλαος Στράτος και Ιωάννης Παφίλης, ο Δημοτικός Σύμβουλος Δημήτριος Γκριμότσης, οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων του Δήμου μας και αρκετοί συμπολίτες μας.

Η συνάντηση ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη και εποικοδομητική και εκφράζεται η βούληση

από πλευράς του Δήμου για συνέχιση και περαιτέρω συνεργασία με το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων για την προώθηση θεμάτων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

• Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζουν τα συγχαρητήριά τους στις μαθήτριες της χορευτικής ομάδας "Guns & Rings" και τους προπονητές του Συλλόγου «Αθλητική Ένωση Κόνιτσας - Πολιτιστικό Εργαστήρι» για τη συμμετοχή και τη διάκρισή τους στο "Thesaloniki Dance Cup 2024" στις 7 Απριλίου 2024.

Τέτοιες πρωτοβουλίες και διακρίσεις μας κάνουν υπερήφανους. Ευχόμαστε πολλές επιτυχίες και καλή συνέχεια στο καλλιτεχνικό, δημιουργικό τους έργο.

ΣΧΟΛΙΑ

• Δυο εκκλησιαστικά θέματα που χρήζουν διόρθωσης

Τον Σεπτέμβριο του 2023 παρ' όλες τις δυσκολίες πήγα στο χωριό, στον Αμάραντο Κόνιτσας. Λίγοι οι παρόντες στο εξωκλήσι της Παναγίας του Καίσαρη, γιατί οι περισσότεροι είχαν φύγει, διακόποντας κάπως πρόωρα τις καλοκαιρινές των διακοπές. Όσοι βρεθήκαμε γιορτάσαμε τα Γενέθλια της Παναγίας, ιεουργούντος του ακάματου ιερέα Νικόλαου Μέμου, που δεν αφήνει αλειτούργητο κανένα εξωκλήσι στη διάρκεια του καλοκαιριού. Στο εσωτερικό του ναΐσκου τόσο στην Ωραία πύλη, όσο και στην αριστερή είσοδο κάποιος δωρητής διακόσμησε με περίτεχνη κουρτίνα, χειροποίητη τις δυο πόρτες αναγράφοντας με ωραία κεντητά γράμματα την επιγραφή ΙΝΒΙ. Είπα στον πατέρα Νικόλαο ότι η επιγραφή είναι χλευαστική και δεν ταιριάζει με κανένα τρόπο να τη βλέπουν οι εκκλησιαζόμενοι στη διάρκεια της Θείας λειτουργίας. Η απάντηση είχε τα δικά της επιχειρήματα ωστόσο εγώ προτείνω την αντικα-

τάστασή της με το Ο ΩΝ. [Ο υπάρχων.]

Την ίδια εβδομάδα γιορτάσαμε στην κεντρική εκκλησία μας, στον Αϊ Γιώργη την γιορτή του Σταυρού Στο πανηγυρικό ψάλσιμο [Σώσον Κύριε τον λαόν ΣΟΥ....., ακούσαμε [νίκας τοις βασιλεύσι κατά βαρβάρων δορούμενος] Αν και νομίζω ότι η Εκκλησία της Ελλάδος το αντικατέστησε με το δωρούμενος τοις ευσεβέσι κατ'εναντίων θεωρώ πως η εμμονή στην Παράδοση είναι καλή αλλά οφείλουμε να προσαρμόζουμε κάποια κείμενα στα νέα δεδομένα. Γιατί βάρβαροι δεν υπάρχουν πλέον και θα ήταν πολύ επιλεκτικό να προσευχόμαστε για τους λίγους εναπομείναντας ανά τον κόσμο βασιλείς.

Αγαθάγγελος Γ. Πολίτης
[Συνταξιούχος φιλόλογος.]

• Προς Τους Νέους Άρχοντες του Δήμου μας

Αφού καταλαγιάσανε οι πανηγυρισμοί, οι ζητωκραυγές και γενικά η όλη χαρούμενη ατμόσφαιρα μετά την θριαμβευτική νίκη σας, εύχομαι σ' όλους και στον καθένα χωριστά, Χριστήν τε και αποδοτική Διοίκηση επ' αγαθώ του τόπου μας.

ΟΜΩΣ θα σας θυμίσω και τον Αγάθωνα που απευθύνθη στους αιρετούς της εποχής του και που είναι εσαεί διαχρονικός.

Τον ΑΡΧΟΝΤΑ (αιρετόν) δε μέμνησθαι

Πρώτον Ανθρώπων Άρχει

Δεύτερον κατά νόμους Άρχει

και Τρίτον ουκ εσαεί Άρχει.

Ο νοών νοείτω.

Φιλικώτατα

Ευαγγ. Ευαγγελίδης, Κόνιτσα

«... Εκατό νεκροί Παλαιστίνιοι σήμερα από βομβαρδισμό των Ισραηλιτών...»

(απογευματινό δελτίο ειδήσεων ΕΡΤ-1).

«Δεν αρκεί να βλέπεις το κακό, είσαι και εσύ συνυπεύθυνος αν δεν κάνεις κάτι να το αποιρέψεις...».

Οι πολιτισμένοι Ευρωπαίοι και Αμερικάνοι ως πότε θα «αγναντεύουν» τη δολοφονία ενός ταλαίπωρου λαού;

Σ.Τ.

• Η έννοια του χρόνου

Αγαπητέ μου Σωτήρη. Εύχομαι προσωπική, οικογενειακή και για όλους τους συνδρομητές και φίλους της της Κόνιτσας υγεία και παν ποθητό διαβάζοντας στάθηκα στο περισπούδαστο άρθρο του κ. Ανδρέου 2023 Χρόνος Συμβάντων.

Έτσι στην περισπούδαστη ανάλυση κορυφαίων επιστημόνων θέλω να προσθέσω και αυτή που αποφαίνεται, ότι ο χρόνος γίνεται αντιληπτός με τη μεταβολή. Έτσι το μικρό εγγονάκι το βλέπουμε με το σχολικό τσαντάκι να πηγαίνει σχολείο και διερωτώμεθα. [Πότε πέρασαν, τόσα χρόνια;] Ένα μικρό μπόλι στον κήπο μας να ξεπροβάλλει τα ωραία του λουλούδια και θαυμάζουμε τη μεταβολή που λίγος χρόνος επέφερε. Σεβόμενος του αγαπητού μας Σωτήρη αυτό που μας συμβουλεύει, να εφαρμόζουμε το απόφθεγμα [το λακωνίζειν εστί φιλοσοφείν] θα τελειώσω με την επίκαιρη δημοσίευση Στον Πατέρα Αντώνιο της Κιβωτού. Από αγαπητός και σεβάσμιος, δύο χρόνια ήρκεσαν να τον μεταβάλλουν σε τακτικό θαμώνα των δικαστηρίων ...

5-4-2024.

Αγαθάγγελος Γ. Πολίτης
Συνταξιούχος φιλόλογος

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

• Με θερμοκρασία που πλησίασε τους 30ο κύλησαν οι δύο πρώτες εβδομάδες του Απρίλη και τις 17 του μήνα έπεσε απότομα με αποτέλεσμα να ξανανάψουν σόμπες και καλοριφέρ.

• Στις 18/4 τα μέλη του ΚΑΠΗ πραγματοποίησαν ημερήσια εκδρομή στη Λευκάδα.

• Στις 20-22/4 τα βουνά μας άσπρισαν μ' ένα ανοιξιάτικο χιονάκι και βροχές στα πεδινά.

- Με ήπιο καιρό ξεκίνησε ο Μάρτης, αλλά για να μη διαψεύσει την παροιμία «γδάρτης και παλουκοκαύτης» ξανάριξε ένα χιόνι στα κορφοβούνια.

- Στις 6/3 η καθηγήτρια Μαρία Ευθυμίου πραγματοποίησε ομιλία στην αίθουσα του Δημαρχείου.

- Τα μέλη του ΚΑΠΗ Κόνιτσας γιόρτασαν την Τσικνοπέμπτη στο κέντρο «ΜΥΛΟΣ» με γεύμα και διασκέδαση από το συγκρότημα του Χρήστου Οικονόμου.

- Με την ευκαιρία της εθν. γιορτής αρκετοί ήταν οι επισκέπτες από τις πόλεις στην περιοχή μας.

Στις 25 Μάρτη έκανε την εμφάνισή του ο πρώτος πελαργός στην Κλειδωνιά και λίγες μέρες αργότερα έφτασαν και τα χελιδόνια.

- Ο Μάρτης έφυγε με ήπιο καιρό, χωρίς χιόνια και βροχές.

- Την τελευταία ημέρα του μήνα πραγματοποιήθηκε μια εξαιρετική εκδήλωση στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Ελεούσας με τη συμμετοχή των χορωδιών Μικτής Χορωδίας Κόνιτσας και Χορωδίας ΚΑΠΗ Ελεούσας υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Γιάννη Γαλίτη.

Η άψογη εκτέλεση με πλήρη συντονισμό των δυο χορωδιών έδειξε την καλή δουλειά που κάνει ο μαέστρος μας, αλλά και την προσπάθεια που καταβάλλουν τα Μέλη των χορωδιών, ώστε να επιτυγχάνεται ένα άρτιο αποτέλεσμα.

- Ο Απρίλης συνέχισε την καλοκαιρία του Μάρτη και στο πρώτο δεκαήμερο πρασίωσε η φύση. Χάρμα οφθαλμών η ποικιλία των χρωμάτων.

- Συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο διοικητικό συμβούλιο του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Κόνιτσας, με την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος: Τάσος Κώτσικος
Αντιπρόεδρος: Κώστας Νικολόπουλος
Γραμματέας: Αγγελική Κήτα
Ταμίας: Ντίνα Βαγενά

Μέλος: Χρήστος Μουρεχίδης
Μέλος: Βασίλης Μουρεχίδης

Έφοροι

Έφορος Χιονοδρομίας:

Γιάννης Σταθόπουλος

Έφορος Καταφυγίων:

Μιχάλης Οικονόμου

Έφορος Ορειβασίας:

Αλέξανδρος Νικολόπουλος

Αναπληρωματικά μέλη:

Βασίλης Ζδράβος

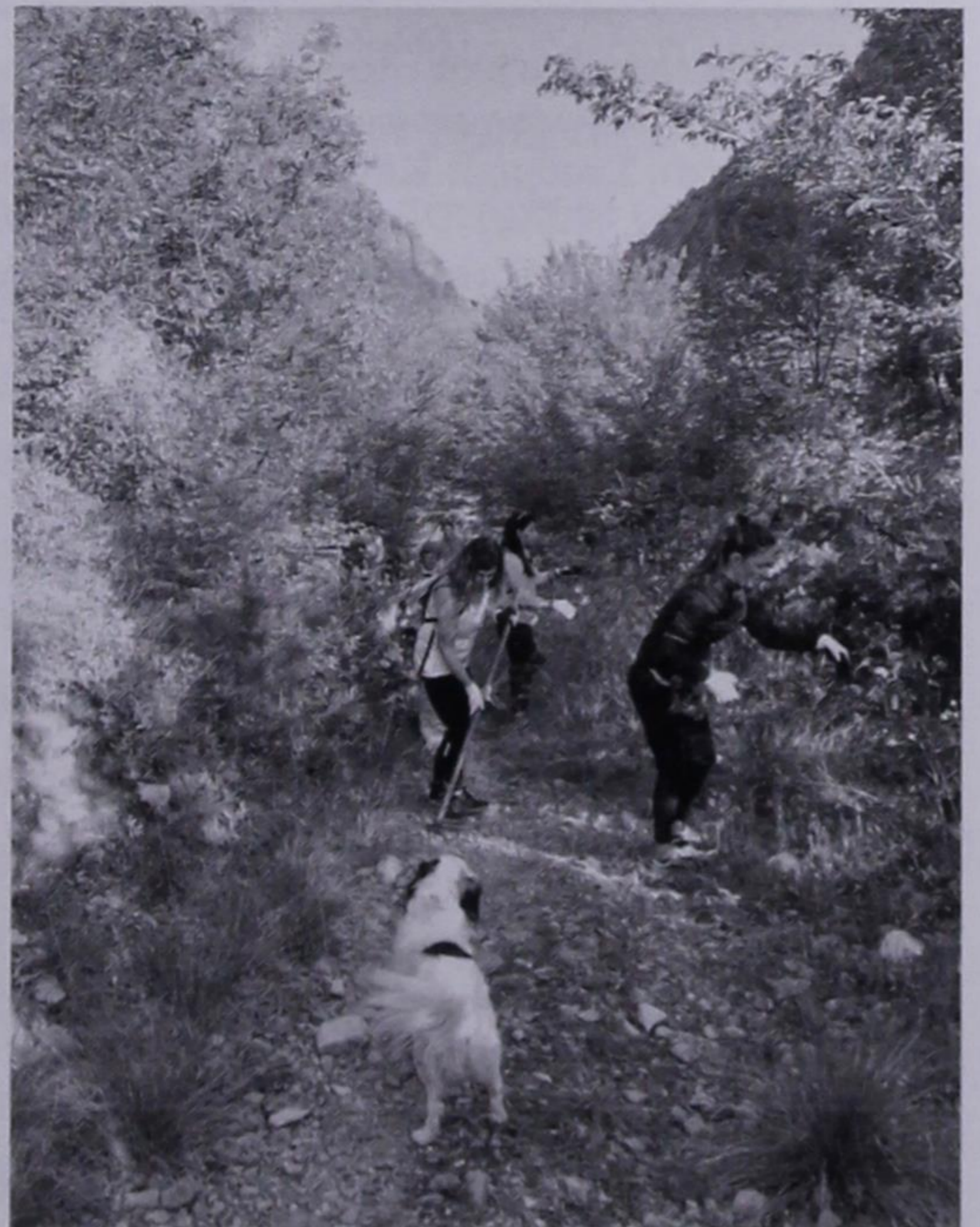
Αλέξανδρος Αλεξίου

Φίλιππος Γεωργίου

- Ο **ΕΟΣ Κόνιτσας** σε μια πρώτη προσπάθεια επιστροφής σε δράση **πραγματοποίησε τον καθαρισμό του παλιού μονοπατιού που οδηγεί στην μονή Στομίου.**

Ευχαριστούμε πολύ όλους όσους μας ακολούθησαν σήμερα και βοήθησαν όσο μπορούσε ο καθένας με τα εργαλεία του και την καλή του διάθεση.

Ευχαριστούμε τους συμμετέχοντες από

την Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου.

Ευχαριστούμε τον Δήμο Κόνιτσας για την στήριξη και την παροχή των απαραίτητων εργαλείων και υλικών.

Ενισχύστε και στηρίξτε το σύλλογο με τη ενεργή συμμετοχή σας!

- Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας, στις 24 και 25 Απριλίου 2024 πραγματοποίησε την 74η διανομή διαφόρων προϊόντων στους ωφελούμενούς του. Τα προϊόντα που διανεμήθηκαν συγκεντρώθηκαν με τις ευγενικές χορηγίες των εταιριών:

- Ηπειρωτική Βιομηχανία Εμφιαλώσεων ΒΙΚΟΣ ΑΕ -Α. Κουτουάρης ΑΕΒΕ -Τράπεζα Τροφίμων Ηπείρου -ΑΠΣΙ "Η ΠΙΝΔΟΣ"

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

- Καπακλή Γιαννούλα 4/3/24 Πηγή, 89 ετών
- Μούχου Βαρβάρα 4/3/24 Παλαιοσέλι 88 ετών
- Γαϊτανίδης Σταύρος 13/3/24 Κόνιτσα 68 ετών
- Γκάγκα Πανάγιω 13/3/24 Καλλιθέα 68 ετών

- Ντίνος Κων/νος 18/3/24 Κόνιτσα 86 ετών
- Κυρίσης Σωτήριος, 28/3/24 Κόνιτσα 101 ετών
- Ντάφλη Βασιλική 29/3/24 Κόνιτσα 72 ετών
- Πάντος Φίλιππος 2/4/24 Κόνιτσα 94 ετών
- Χουλής Κων/νος 17/3/24 Λαγκάδα 84 ετών
- Γεωργιάδης Ευάγγελος 19/3/24 Γοργοπόταμος 58 ετών
- Λάμπρου Ανδρέας 30/3/24 Καστάνιανη 58 ετών
- Σδούκος Δημήτριος 7/4/24 Κεφαλοχώρι 49 ετών
- Λίνας Κων/νος 23/3/24 Πυρσόγιαννη 80 ετών
- Γκότσιου Ανθούλα 25/4/24 Καστάνιανη 93 ετών

ΜΝΗΜΕΣ:

Στην μνήμη του αγαπημένου μας Θωμά (Μάκη) Γκότζου, που έφυγε πρόσφατα από τη ζωή, η οικογένειά του προσφέρει 200 ευρώ στο περιοδικό "Κόνιτσα" για ενίσχυση στην έκδοσή του.

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάρτιος 2023

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
10,2	25,6	0,1	125,2		BBA

Μάρτιος 2022

9,7	23,3	-1,7	74,8	13	BBA
-----	------	------	------	----	-----

Απρίλιος 2024

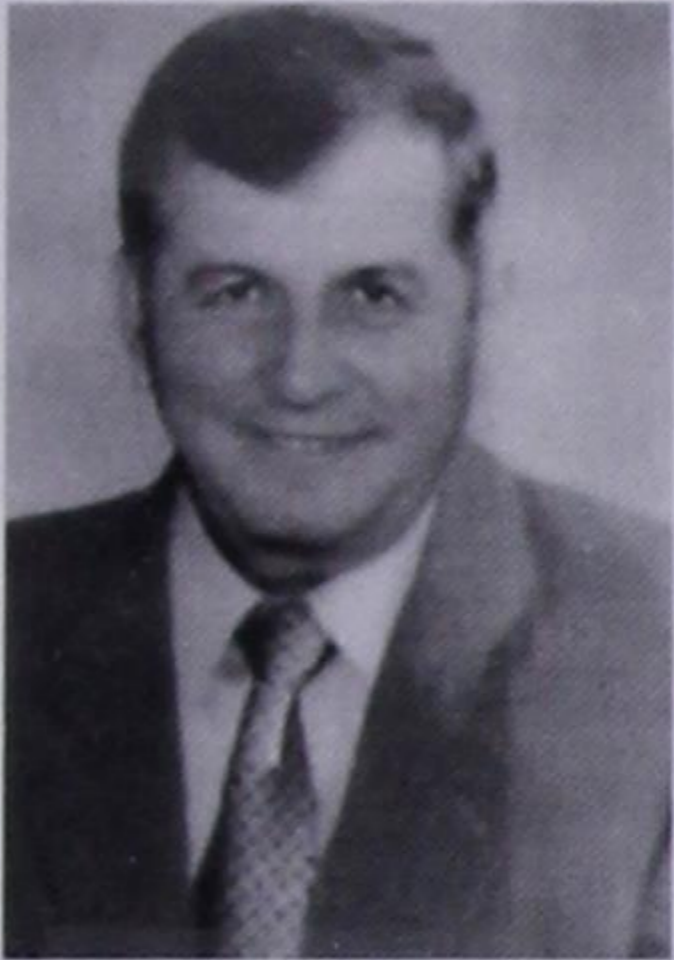
Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
14,7	29,9	2,0	118,4		BBA

Απρίλιος 2023

11,1	23,9	-0,1	87,9	17	NΔ
------	------	------	------	----	----

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

† ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΗΣ

Στις 8-2-2024, έφυγε απ' τη ζωή ο γαμπρός μου απ' αδελφή, Δημήτρης Παπαντώνης του Μιχαήλ και, κατά την ώρα της κηδείας του, που έγινε στη γενέ-

τειρά του τη Μόλιστα, στις 10-2-2024, συγκινημένος, τον αποχαιρέτησα, λέγοντας τ' ακόλουθα:

Δυσκολεύομαι, να βρω λόγια, να πω τούτη την ώρα, που η πίκρα απ' το χαμό σου, αγαπημένε γαμπρέ, γεμίζει την ψυχή μου, καίτοι έφυγες πλήρης ημερών και με ελάχιστες ταλαιπωρίες, αφού, μέχρι πέρυσι τον Σεπτέμβριο, εδώ στο χωριό μας που ήσουν, έκοβες ξύλα, φρόντιζες τον κήπο σου και κατόπιν, απολάμβανες την ηρεμία στη βεράντα του σπιτιού σου, που είναι δημιούργημα δικό σου.

Πριν από κάνα εξάμηνο, όταν στο μυαλό μου στριφογύριζε η ιδέα, ποιος απ' τους δυο μας θ' αποχαιρετήσει πρώτος τον άλλον, αν και αμυδρά αισθανόμουν, ότι εσύ θα πάρεις την πρωτιά, ως κατά τι μεγαλύτερος σε ηλικία, ωστόσο αρνιόμουν, να το πιστέψω, γιατί έστεκες καλά, το μυαλό σου έκοβε, με μόνα κάτι μικροπροβλήματα υγείας, ως εκ της ηλι-

κίας σου, όχι και τόσο σημαντικά, αλλά συνηθισμένα.

Κοντά ενενήντα χρόνια, απ' το ίδιο χωριό, την ίδια περίπου ηλικία, το ίδιο δημοτικό σχολείο, τα ίδια βιώματα και ανησυχίες και κυρίως, μετέπειτα, το ίδιο στενότατο συγγενικό περιβάλλον, σε μια παράλληλη πορεία ζωής, για μια στιγμή γίνονται κομμάτια και μετά; Δεν έχει μετά, γιατί εξαίφνης ξημερώνει και ο άνθρωπος δεν ζει

Πριν συγγενέψουμε, ως έφηβοι και νέοι στο χωριό, κάναμε στενή παρέα, συζητούσαμε, διοργανώναμε γλέντια και τρέφαμε όνειρα, για κάτι καλύτερο, για τον καθένα μας.

Εσύ, τότε, μαθητούδι στη μαραγκοσύνη, πρώτα στον πατέρα σου και κατόπιν στο δικό μου πατέρα κι ύστερα πεθερό σου, έως ότου έφτασε στο χωριό η αστυφιλία και οικογενειακώς έφυγες για την Αθήνα, όπου ασχολήθηκες πλέον, με την παραπλήσια δουλειά του ξυλοτύπου ή καλουπατζή, η οποία τότε είχε πέραση και, στην οποία, λόγω της εργατικότητάς σου, του ζήλου σου και των γνώσεών σου, εξελίχτηκες σε άριστο τεχνίτη, μέχρι του σημείου που σε παραδέχονταν και σε συμβουλευόνταν κι αυτοί οι ίδιοι οι μηχανικοί και εργοδότες σου.

† ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΤΑΦΛΗ

Πολυαγαπημένη Βασιλική όμορφη ξαδέρφη μας, είναι πολύ θλιβερό τώρα που ήρθε η άνοιξη με τα λουλούδια να σε αποχαιρετίσουμε στο τελευταίο ταξίδι σου.

Ήρθε η ώρα. Η ύστατη ώρα του αποχωρισμού. Η αναχώρησή σου μας γεμίζει με άφατη θλίψη και απέραντη οδύνη γιατί χάνουμε πρόωρα την ξαδέλφη μας την συνάδελφο την Κονιτσιώτισσα έναν υπέροχο άνθρωπο.

Από τα νεανικά σου χρόνια φτερούγισαν τα όνειρά σου για την εκπαιδευτική σου ιδιότητα και υπηρετήσεις με απλότητα, με σαφήνεια και ανθρωπισμό, με στόχο να εμφυτεύσεις ηθικές αξίες και γνώσεις στους μαθητές σου στοιχεία που χαρακτηρίζουν τους μεγάλους παιδαγωγούς. Τις αξίες αυτές τις έκανες παιδαγωγική πράξη και δασκάλεψες μέσα στις αίθουσες των σχολείων εκατοντάδες παιδιά του λαού μας.

Με τον τρόπο της ζωής σου εξασφάλισες ένα εισιτήριο για το φως του παραδείσου. Για τριάντα πέντε και πλέον χρόνια υπηρετήσεις στην περιοχή της Θεσσαλονίκης όπου πήρες σύνταξη.

Η νοσταλγία για την Κόνιτσα, όπου εκκολάπηκαν τα πρώτα όνειρά σου, ήταν μεγάλη.

Πάντα ερχόσουν στο σπίτι σου και εί-

χες την έγνοια του στολισμού του επιταφίου κάθε Μ. Πέμπτη ενώ μουρμούριζες τους ψαλμούς της Μεγάλης Εβδομάδας.

Ήσουν βαθειά χριστιανή ορθόδοξη κι έτσι με αρετή, σύνεση και φροντίδα βοήθησες πολλά παιδιά με ειδικές ανάγκες μετά την συνταξιοδότησή σου χωρίς να πληρώνεσαι.

Ήσουν άνθρωπος ο οποίος ήθελε να προσφέρει τα πάντα για τους άλλους. Όμως ο Δοτήρ της ζωής και παντός αγαθού είναι εκείνος ο οποίος ρυθμίζει την πορεία των ανθρώπων στη ζωή πολλές φορές κατά τρόπο ασύλληπτο και ανεξήγητο για τα ανθρώπινα δεδομένα.

Αξέχαστη αδερφή, ξαδέρφη και συναδέλφισσα Βασιλική. Διάβηκες και το τελευταίο σύνορο ταξιδεύοντας για την αιωνιότητα πολύ νωρίς. Όμως με την παρουσία σου σε τούτη τη ζωή αφήνεις ανεξίτηλο το πέρασμά σου.

Η προσωπικότητά σου θα μείνει χαραγμένη στη μνήμη μας και θα μας καθοδηγεί.

Σου υποσχόμαστε ότι θα παραμείνεις ολοζώντανη στη μνήμη και την καρδιά όλων. Ας είναι ελαφρύ το κόμμα της αγαπημένης σου Κόνιτσας που θα σε σκεπάσει.

**ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ
ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΜΑΣ ΑΔΕΡΦΗ**

Δημήτρης Ντάφλης

Συνδρομές

Δήσιος Χρήστος Αθήνα	100
Ντότας Παν. Αθήνα	40
Γεωργίου Νιόβη Αθήνα	15
Σωτηρίου Λήδα Αθήνα	15
Πανδή Άννα Αθήνα	75
Μπλιθικιώτης Σπ. Αθήνα	20
Σεργιάννη Βασιλική Αθήνα	20
Οικονομίδης Αριστ. Αθήνα	75
Πριμικήρης Κων. Αθήνα	20
Καραμπέτσης Δημ. Αθήνα	55
Πρίτσης Αλέκος Αθήνα	75
Φασούλης Δημ. Αθήνα	20
Ζαχαροπούλου Σουζάνα Αθήνα	20
Στυλιάρα Σωτηρία Αθήνα	20
Τσιαλιαμάνη Αικ. Γιάννινα	20
Σταυρίδου Κασσιανή Γιάννινα	-20
Βάκαλος Απ. Γιάννινα	40
Βάκαλου Φρειδ.	40
Κοντούρη Κατίνα Γιάννινα	20
Τζιάλλας Ιωαν. Γιάννινα	20
Γιάκας Ανδρ. Γιάννινα	40
Ζαφείρη Φωτ. Γιάννινα	20
Κοντοζήσης Κων. Γιάννινα	20
Μπακόλας Δημ. Γιάννινα	40
Βίλλη Φρόσω Γιάννινα	20
Χούψιας Παν. Γιάννινα	70
Νικολοπούλου Φρειδ. Γιάννινα	-20
Καλλιντέρη Αμαλία Γιάννινα	20
Παπαχρησιτίδου Ελένη Γιάννινα	15
Σδράλη Αναστασία Γιάννινα	20
Μάνου Ελένη Γιάννινα	20
Ντάφλη Αγνή Γιάννινα	60
Αδάμος Γεωργ. Γιάννινα	60
Γιαννούσης Χρήστος Γιάννινα	50
Λισγάρας Δημ. Γιάννινα	60
Μάτσικα Χρυσούλα Γιάννινα	40
Καρακίτσιος Κων. Γιάννινα	40
Μάτσος Χρ. Βόλος	20
Παπαγιαννόπουλος Β. Βόλος	20
Παπαχρήστος Χρ. Θεσσαλονίκη	20
Βυρτσώνης Εμμ. Θεσσαλονίκη	40
Τσουμάνης Χρ. Θεσσαλονίκη	20
Πίσπας Δημ. Νεραΐδα	20
Παπαλάμπρος Δημ. Λιβαδειά	20
Κώτσικου Ευανθία Ελευσίνα	25
Τσούβαλης Χρήστος Χανιά	20
Πρίντζος Ιωαν. Άρτα	80
Γεωργάτη Ράνια Κατερίνη	40
Γαϊτανίδου Φωτεινή Τρίκαλα	40
Τασούλα-Κωλέττη Π. Τρίκαλα	40
Μήτσικα Ελένη Κόνιτσα	20
Αθανασίου Παν. Κόνιτσα	20
Δερδέκη Άννα Κόνιτσα	20
Κορτσινόγλου Γαβρ. Κόνιτσα	20
Κορτσινόγλου Αποστ. Κόνιτσα	20
Καρράς Νίκος Κόνιτσα	30
Κρυστάλλης Γεωργ. Κόνιτσα	60
Τρομπούκης Δημ. Κόνιτσα	20
Τζόκα Μαρία Κόνιτσα	20
Νίκου Μάχη Κόνιτσα	20
Βίνος Στάθης Κόνιτσα	30
Κρυστάλλης Νίκος Κόνιτσα	40
Τσούβαλη Κατερίνα Κόνιτσα	20
Οικονόμου Χρυσουγή Κόνιτσα	20
Κίτσιου Μαρία Κόνιτσα	20
Ζήδρος Βασ. Κόνιτσα	20
Ρόβας Βασ. Κόνιτσα	20
Πορφυρίου Παναγιώτα Κόνιτσα	20
Κίτσιος Μιχ. Κόνιτσα	20
Χαλούλος Πέτρος Κόνιτσα	20
Γκούντας Κων. Κόνιτσα	20
Γιαννάκη Δήμητρα Κόνιτσα	20
Ζαχαρόπουλος Παν. Κόνιτσα	20
Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα	20
Ντάφλης Δημ. Κόνιτσα	50
Μπακάλας Σωτ. Κόνιτσα	20
Γκότζος Πέτρος Κόνιτσα	60
Ρίζος Γεωργ. Μάζι	20
Καρράς Αποστ. Ηλιόραχη	20
Παπαγεωργίου Δέσποινα Μοναστήρι	20
Αποστόλου Κων. Πάπιγκο	20
Χριστοδούλου Ελένη Πάπιγκο	20
Μακάριος Βασ. Μοναστήρι	30

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν πάντα
τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν.

Ο αποκριάτικος “φανός”. Κόνιτσα 2024. (Φωτ. Π.Σ.Τ.)

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décedé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δισυ-νάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

